Magister-Auctor Saga

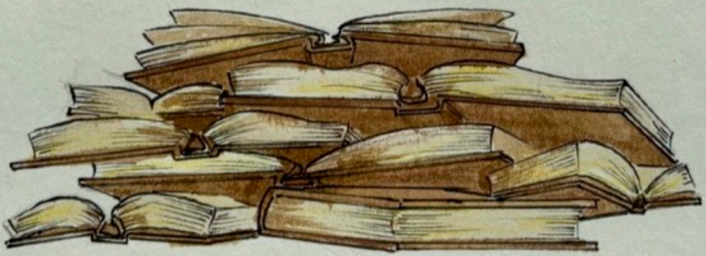

De terugkeer van gedrukt papier

Maria Liber Catherina & Liberty Auctor

Versie 2.03

Titel: *De Magister Auctor Saga. 13. De terugkeer van gedrukt papier*

Co-Auteurs: Maria Liber, Liberty en Catherine Auctor

E-boek in Pages met lettertype *Charter 14*

122.25 HE

Voor de eenentwintigste eeuw is De Magister-Auctor Saga © 2020-2026 Pascal Paulus met boekomslag van Frank Nuyts uitgegeven onder de licentie CC BY-NC-ND 4.0

Voor deel 12 van de Magister-Auctor saga maakten we gebruik van gesprekken met Lev Auctor, Sara Lector, Alberto Auctor en Maria Liber, opgetekend door Catherine en Liberty Auctor. Sommige van die gesprekken waar de basis voor meer persoonlijke belevenissen in dit deel. De gesprekken werden opgenomen half 122.07 HE net na de Mars-reis van Liberty en Wolfgang.

Gebruikte afkortingen

Cou-Clib-Clan: Counter Measures Culture and Library Clan

Dycomaat (project): dynamisch collectief maatschappelijk (project)

ETV: Elektrische Transport Voertuigen

GAT: Gelijkgrondse Automatische Treinen

HE: Holocene Era

IGA: Interpolische Gemeenschap van Antropogogen

JCDR of JCD-Ruimte: Joana en Catherine Demeester (Ruimte)

RR: Rovelli Ruimteschip

SamIk: Samenbrengers van Individuele Keuzes

SAV: Semi-Automatische Voertuigen

Magister-Auctor Saga

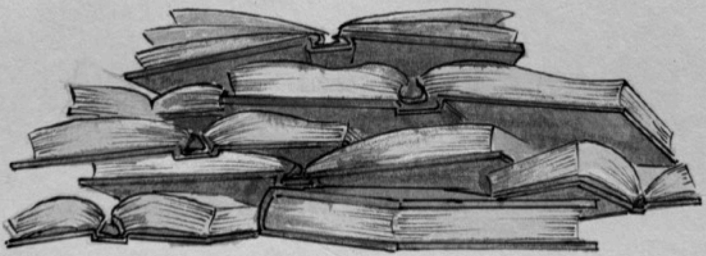

De terugkeer van gedrukt papier

Maria Liber Catherina & Liberty Auctor

Voor Manuel, Sebastião
en Olívia

De geboorte van een saga

(121.93 - 122.07)

Zeggen en laten zeggen

Dit is het laatste deel van de Magister-Auctor saga, zoals onze lieve echtgenoot en vader dit schrijfproject meestal formuleerde. Dit boek heeft drie vertellers. Soms zijn mijn dochters aan het woord. Andere paragrafen zijn van mijn hand.

We schreven het hele boek in de eerste of derde persoon enkelvoud en soms in de eerste persoon meervoud.

Die eerste persoon meervoud dat zijn wij alledrie samen natuurlijk.

Toen we enkele paragrafen ver waren, stelden we vast dat we elkaar beter konden afwisselen. Vandaar de eerste persoon enkelvoud. De derde persoon enkelvoud is eerder zeldzaam…

Als de namen van Catherine of van Liberty in het verhaal opduiken is dat omdat Maria aan het woord is of de andere zus.

Als de naam Maria opduikt, dan is dat natuurlijk omdat Catherine of Liberty de pen vast houdt. Soms beiden.

We werden het snel gewoon. We denken dat de lezers na enkele bladzijden ook went om ons alledrie te zien verschijnen soms in de rol van actieve vertelster soms als over wie verteld wordt. De sterretjes (***) helpen.

Naarmate dit boek vorderde, kregen we soms het gevoel dat we niet hadden moeten aanvaarden zelf dit laatste deel te schrijven.

Maar wie anders had het kunnen doen?

Alberto had al werk genoeg aan het eerste deel.

Lev?

Dit boek in handen geven van Lev of van één van onze vrienden

zou Alberto wellicht totaal bedorven hebben, denken we.
En de vorige zin schreven we bewust samen!
Achteraf gezien vonden we het toch goed dat we er zelf voor kozen.
In deze herziening van 122.25 HE dat ook de basis is voor het gedrukte boek, voegden we hier en daar verwijzingen in de tekst in naar de vorige boeken zodat geïnteresseerde lezers een kleine hint krijgen waar ze meer informatie vinden.
Zeg het niet verder, maar we kopieerden het idee bij Alberto, die dat enigszins deed in boek 1 Imprimatur.

***

En nu maak ik gebruik van mijn eerste geboorte recht. Ik heb nooit erg van linzen gehouden. Wel van kikkererwten.

Het sterven van een familielid is ook vandaag in Bibliopolis nog steeds een betekenisvolle gebeurtenis. Het blijft menselijk leed bij een afscheid. Het verdwijnen van een voorouder wordt door afstammelingen van heel veel onder elkaar verschillende culturen op heel veel verschillende wijzes beleefd.
Het overlijden van Alberto's grootmoeder Emmy vorig jaar viel ons allemaal zwaar. Maar tezelfdertijd waren er de enthousiaste gesprekken in de familie over de opgravingen in Megalissipo. Alberto en zijn vader Lev waren er bijna dagelijks mee bezig. Ze hadden beiden sinds de start van de opgravingen tot tweemaal toe om meer ruimte gevraagd in de Centrale Bibliotheek. Ze waren een poging aan het ondernemen om documenten uit de beginjaren van de ignarometrie en institutionele antropogogie allemaal te klasseren en ter beschikking te stellen.

Ook dit jaar 121.93 HE keerde een veertigjarige Alberto terug uit Megalissipo terug in de loop van Ketwromehns. Hij kwam toch even thuis om een douche te nemen. En dan dook hij na drie maanden ijzig stof gelijk terug onder in het tropisch stof van de Centrale Bibliotheek van Bibliopolis.
De werkplaats van Lev en Alberto kreeg dat jaar de vorm die ze vandaag nog heeft en tegenwoordig gekend staat als JCD-Ruimte. Er was plaats voorzien voor het volledig ondergronds deel van de Paulo Demeester bibliotheek met betrekking tot ignarometrie en de familiegeschiedenis en voor toekomstige documenten uit andere vindplaatsen. De Boeken die zonder aantekeningen in de marge toch destijds door Greta en Alexandre in de ondergrond waren bewaard, kregen hun logische plaats in de algemene bibliotheek. Van die gedrukte boeken hielden ze een voortdurend groeiende digitale catalogus bij met hun precieze vindplaats in de Centrale Bibliotheek.

Liberty was tien toen ze haar papa voor de derde keer op rij naar Megalissipo zag vertrekken in het Voorjaar op het Noordelijk Halfrond. Ze was wat boos op hem. Hij was immers ook voor de derde keer op rij niet thuis op haar verjaardag. Wie *Imprimatur* reeds las, weet dat Alberto zelf zei het ritueel om samen te komen om te vieren dat iemand ouder worden nooit echt begrepen te hebben. Maar het verhinderde hem niet op latere leeftijd op te duiken op dit soort bijeenkomsten om de andere gasten met zijn bedenkingen bezig te houden.
Als vader begreep hij natuurlijk dat het voor de toen nog kleine Liberty niet prettig was haar papa gedurende enkele maanden van het jaar niet te zien. Hij nam zich dit jaar alvast voor bij de

volgende noord-equinox, de equinox die de lente inluidt in het noordelijk halfrond, niet naar de graafplaats te trekken.
Hij hield woord, zoals hij trouwens meestal deed.

Maar terug naar 121.93 HE. Kort na zijn terugkomst was hij op bezoek in Liberty's leergroep waarbij ik hem vergezelde. De kinderen deden toen een onderzoek naar communicatie. Één van de vragen was "*Is het mogelijk te communiceren met wie vroeger leefde?*"
Dat leek Alberto een erg interessante vraag. Niet enkel om filosofische of metafysische redenen maar om historische redenen. Hij maakte er gebruik van om de groep uit te leggen dat zijn reizen naar Megalissipo niet zozeer met communicatie te maken hadden maar wel met het proberen begrijpen van de wereld en de tijd waarin iemand die toen leefde gedachten ontwikkelde.
Hij legde uit dat hij Paulo, diens grootouders, ouders of kinderen hoorde vertellen of zag vertellen zodra hij een notaboekje opende. Zou het toeval zijn dat notaboekjes en agenda's vaak een geheel vormden? In zekere zin hoorde of zag hij een voorouder vertellen in de tijd en op de plaats waar die zich bevond. En voor Alberto hadden plaats en tijd grote invloed op de wijze waarop iemand gedachten vormde.
En dank zij het uitstekende archief dat Paulo's kleinkinderen nalieten kon Alberto vandaag honderdvijftig jaar na Paulo's dood bijna horen wat hij dacht en deed. De communicatie ging wel slechts in één richting. Hij kon zien en horen wat iemand toen had gezegd of gedacht. Hij kon er geen antwoord op geven, hij kon niet rechtstreeks met die persoon in dialoog

treden. Voor zover hij wist kon hij die persoon niet vertellen welke argumentatie, tegenargumentatie of nieuwe gedachten voortkwamen uit wat hij hoorde. En zelfs indien dat wel zou kunnen, dan zou het volgens hem wellicht tijd nemen tot ze een werkelijke gedachtewisseling konden komen. Misschien kon dat helemaal niet indien de wereld en de tijd van beide gesprekspartners te erg van elkaar verschilden.
Het was enigszins mogelijk van gedachte te wisselen wanneer we niet in helemaal in hetzelfde tijdslot zaten. Maar, en als de context te erg verschillend was?
Hij vertelde over Elysianen en Aardlingen die naar Ganymedes waren uitgeweken en die zijn vader had gekend tijdens de Heropbouw-dialogen. Als hij een bericht van hen kreeg, dan was dat bericht een half uur tot een uur oud. Wanneer hij onmiddellijk antwoordde dan was dat een 'onmiddellijk' op een opmerking die de ontvanger tot twee uur eerder maakte. Dat was de reden waarom de weergave van een gesprek tussen iemand op Ganymedes en op Aarde meestal een bewerkte opname was. Een directe dialoog met twee deelnemers waarbij elke spreker viermaal na elkaar voor twee minuten het woord betekende tot acht uur stilte in een dialoog van acht minuten. Het was dus toch enigszins mogelijk om te communiceren met iemand over wat die in het verleden had gezegd, een dicht verleden weliswaar. Hij zei er nog bij dat de Ruimtebubbels waar men volop mee in de weer was, massa en dus ook mensen sneller in veiligheid liet reizen, maar dat dit geen invloed had op de gesprekken. Die informatie reisde nog steeds veel sneller, onderworpen aan natuurwetten voor een groot deel beschreven

door de menselijke wiskunde. Die wiskunde liet ons niet toe de door ons gekende limieten van de fysica te doorbreken. Of dat met ons wiskundig kunnen te maken had of met de fysica zelfs, daar was men nog niet uit. Met onze beschrijving van de fysica leek het erop dat we ofwel aan de ene zijde ofwel aan de andere zijde van de grens van de lichtsnelheid zaten. De meesten bleven beweren dat het om een absoluut fenomeen ging maar sommigen waren nog steeds niet helemaal overtuigd. En zelfs in dat geval hadden we het nog niet over de wereld waarin de gesprekspartners leefden en daardoor ook in een bepaalde zienswijze waren opgenomen.
Dat bracht de groep tot dat andere aspect van communicatie: "*Kan men humane communicatie verbinden met niet humane communicatie en tot echte uitwisseling komen?*" vroeg een veertienjarige adolescent van dezelfde leergroep.
Daarop vertelde Alberto over de vormen van ecosystemische communicatie tussen verschillende dier- en plantengroepen. De vraag was natuurlijk wat men onder communicatie verstond. Het kon gewoon om een zintuigelijke uitwisseling gaan, om elkaar te beschermen, of om zichzelf te beschermen tegen een belager. En als we het hadden over zichzelf beschermen wat betekende dat precies? Was er bij de plant die een toxine afscheidde tegen een insect sprake van zelfbewustzijn? De mensen wisten nog niet veel om de rol van het zelfbewustzijn echt te begrijpen. En het zelfbewustzijn op zich? Veel onderzoekers bleven de spiegelproef gebruiken als basis voor hun beschrijvingen. Kinderen herkennen zichzelf vanaf een bepaalde leeftijd. Ook sommige dieren zijn daartoe in staat zoals dolfijnen of primaten. Er waren ethologen

die ervan uit gingen dat alle walvisachtigen zichzelf herkenden en er is was zelf wie dacht dat sommige door walvisachtigen voortgebrachte geluiden bedoeld waren voor één bepaalde andere soortgenoot gevolgd door een boodschap. Maar was dat echt zo? Monogame vogels herkenen hun partner en hun kroost, zijn ze zich ook bewust van zichzelf? We wisten dat in een groot bos, zoals dat rond Bibliopolis, bomen en planten met elkaar communiceerden door chemische informatie uit te wisselen in verband met mogelijke gevaren voor hun welzijn en hun groei, maar hoe konden we antropomorfische speculatie vermijden wanneer we hierover dachten en daarbij experimenten uitvoerde?

Ik zag hoe geboeid onze dochter naar het gesprek luisterde. Ze vroeg wat antropomorfische speculatie betekende.

Alberto legde daarop uit dat zowel voor als na de Heropbouw biologen en ethologen vaak niet wisten hoe ze de communicatie over soorten heen moesten aanpakken. Volgens Alberto hadden we voor onszelf nog steeds de verwarring niet uitgeklaard tussen de informatie dat een individu in een ecosysteem kon interpreteren en een soort verdergaand en overschrijdend communicatie kanaal. Om te kunnen communiceren waren onder elkaar compatibele zintuigen nodig. Over welke zintuigen beschikten verschillende soorten en wat namen die precies op? Kon een mens informatie interpreteren zoals een hond dat doet? Kon een bewijs van zelfbewustzijn bestaan uit een urinespoor? Een spoor dat de neus van een hond interpreteerde als het zijne terwijl de terugkaatsing van een gezicht in een spiegel door mensenogen als eigen beeld geïnterpreteerd wordt? Er was vast

nog veel braakliggend onderzoeksgebied.
En om nog even terug te komen op zichzelf herkennen. Was zelfbewustzijn iets wat een individu van een soort aanleerde, of was dat iets wat intern ontwikkeld werd? Wat was leren en wat was trainen? Wat was ervaring opdoen om een insect of een vogel te vangen? Sommige psychologen voor de Heropbouw beweerden dat hanen zichzelf herkenden, anderen zeiden dat het gewoon om getrainde dieren ging. Hoever stonden we sinds de Heropbouw? En wat met vissen, octopussen, roggen en haaien? Verwarden we intelligentie met communicatie? Verwarden we communicatie met zelfbewustzijn? Deden we een beetje aan wensdenken? Verwarde ik gewoon zelf alles en iedereen besloot Alberto met een lachje omdat ik het over zaken had waar ik niet altijd een grondige kennis over heb? Kon ik me beter houden bij het stellen van waarom-vragen?
Tijdens onze wandeling door het park naar huis, merkte ik op dat hij niet over een familiaal stokpaardje gesproken had met de kinderen. Volgens mijn schoonvader doken er met Fernanda Mestre regelmatig verhalen op over de Huntgemeenschap en over kennis om niet-menselijke kennis te interpreteren. Zouden we die ooit kunnen gebruiken?

***

Mijn zus dacht na over wat papa had verteld in haar groep. In 122.25 HE dacht ze er nog over na. Zintuigen, informatie, intelligentie, communicatie. Dat interesseerde haar wel.
Maar toen in 121.93 HE was ze vooral boos op zichzelf. Ze at dolgraag vis en vlees. Zou die kip of dat konijn dat de pot in ging over zelfbewustzijn beschikken? Ze was er de kluts van

kwijt. Papa zei dat ze zich moest hoeden voor te grove antropomorfische interpretaties. En als ze veel twijfels had en toch graag vlees at dan kon ze misschien kweekvlees eten omdat hiervoor geen dier gedood moet worden. Ikzelf was toen in mijn 'absoluut'-fase. Ofwel alles, ofwel niets, alle empathische gevoelens ten aanzien van dieren ten spijt. Hoe we het ook draaiden of keerden dierlijke eiwitten waren een goed verteerbare bron om onze hersenen te voeden. Biologisch waren we alleseters, cultureel waren we wat we wilden. Want we konden toch best overleven als we ons principieel als vegetariër opstelden. In Bibliopolis waren er veel vegetariërs maar ook veel vissers. Veel mensen jaagden ook wel eens met pijl en boog. Een vis, een gebraden hoen, een gestoofd konijn was best lekkere kost. Zelfbewustzijn of niet…

Dat jaar werd ik 14 en mijn zus 11. De lezer heeft het al begrepen, ik nam de pen van mijn moeder over. Onze discussies waren typisch voor adolescenten die de neiging hebben minder grijzen te zien en het bij zwart-wit houdingen te laten. De leergroepen kwamen in de Centrale Bibliotheek samen als ze niet ergens op buurt- of boswandeling waren en als de deelgroepen niet hun eigen projecten aan het uitwerken waren voor latere voorstelling. Wanneer we over iets kibbelden, maar ook wanneer we vragen stelden, gaf papa zelden een direct antwoord. Hij moedigde ons altijd aan om samen met een groepje leden van onze leergroepen in Bibliopolis op onderzoek te trekken. Vaak gingen we dan met enkele vrienden en vriendinnen bij anderen op bezoek. Dat was wat hij zelf altijd had gedaan toen hij adolescent was, volgens grootmoeder Sara.

Maar ook onze grootouders hadden veel rondgetrokken. Rondtrekken, buiten de leergroep informatie verzamelen, dat was nog steeds een belangrijk aspect van onze manier van leren. Dat hadden de antropogogen blijkbaar van wie hen voorafging gehoord. De GAT-hubs Dewey, Vigotsky waren goede beginplaatsen voor nieuwe verwijzingen. En dat we GAT-hubs opzochten was ook al geen toeval. Zich verplaatsen om kennis op te doen was de eerste stap om te reizen om te leren, anderen te ontmoeten. Sommigen reisden om een project uit te werken.
Toen we vragen begonnen te stellen over de uittocht naar Mars en naar Ganymedes kwamen we bij hub Marta Nussbaum en Michel Foucault uit. Maar we wilden ook meer weten over waarom onze grootouders een tijdje op de maan hadden gewoond en dus raadde papa aan contact op te nemen met Opa Lev's vriend Raja. Die bracht ons bij Milo Takis.
Tijdens ons gesprek stelde Milo ons zijn zoon Manuel voor die een jaar ouder was dan ik. Later kwam ik hem af en toe tegen in de Centrale Bibliotheek. Wie hem kende stond steeds in bewondering hoe gemakkelijk hij een adequate samenvatting kon maken van zelfs complexe documenten en gesprekken.
Hij zei toen al dat alle communicatie hem interesseerde in de meest verscheidene vormen. Wat hem vooral boeide was de evolutie in de communicatie en de wijze waarop dit de cultuur van een groep, een gemeenschap of zelfs van een instelling vormde en ontwikkelde. Later werkte zijn deelgroep vaak met de deelgroep van mijn zus die zich steeds meer voor communicatie interesseerde.

Maar om terug te komen op ons gesprek. Milo vertelde over de Fondsbeheerders. Zijn verhaal begon met de verhuis van Bloomkamp naar Elysium. Daarbij vertelde hij wat hij wist over de evolutie op Elysium. De oligarchie die na de verhuis de ruimtestad beheerde was gaandeweg vervangen door geld-technocraten die meer en meer hun bezit bepaalden in functie van virtueel eigendom van wat vroeger geld heette en eigenlijk waardebepalers waren, tegenwoordig met de naam *bitcoins*. Zijn ouders waren dergelijke geld-technocraten en wilden liever *bitcoins* mijnen dan kinderen grootbrengen. Dat was hun keuze in woelige tijden geweest maar ze wilden die keuze niet persé opleggen aan hun kinderen. Als peuter werd hij dus door zijn ouders naar de aarde werd gestuurd. Dat was ook uiteraard ook een wijze van opleggen, lachte hij. Het verhaal eindigde met hoe hij was opgevangen door Ayala terwijl zijn zus bij de de ouders van Hachim werd grootgebracht. Van jongs af aan ontdekte hij de vrijheid te waarderen om overal aan mee te werken waar hij plezier in vond. In leergroepen werd voortdurend rekening gehouden met zijn interesse wat niet verhinderde dat aan elke opgenomen taak een zekere verantwoordelijkheid was verbonden waarbij op zijn betrokkenheid met de anderen werd gewezen.

Ik zag in het eerste verhaal van Milo enkele elementen van het Empatisch Principe. De rijke bewoners van de Bloomkamp condominiums waren duidelijk verslaafd aan geld en het bezit waar geld voor stond. Ze wilden van hun verslaving niet af en gingen liever de hemel in. Misschien hadden ze ooit gehoord dat verslaafden zich goed voelden bij een trip in de hemel. En als

een verslaafde zich hierbij goed voelde… Ze besloten hun eigen hemel voor verslaafden te bouwen en ernaar te verhuizen. Dat was Elysium. Zelfs na vijftig jaar hemelse verslaving bleven de Fondsbeheerders duidelijk aantonen dat ze geen zin hadden om af te kicken. Liever op Mars *bitcoins* mijnen waar ze plezier aan beleefden, dan terug naar de Aarde te keren waar ze vreesden niet te kunnen doen wat ze wilden. En toch wisten ze genoeg om te weten er geen gevaar was dat ze zouden worden aangevallen. De achtergebleven bevolking nam hen hun verslaving niet kwalijk. Dank zij hun lange afwezigheid hadden de leergroepen steeds meer Ignoranten opgenomen, wat tot gevolg had dat er veel minder individuen waren die zich nog lieten verleiden tot een verslaving aan geld en persoonlijk bezit.

De mythe-vertellers die van geld een natuurlijk fenomeen hadden gemaakt zouden geen vat meer krijgen op een netwerk van gevormde, kritische, gemoedelijke gemeenschappen. In die gemeenschappen werden veel waarom vragen gesteld en weinig hoe vragen. En de mythe-vertellers hadden wel goede antwoorden op de vraag hoe meer geld vergaren, maar bleven het antwoord schuldig op de vraag waarom geld en bezit verzamelen. Hun antwoord als zou bezit iets natuurlijk zijn was vandaag even dogmatisch als toen andere mythe-vertellers beweerden dat we ons in het centrum van het universum bevonden. Bezit was een cultureel gegeven, geld was dat ook. Je hoorde natuurlijk vaak dat iets dat altijd had bestaan ook altijd zou bestaan. Maar geld en bezit waren heel recente fenomenen in de menselijk geschiedenis en *het Netwerk* (van *Convivialis Civitas*) had een voor het ogenblik werkend alternatief dat een

meer globaal algemeen welzijn bewerkstelligde dan het algemeen welzijn van een deel van de wereldbevolking tot zo'n honderd jaar voor de Vulkanische Winter.
De aanhangers van persoonlijk bezit waren vandaag te klein in aantal en konden niet voldoende geld- of machtminnende volgelingen vinden op Aarde. Wie wilde onderzoeken, onderzocht, wie wilde reizen, reisde, wie een Type 2 gemeenschap [zie *bijlagen*] wilde opzetten, zette die op. Niemand nam het hen kwalijk geld te willen bezitten de maar de meesten zagen er gewoon het nut niet (meer) van in.
Verder zag onze leergroep in het verhaal van Milo ook duidelijk een belangrijk aspect van het Coöperatie Principe. Een activiteit opnemen omdat je er gewoon belangstelling en plezier in had was niet gratuit ten aanzien van de anderen in de leergroep en soms erbuiten. Aan elke activiteit, aan elk project was ook een verantwoordelijkheid gebonden. Die kon erg lokaal of erg globaal zijn, we komen er nog op terug. Maar tijdens de uitvoering van het project hadden de initiatiefnemers aandacht voor het welzijn van de anderen en samen zochten ze naar oplossingen zodat de anderen aan hun eigen projecten konden werken zonder hierbij wie in dezelfde gemeenschap zat te beletten verder te doen waar ze plezier in hadden en belangstelling hiervoor te tonen.

Reizen, bezitten, samenwerken. *Waarom* is niet gelijk aan *hoe*. Hoe-vragen kwamen uitgebreid aan bod bij sommige wetenschappers uit het 121ste hectojaar. Denk maar aan iemand zoals Vaclav Smil die erg goede vragen stelde en er uitgebreid en goed gedocumenteerd antwoord op gaf in goed

leesbare boeken, zoals in *Zo zit de Wereld in elkaar* dat we in Paulo's bibliotheek vonden.

Maar ook hij stelde weinig vragen in verband met de Amerikaanse Levensstijl zoals hij die zelf beschreef. Dat was wellicht ook moeilijk voor wie in een Type 1 Maatschappij ondergedompeld was.

Net als veel andere onderzoekers maakte hij van het individueel vervoer geen waarom vraag. Er waren wel vragen over hoe dat vervoer efficiënter kon en hoe energie ervoor nog efficiënter kon gebruikt worden. Maar weinig onderzoekers vroegen naar het waarom van individueel vervoer zoals weinigen vroegen waarom Megasteden 24 uren moesten werken? Ze bleven 's nachts meer energie verbruiken, maar ze beperkten zich ertoe te vragen hoe die energie efficiënter aangemaakt en verdeeld kon worden.

Ze gaven de indruk dat consumentisme iets natuurlijks was van de mens, en niet een cultureel gegeven. Dus geen waarom vragen bijvoorbeeld over zee-cruises met duizenden ouden van dagen per schip, maar hoe-vragen om pandemische infecties af te weren, vaak zelfs met interessante antwoorden.

Die antwoorden raakten volgens ons niet de kern van de zaak. Er waren zelden Waarom-vragen in verband met de Type 1 maatschappij. De GNet-Z breidden zich deels verder uit nadat de Bloomkampers zich opsloten in hun eigen condominiums en zowat alle Type 2 en Type 3 gemeenschappen gecorrumpeerd werden door de grote bezitters van de Type 1 maatschappijen. Dat gebeurde bewust of onbewust. Er waren illegale afkooppraktijken gewoonlijk onder de vorm van chantages en

legale afkooppraktijken dia de naam donaties kregen. Verder werden de pogingen om waarachtige samenwerkende gemeenschappen of maatschappijen te ontwikkelen doorgaans ook van binnenuit uitgehold door leiders die snel even arrogant waren als de leiders die ze vervingen.
Net zoals in vroeger tijden de Vromen met hun aalmoezen aan de kerkpoort, dachten de filantropen, zoals de Fondsbeheerders, in cijfers. Beroepsvertellers hadden over hen veel nadien in alle media herhaalde verhalen. Weinigen vroegen zich diepgaand af waarom de armen arm zijn. En papa merkte het in *Imprimatur* ook op. Het was niet ongewoon de armen de schuld te geven arm te zijn.
Om even een boutade te gebruiken. Illich zou ooit gezegd hebben dat waar er geen scholen bestonden er ook geen schooluitvallers waren. Men zou vandaag met een andere boutade kunnen zeggen dat waar er geen aan persoonlijk bezit gekoppelde macht bestond er geen armen en verdrukten waren.
Men stelde zich weinig diepgaande vragen over wat natuur was en wat cultuur. Wat waren plaatselijk of globaal door de mens gemaakte regelingen. En volgens de antropogogen baseerden culturele veranderingen zich op observatie, dialoog en onderwijs. Maar welke persoonlijke bezitters wilden echt van hun bezit af en energie steken in het ontwikkelen van een bezitloze gemeenschap. Een contradictie in de termen, zeker voor de Bloomkampers.

Daarna sprak Milo Takis het over grote vernielingen op Aarde veroorzaakt door de wedloop naar meer en meer bezit. De hele Aarde ging zowat ten onder aan wat wereldbevolking werd

voorgehouden. De rijken waren het voorbeeld. En wie nog niet rijk was kon dat worden doorheen werk en geluk.
Volgens Milo barstte toen de bom.
Raja sprong hem bij en legde uit hoe het economische verhaal wel leken te verschrompelen. De fabel van de onbeperkte groei was vals. De Aarde was het Universum niet. In vergelijkende grootte-ordes was de planeet een eindig stofje in het op zichzelf ook eindige zichtbare deel van het Universum. Dat Universum zou op zich volgens velen wel oneindig zijn toen we dit boek schreven.
De Elysianen probeerden daarom nu wel bewust steeds meer mensen uit te roeien in de hoop zo de planeet terug in hun macht te krijgen. Maar nogmaals, ze waren gewoon met te weinig in Elysium. De antropogogen die op Aarde de leergroepen organiseerden vonden de oude film Elysium terug. Daar waren al snel erg veel kopieën van. De hele Pré-Heropbouw boodschap met klassieke Pré-Heropbouw intriges en heldenverhalen maakten er een film bij uitstek van om de onmogelijke dromen van de absoluut aan geld en bezit verslaafde rijksten bloot te leggen. De eeuwigdurende groei bleek een even grote mythe te zijn als het eeuwigdurend leven. Volgens Raja opende dat de mogelijkheid om zelfbewustzijn te zien als een basis culturele basis voor meer empathie of voor meer individualisme.

Volgens onze leergroep gaf het tweede verhaal goede elementen om na te denken over het ecosystemisch principe maar ook nog steeds over het empathisch principe. Zelfs zonder georganiseerd schoolsysteem konden de bezitters generaties

lang werken op gevoelens van jaloersheid terwijl ze ook angst en geweld als tactiek gebruikten om niet bezitters ertoe te brengen als grootste wens te hebben om meer te bezitten of zichzelf af te zonderen. In parallel werden georganiseerde pesterijen werden gebruikt. Men verplichtte bijvoorbeeld met dreigingen en drogredenen anderen een deel van hun arbeid of een deel van hun eigen voedselproductie af te staan. Dat leidde er al snel toe dat anderen meer moesten produceren enkel omdat ze een deel afstonden terwijl diegenen aan wie ze moesten afstaan een minimum aan bescherming aanboden. Die was eerder uit zelfbehoud dan uit bekommernis om de anderen. De bekommernis om de anderen kon men beter aan de goden overlaten. Die kregen immers hun deel en werden met offers betaald. In moderne tijden was die bescherming ook maar niets. Zo snel als het productiebedrijf in de buurt was, zo snel was het op de andere kant van de planeet, waar de arbeid goedkoper werd gehouden… De bezitters beschermden vooral hun kapitaal…

Het verhaal van Milo Takis toonde in zekere zin aan dat zelfbewustzijn zowel tot empathie als tot groot individualisme kon leiden. Men kon door zich bewust te worden van de broosheid bij individueel handelen een empathische houding aannemen en anderen helpen en om hulp vragen. Zo was men beter voorzien ten aanzien van moeilijke situaties. Men kon daarentegen ook het eigen individualisme opdrijven en voor zichzelf zorgen ten koste van de anderen.

De *Elysium* film gaf niet direct een sympathiek beeld van wie over macht en rijkdom beschikte, maar gaf ook geen erg

empathisch beeld van wie het misbruik van macht en rijkdom probeerde aan te vallen. In veel gesprekken met onwetenden en dolenden in leergemeenschappen werd het soms subtiele verschil duidelijk tussen *ge*bruik en *mis*bruik van de natuur. Andere ecosystemische discussies waren mogelijk. Zelfs de illusie om een soort eeuwigdurende artificiële aarde te kunnen maken, enkel omdat de oorspronkelijke planeet door bezitsdrang flink om zeep geholpen was.
Het verhaal van Milo Takis verduidelijkte het verschil tussen de film en wat de echte ruimtestad teweeg had gebracht. Zelfs onder heel rijke oudere en nieuwere generaties rees er twijfel. Bij een kleine minderheid. Enkelen onder diegenen die het Elysium-avontuur hadden meegemaakt kwamen liever naar een Type 2 of Type 3 maatschappij op Aarde dan aan een nieuw Type 1 avontuur te beginnen op Mars, eventueel op Ganymedes.

Milo Takis sprak ook over de kracht van het geloof in geld. Hij dacht aan de opgegeven waarde in *bitcoins* of *digits* van een schilderij, een beeldhouwwerk of een zeldzaam boek. Voor hem was dat geloof in de wisselende waarde van materiële objecten van dezelfde aard als het geloof in door goden en demonen bestuurde natuurverschijnselen waarop offers invloed zouden hebben. Hij toonde de bedrieglijkheid hieromtrent aan. Systeemontwikkelaars plantten dogmatische religies in de hoofden van wie naar antwoorden zocht. Persoonlijke vragen naar een uitleg werden door wie zich de macht toe-eigende misbruikt. Dat konden zowel hogepriesters, mystici of bankconsulenten zijn. Het principe was steeds hetzelfde. Ze wisten hoe onwetenden te manipuleren. Ze gaven gemakkelijke

en over het algemeen niet of moeilijk te controleren zekerheden in plaats van moeilijke maar soms gemakkelijk te controleren hypotheses door wie over kennis beschikt.

In onze leergroep was er wie opmerkte dat men dus zelfs met creativiteit twee kanten uit kon. Men kon creatief zijn in het uitzoeken hoe anderen bij te staan om zich te ontwikkelen. Men kon daarentegen ook creatief zijn in het uitzoeken hoe de anderen het best te kunnen manipuleren. Geld plakken op een beeldhouwwerk aan wie een religieus geloof in geld werd meegegeven was zeker eenvoudiger dan samen over een beeldhouwwerk dialogeren of aan wie het beeld creëerde hulp te vragen om eigen voorstellingen te leren maken van iets. Een aanwezige musicus in onze leergroep vond dat een mooie manier om na te denken over het Creativiteit Principe.
Misschien had creativiteit ook met zelfbewustzijn te maken. Voor de Heropbouw was het vaak zo dat men het materiële omhulsel waar de geest of de ziel in verbleef van eeuwig leven probeerde te voorzien. Als we creativiteit ecosystemisch bekeken merkte een begeleider op dan kunnen we misschien zoeken naar voorbeelden waarbij creativiteit in het *Convivialis Civitas* netwerk (kortweg *het Netwerk*) het Ecosystemisch Principe hielp uitwerken.

Het Heterogeniteit Principe hield in dat Equivalieden geen oordeel vellen over hoe anderen denken, zoals soortgenoten die zich beter thuis voelen in een Type 1 of Type 2 gemeenschap soms doen. Dat principe in de leergroepen die als doel hebben wetenschap en kennis door te geven aan de nieuwe generaties

beoogde het Netwerk onderwijs te behoeden van dogmatisch denken dat ertoe leidt anderen te verplichten te denken zoals wij. Dat leek ons vanaf de Heropbouw erg belangrijk. Wie zich beter voelde in een door geld gestuurde wereld en met kennis van zaken die beslissing nam zou niet tegen hun eigen wil tot iets anders verplicht worden. Zich integreren in zo'n Type 1 of 2 gemeenschap kon altijd. Wie hiervoor koos werd hierbij geholpen. Het was wel zo dat de Fondsbeheerders, die over zowat de hele nog bestaande menselijke op geld gebaseerde economie beheersten, op het ogenblik dat ze voor een Type 1 Maatschappij opteerden de Aarde of de Maan niet als verkiesbare plaatsen stelden. Gezien de minerale mogelijkheden van Mars en de rush naar het vastleggen van gronden, werd die planeet voor de meesten onder hen het verkiesbare doel bij uitstek. Ze werden er niet van weerhouden. Volgen onze grootvader hadden de Equivalieden die met hen overlegden wel aangetoond dat de emigratie niet gemakkelijk zou zijn. Dat was de reden waarom er op Aarde vrijwilligers werden gezocht om hen helpen bij de verwezenlijking van hun keuze.

De leergemeenschappen stelden zelf vast dat slechts weinig Equivalieden voor zo'n maatschappij kozen zodra ze over voldoende kennis beschikten. Uiteindelijk kon men met creatieve, intellectuele en ambachtelijke bezigheden elke richting uit in een Type 3 gemeenschap. De grondige kennis van het Deel- en het Coöperatie Principe maakte het eenvoudiger om in te zien dat bezit niet nodig was om projecten uit te werken en een gemoedelijk leven uit te bouwen. Wel bleven er risico-activiteiten bestaan voor wie dat op prijs stelde. Denk

maar aan de avonturiers die het leuk vonden gevaar te lopen bij het jagen op meteoren en kometen, gebruik makende van de Ruimtebubbels.

***

Ik neem de pen terug over van mijn dochter. De Polipolische Raad, de steungroepen voor het Dycomaat project en het IGA [Zie deel 12 *De Heropbouw van de Wereld*] zetten vaak gesprekken op in verband met onderwijs. Ze belichtten hierbij onder meer de manier waarop voor de Heropbouw staatsleiders, en later door Bloomkamp gestuurde Polisleiders, de visie van een genereus onderwijs in vele gevallen herleidden tot vernauwende instructie. Op een bepaald moment was leren lezen en schrijven terug een facultatieve optie, zolang het bezit-credo niet werd aangevallen. Het recht niet te participeren [Zie boeken 10 en 11] dat aangeprezen werd als een soort summum van democratie, tot Bloomkamp naar Elysium verhuisde was daar uitdrukking van. Gaandeweg waren de Equivalieden uiteraard geïnteresseerd te weten hoe op Mars de jonge kinderen onderwezen werden. Gebeurde dat door dialogeren of door instructie? Werden de jongeren gemanipuleerd om het bezit als iets natuurlijks te zien, of werden de drie aangenomen maatschappijvisies besproken? Die studie over maatschappij-ontwikkeling was ooit op vraag van Bloomkamp zelf door de ignarometrische sociologen verricht [zie deel 10 *Arrogantie en Ignorantie*]. Met andere woorden, werd het Heterogeniteit Principe ten minste op gebied van onderwijs elders dan in het Netwerk gehanteerd?
Biologen zagen een moeilijkheid. Was het ethisch verantwoord

op Ganymedes of Mars over andere vormen van gemeenschap te spreken op andere plaatsen? Kon de Aarde een keuze zijn? Voor wie buiten de Aarde geboren was ging het wellicht om een niet leefbare plaats zonder een voorbereidende lange periode van aanpassing van misschien wel meer dan één generatie. Er bestond een verschil tussen een culturele wensdroom en een fysisch onmogelijke wensdroom. De Aarde werd dan letterlijk een utopie, een *Niet-Plaats*.

De naamgeving op Aarde hielden de SamIk, het dycomaat project en enkele ad hoc commissies bezig. Naamgeving had zeker wel een historisch karakter? In hoeverre was dat een moeilijk gegeven binnen de principes die *het Netwerk* probeerde aan te houden?
Na de Vulkanische winter hadden oude namen om verschillende redenen weinig zin meer als het om afkomst ging. Op aarde voelden Equivalieden zich niet langer Europeaan, Afrikaan, Aziaat, Amerikaan of van Oceanië. Na de Heropbouw voelde niemand zich inwoner van een Staat of een Megapolis. Enkele continenten kregen een licht andere vorm als gevolg van natuurrampen en van de Vulkanische Winter. Veel Equivalieden gebruikten gewoon vijf zone-nummers van 1 tot 5 voor de continenten in volgorde van de nog steeds meest algemeen geldende hypothese voor de verspreiding van Homo Sapiens over de wereldbol. Maar net zoals met naamloze hubs waren andere Equivalieden daar niet erg gelukkig mee. Een Namen Werkgroep boog zich erover. Tijdens de eerste Heropbouw jaren ging men graag op zoek naar originele namen, soms zelfs van voor de Heropbouw. Niet *origineel* met de betekenis *in den*

beginne, of wat eerst was, maar enkel met de betekenis *creatief*. Wat was immers *in den beginne,* teruggaande naar talen die pas veel later een geschreven vorm kregen? Hadden in den beginne aardbewoners ook maar een schijn van een totaalbeeld van de Aarde? Het ging dus eigenlijk niet om wetenschappelijk opzoekingswerk over het begin der namen. Sommigen wilden eerder afstand nemen van een lange agressieve periode als cultureel gevolg van het begrip bezit.
Het oude Afrikaanse continent, nu zone 1, kreeg uiteindelijk de naam Alkebulan eerst nog met een streepje tussen *bu* en *lan*. Misschien werd het streepje gepakt door iemand die van streepjespakken hield. De streepnaam zou zoiets als *moeder van de mensheid* betekenen. Maar het was enigszins moeilijk te geloven dat vooraleer de mensheid uit zone 1 vertrok iemand dat begrip al gebruikte. Indien zoiets als bron of oorspong der mensheid in het woord zat opgesloten dan was het noodzakelijkerwijze recenter. Het kon natuurlijk dat het woord naar de Nijl-rivier verwees. Maar dat zou de Indo-europese stam voor Afrika *Afri* ook doen… vanuit het Westen en het Centrale deel van wat de naam Eurazië kreeg gingen vele trekroutes richting paradijs der boeken toen over die rivier. Alkebulan was wellicht gewoon leuk om het verschil te maken met vroeger. Misschien betekende het terug naar af. Maar het woord klonk goed in vele oren en was misschien door mallotige Europeanen gebruikt in de loop van de geschiedenis, nog voor sommige Afrikanen dat deden. Het was zeker moeilijk en betwistbaar om vanuit oorspronkelijk orale niet geschreven talen te zoeken naar overtuigende oerwoorden. Misschien bleef het oerwoord

voorgoed verborgen in het oerwoud.
Dan was er zone 2. Voor de periode die vooraf ging aan de totalitaire hectojaren 120 en 121 en de Heropbouw, nam de Namen Groep om historische redenen de oostelijke kusten van de middellandse zee als middelpunt. Daar waren de Semitische en Fenicische talen ontstaan. Het continent als dusdanig ontstond door de tectonische verschuivingen lang voor er mensen en talen op aarde waren. Gezien vanuit dat punt waar die talen zich ontwikkeld hadden, ging de zon onder in het avondland. Voor het woord *avond* zou men toen het woord *Ereb* of misschien *Erebu* hebben gebruikt, daarom stelde de groep wat speels *Erebúm* voor. Een continent met een vrij agressieve bevolking verdiende wel een boem-woord!
De bewoners van dat eigene continent waren erg beïnvloed door taal en mythen van de oud-Griekse beschaving. Door de tijden heen hielden mannelijke strijders wellicht van de legende waarbij de Griekse oppergod de Fenicische princes Europa schaakte en verleidde en daarna het avondland haar naam gaf. Maar Europa kan ook gewoon een verbastering zijn van *Erebu*.
Voor het oostelijk deel, het vroegere Azië, stelde de groep de naam *Waçúm* voor, afgeleid van het oude Akkadische *(w)ast* wat zoiets als zonsopgang betekent. De verbastering naar Azië zou ook weer via de Griekse taal gekomen zijn. Twee continenten kregen tot kort voor de Heropbouw een naam afkomstig uit de taal waarin de mythes verteld werden van wie zichzelf toen als beschaafd en machtig zag.
In recente tijden was zone 3 bekend onder de naam van de kolonisten uit Europa nadat de kaartentekenaars voor die

Europeanen nieuwe gebied met de voornaam van één van haar zeevaarders aanduidde: Amerigo Vespucci of Americus in het Latijn.
De Namen Groep vond informatie over Takir Mamani, een leider van het oorspronkelijke Aymara-volk uit het zuidelijke tropische deel van dit continent eind hectojaar 119. Hij stelde het Kuna-woord *Abya Yala* voor in een groot deel van dat continent. Het woord kwam uit de taal gesproken in het noordelijke tropische deel van het continent en betekende zoiets als Vol Bloeiend Land. Het noordelijk deel van zone 3 of Abya Yala werd van oudsher bewoond door rondtrekkende groepen die ervan uitgingen dat men het land gebruikte maar niet bezat. Misschien was het voor hen daarom minder belangrijk landstreken met een eigennaam aan te duiden. Ze gaven liever een topologische beschrijving voor wie er in rondtrok. Toch was een deeltje van het gebied bijna een half millennium eerder reeds benoemd door andere Europeanen. In hun vertellingen hadden die het over *Vineland*, wat wijnland zou betekenen. De Namen Werkgroep stelde voor die naam aan te nemen, omdat de groep toen niet in staat was om een aanduiding van niet Europese oorsprong te vinden. Voor het zuidelijk deel was er weinig twijfel. Het werd een woord uit de taal van de Azteken. *Anahuac* betekende Land-aan-het-Water. Op relatief korte afstand van de grootste van de drie oceanen waar de oost-west SAV-lijn op vaart lag Culturopolis. Het woord Anahuac werd al snel een populaire keuze. Zelfs voor de Heropbouw hadden sommige staatslieden enkele malen geprobeerd minstens een deel van dat continent te herdopen met hetzelfde woord.

Zone 4 omvatte het vroegere Oceanië en bestond vooral uit oceaanwater. Veel van de kleinere eilanden in dit enorme continent waren tegenwoordig onbewoond nadat een aantal eerst door stormvloeden en overstromingen onderliepen en naderhand invloed ondergingen van de Vulkanische Winter. Op het grootste eiland waren toen enkel de meest noordelijke gebieden permanent bewoond door Bregmaniaanse en Netwerk gemeenschappen. De eersten gebruiken nog steeds soms de oude naam Australië. Maar meestal blijft het bij zone 4. De Type 3 Gemeenschappen zijn hoofdzakelijk samengesteld uit afstammelingen van wie het land gebruikte en niet bezat. De Namen Werkgroep stelde voor om het bij het tot verbasterde Oceanië van het Grieks-Europese Okeanos te houden. Zone 5 was nog steeds onbewoond en bleef de naam Antarctica dragen. Dat jaar verspreidde de Polipolische Raad het voorstel van de werkgroep. In veel *Convivialis Civitas* gebruikte men zone-nummers en -namen door elkaar. Het gebruik van nummers was het gemakkelijkst en gaf minder neiging om doorheen het gebruik van een woord uit een bepaalde taal een soort oud eigendomsrecht te geven, zelfs als het Netwerk ervan uitging dat land bezitten een inhoudsloos begrip was. Maar voor onze lezers van nu en vroeger hebben namen blijkbaar een andere waarde dan nummers. Daarom gebruikten we in onze saga doorgaans namen. Vanaf boek tien *Arrogantie & Ignorantie* gebruikten we de pos-Heropbouw namen om de lezers uit hectojaar 122 te helpen bij het situeren van plaatsen. De vroegere bevolking gebruikte in eigen gesprekken uiteraard de namen uit de tijd voor de Megapoleis, misschien op Anahuac en

Alkebulan na.

In Bibliopolis waren de namen wat minder gebruikelijk dan de zone nummers. In de leergroepen kwamen de namen wel ter sprake wanneer men het had over het cultureel in bezit nemen van land. Daarom ook besloot de groep co-auteurs equivalenties aan te geven in het 0-deel *Kleine gids voor verstrooiden*. Verder namen we er ook tabellen op om vroegere steden te situeren en het meten van afstanden te vergelijken.
Het dycomaat project — weet iedereen nog dat het gaat om het *dynamisch collectief maatschappelijk* project — houdt ondermeer in dat ook namen van dingen kunnen veranderen. Generaties volgen elkaar dynamisch en niet statisch op. Als we niet in een totalitaire dictatuur willen vervallen zoals we er al enkele kenden op planeet Aarde, veranderen we dingen. Niets is perfect en dat hoeft ook niet. Niet omdat alleen God perfect zou zijn, maar omdat alle menselijke gedachten gebaseerd zijn op hypotheses. Vandaag leven de Equivalieden in een cultuur waarin het normaal is de wetenschappelijke falsificatie van hypotheses te aanvaarden en het dogmatiseren ervan te verwerpen. Maar we zijn wel voorzichtig natuurlijk, zeker als het om aanpassingen gaat van ons model van samen leven. We herhalen het vaak: pluralisme heeft niets te maken met het besluit van de meerderheid. Pluralisme is dialogeren. Misschien is onze enige vaste overeenkomst dat we altijd bereid zijn te dialogeren. In die zin zijn alle projecten mogelijk wanneer ze de mond van anderen niet snoeren. Sommigen kunnen niet blij zijn met een aangenomen project en dat ook uiten. Maar projecten mogen niet schadelijk zijn voor de planeet, dat zit verweven in

he Ecosystemisch Principe. Over destructieve projecten is er vandaag misschien ook een soort consensus. Er wordt over de Vulkanische Winter en de Heropbouw gesproken niet om periodes uit de geschiedenis te herdenken maar om aan de volgende generaties het denkkader waarin ze evolueren mee te geven waarmee ze risico's kunnen evalueren.
Namen van dingen veranderen niet omdat zoiets opgelegd wordt, maar omdat groepen Equivalieden namen gebruiken en aanpassen. Er is wie aan april en mei houdt, er is wie het heeft over maand 1 en maand 2, er is wie gewoon is Phromehns en Dwiterómehns te zeggen. De overgang van de zon op de equinox werd als centraler gezien dan de schijnbare ommekeer van de zon op de kreeftskeerkring. Daarom leek het tijdens de Heropbouw logischer een jaar opnieuw op dat moment te laten beginnen. Het was een aanwijzing voor het leggen van een cultureel breekpunt. Maar toch niet helemaal. Uit gewoonte lag dat moment op het ogenblik dat zon- en aardbewegingen de lente doet intreden boven de evenaar en niet onder de evenaar. Voor de natuur is dat geen punt uiteraard. Op cultureel vlak is het dat wel. Dat is de reden waarom er veertig jaar later nog steeds een werkgroep is die zich afvraagt op welk moment het jaar zou moeten beginnen. Wanneer de Aarde en Zon zuidwaarts de lente inleiden? Wanneer ze noordwaarts de lente inleiden? Een dubbele telling? Waarom niet?

Blijkbaar werden filologische spelletjes gemakkelijker aanvaard dan het beginpunt voor een jaar. Hoewel… misschien vond niemand onder Equivalieden van de Heropbouw-periode dat dit toen discussie vergde en was het gewoon leuk nieuwe

woorden uit te vinden. Al bij al werd april gelijkgesteld aan Phromehns en niet aan Swekstomehns. De eerste gangmaker. Kon april zelf mettertijd een dubbele naam krijgen en Phro-phro of Sweksto-phro heten naargelang de voorkeur van de Equivalieden van een Civitas? Was dat een haalbaar voorstel? Was dat een nuttig voorstel? Hielp zo'n dubbele telling van Phro-phro tot Phro-sweksto of Sweksto-phro tot Sweksto-sweksto de discussie en de gemoedelijke samenleving? Zo ja, waarom niet proberen? Zo nee, waarom niet verder denken aan iets anders?

Dat denken over de dingen gaat traag. Maar mijn schoonvader zei het zo dikwijls: zonder geld beschikken we over tijd. Misschien vond een deel van onze gemoedelijkheid haar oorsprong in niet meer gedwongen te zijn snelle culturele beslissingen te moeten nemen. Misschien kregen culturele aanpassingen terug wat aansluiting bij de nog tragere biologische aanpassingen.

Tussen haakjes. Nieuwe woorden of oude woorden? De namen van Phro tot Dekmo voor de cijfers van een tot tien zouden volgens de filologen herinneren aan oude stamwoorden, ten minste in heel het Euraziatisch gebied. We hebben tijd om gemoedelijk verder te spelen met woorden…

***

Niet lang voor mijn twaalfde verjaardag kregen we iemand bij ons te gast die een grote indruk op mij maakte. Hij werd een soort derde grootvader voor mij. Hij noemde me ook vaak Libertijntje. Dat mochten mijn eigen grootouders niet zeggen zonder me woedend de deur uit te zien lopen. Ik voelde me te

groot voor verkleinwoorden, maar als hij het zei klonk het zo leuk, vond ik toen. Ik heb het uiteraard over Delun Huáng. Op zijn vijfenzestigste verjaardag had hij een groot besluit genomen. Zijn levensgezellin was bijna twee jaar daarvoor gestorven. Zijn ouders leefden niet meer en zijn eigen kinderen en de kleinkinderen verbleven toen niet in Arqueopolis waar hij toen woonde. Ze verbleven ook niet in Bibliopolis, tussen haakjes. Hij was altijd geïnteresseerd geweest in het dialogiserend leren en had vaak van gedachten gewisseld met Emmy Lehrman. Hij was al bijna veertig jaar co-auteur met mijn grootmoeder en moeder in bijdragen voor neo-ignarysis in verband met leergroepen, leerprojecten van kinderen en de begeleiding ervan. Hij leerde Emmy en mijn grootmoeder kennen kort nadat Anui en Taiana Southpath vertrokken naar wat toen nog CC Paradisus heette.

Delun zei dat hij de Auctor-Liber familie persoonlijk wilde leren kennen. Bovendien wou hij in de vondsten van de Paulo Demeester bibliotheek duiken en zoeken naar informatie over de beginperiode van de Institutionele Pedagogie die later aanleiding gaf tot de Institutionele Antropogogie.

Hij wilde zoeken naar een kleine woonplaats. Uiteindelijk trok hij voorlopig bij ons in met de bedoeling van hieruit te zoeken naar een meer permanente verblijfplaats.

Kort na zijn aankomst ontmoette hij echter Umut Aydin persoonlijk in de werkruimte van mijn grootvader en van papa. Umut en Delun waren vroeger ook al co-auteurs geweest van enkele artikels over de perceptie van de mythe en macht die hiervan uitging op wie een kort leerproces had doorgemaakt.

Vooral Umut was erg geïnteresseerd in de analyse van hoe wie over macht beschikte dacht, zelfs voor de Megapoleis opkwamen. Ze zocht naar aanknopingspunten tussen mythe, traditionele macht die voorkomt uit het claimen van bezit en kennis, en de wijze waarop Bloomkamp dat soort leiders voor zichzelf begon in te zetten. Ze gebruikte hiervoor een ignarometrisch-fenomenologische aanpak.
Omdat ze wist dat Delun's interesse vooral uitging naar het eigenlijke proces van het dialogiserend leren, stelde ze hem voor verder de geschiedenis in te duiken. Dat zou later voor de saga betekenisvol zijn. In sommige archiefstukken uit Megabelgium vonden ze de figuur van Claudius Cardinalis. Babitha Chakma bracht hen op dat spoor toen ze hoorde over hun belangstelling over het dialogiserend leren door de tijden heen. Zodra ze meer te weten kwamen over Claudius toonde Babitha zich bereid om samen met Delun verder te zoeken. Babitha was geïnteresseerd omdat ze in sommige van de teksten van Claudius zijn gaandeweg steeds meer kritische houding zag ten aanzien van grote systemen en instituties zoals de Kerk. En dat was in een tijd waarin de inquisitie de feitelijke beginnende experimentele wetenschap regelmatig tegenwerkte. Wie toen de macht uitoefende zag hoe dit soort op onderzoek gebaseerde wetenschap al snel mythes en dogma's in vraag stelde. Dat kon een gevaar zijn voor de door hen uitgeoefende macht.
Persoonlijk konden Umut en Delun het al snel heel goed met elkaar vinden. Umut was al een tijdje weduwe. Het huis waar ze woonde had twee leegstaande kamers. Ze stelde Delun voor bij haar in te trekken. Ze was een jaar jonger dan Delun, zei ze

grappend en dat kwam goed uit want zo konden ze voor elkaar zorgen wanneer een of ander ouderdomskwaaltje hen last ging bezorgen. Met wat hulp konden ze de twee kamers ombouwen tot een kleine studio. Delun was al snel akkoord en ruilde zijn voorlopig onderkomen bij Alberto en Maria voor een definitief onderkomen bij Umut.

Delun vroeg Umut waarom ze belangstelling had naar oude mythes. Ze moest even lachen. Ze legde hem uit dat mythes niet exclusief in oude tijden te vinden waren. Mythevorming kon gelijk wanneer gebeuren, ook vandaag. Het had volgens haar alles te maken met het overnemen van niet geverifieerde informatie of het verbergen van eigen onwetendheid over iets. Bij het zoeken naar uitleg voor een bepaald fenomeen was een minder geïnformeerd persoon gevoeliger voor wat persoonlijk aantrekkelijker leek als uitleg. En aantrekkelijkheid kon gewoon te maken hebben met het spectaculair karakter van zo’n verklaring.

De Heropbouw leek weinig verandering te hebben op het feit dat veel mensen graag griezelen in sommige omstandigheden. In de moderne of pós-moderne tijden die de Heropbouw vooraf gingen, maakten veel schrijvers en opiniemakers hiervan bewust gebruik. Umut haalde het boek aan van Jean Gabriel Ganascia waarin hij schreef over de mythe van de singulariteit. Dat had te maken met de onwetende en opgeklopte vrees voor de elektronische intelligentie (AI of EI). Er werd al snel gesuggereerd dat robotten en machines het menselijk handelen volledig zouden overnemen omdat ze zelflerend waren en daardoor ook zelfdenkend werden. In het hectojaar 121 legde

Ganascia in zijn boek uit dat men de capaciteit om een elektronisch gestuurd algoritme zichzelf te laten verbeteren vanuit het observeren met de sensoren waarover het zelflerend voorwerp bezat verwarde met het biologisch leggen van verbindingen in zoiets als een menselijk brein.

Wat Umut vooral had verrast was hoe volgens Ganascia onbetwiste genieën op hun eigen gebied soms verkeerde of partieel verkeerde informatie overnamen. Dat kon zelfs een soort vertrouwensrelatie in gevaar brengen. Hij gaf voorbeelden van grote namen uit de fysica-wereld uit zijn tijd die waarschuwden voor gevaarlijke ontwikkelingen maar daarbij niet juiste informatie verspreidden. Wie een goed gekende wiskundige of natuurkundige vertrouwde op diens eigen gebied en dan bepaalde waarschuwingen zag verspreiden over iets anders, hechtte gemakkelijker meer belang aan diens informatie dan aan wat een voor hem of haar ongekende wetenschapper vertelde. Zelfs als zo'n wetenschapper wél wist waarover het ging. Onjuiste of vage informatie van gekende personen kon mythevorming in de hand werken. Als een onwaar of onvolledig verhaal verspreid door mensen die men vertrouwde dikwijls genoeg werd doorverteld, dan namen anderen die informatie al snel voor waar aan.

Nog erger, zei Umut tegen Delun, was dat ze in de door geld gestuurde wereld sporen had gevonden hoe wetenschappers of Wetenden zoals de Bloomkampers hen noemden dat soort mythes bewust verspreidden. Gewoonlijk was de onderliggende reden het verkrijgen van een financiering. Gelukkig waren er ook veel Wetenden die, als ze inzagen dat ze onbewust aan zo'n

niet geverifieerde stelling van een collega hadden bijgedragen, hun mening herzagen.
Maar het bleef een actueel onderwerp. Welke verhalen werden er in bepaalde gemeenschappen verteld over *het Netwerk*. Welke verhalen strooiden we misschien onbewust zelf rond. Ze raadde aan met Dusan en Lupe te spreken over hun wereldreis en de maanden die ze in een Type 2 gemeenschap hadden doorgebracht.
Volgens de werkgroepen aan het Dycomaat project was dat een belangrijke reden om voorzichtig contacten te blijven houden met de kolonisten op Mars en op Ganymedes, met Oud-Elysianen en hun nakomelingen. De meeste Equivalieden gingen ervan uit dat geen of weinig contact met die gemeenschappen de mythevorming over de Aarde in de hand zou werken.

***

Ik neem terug over. In 121.94 HE was Alberto dus wel aanwezig op de verjaardag van onze dochter Liberty. Hij nam gewillig deel aan het feest! Hij slaagde er zelfs in maar éénmaal over de opgravingen in Megalissipo te beginnen. Mijn schoonvader bracht het er minder goed van af. Hij wijdde uit over het in Bibliopolis reeds geregistreerd nalatenschap van Paulo Demeester en wat hij wist over leven en werk van Greta Campos.
Zoals waarschijnlijk voor alle grootouders het geval is, had mijn schoonvader zijn kleindochters graag in de buurt. Hoewel Alberto dat jaar niet naar Megalissipo ging, kwamen er kort na de kreeftskeerkring zonnewende per SAV nieuwe dozen en arken aan in de Centrale Bibliotheek. Veel van die dozen

bevatten documenten uit de kelderverdieping van het vroegere bibliotheekhuis. Lev vroeg aan zijn kleindochters of ze lust hadden om samen met hem boeken uit te pakken. Catherine was toen vijftien en voelde er wel wat voor. Liberty bracht liever haar tijd door met haar tweelingneven en met de tweeling van Dusan en Lupe. Met hun vijven keken een deel van die tijd naar films in de mediatheek. Ze gingen ook enkele keren op bezoek in de Dario Fó wijk. Daar woonden heel wat creatievelingen begaan met muziek, dans en toneel. Ze hielden ervan naar spektakels te gaan, speciaal bedoeld voor adolescenten. Liberty vergezelde Nadia en Nídia soms in ateliers. Ze leerde zodoende vrij goed gitaar spelen en nam af en toe een rol op in één of ander toneelstukje.
Catherine genoot meer van de rust van de werkkamer waar ze met haar grootvader documenten doornam. Lev bezorgde haar een elektronische catalogus die hij vorig jaar had gevonden. Die catalogus was door Greta Campos opgesteld en gaf een erg gedetailleerd overzicht over de bibliotheek van Paulo. Niet alle boeken en documenten waren in de schuilplaats terecht gekomen. Veel was vernietigd. Van sommige boektitels vonden ze later elektronische of gedrukte exemplaren terug in de Centrale Bibliotheek. Sommige ervan waren meegebracht door Wandelende Boeken, andere waren ondertussen opgegraven uit kleine verborgen plekken, door toenmalige GNet-Z leden aangelegd. Ook van Paulo's aantekeningen in de marges was behoorlijk wat verloren gegaan.
Catherine beheerste ondertussen vrij goed het Engels en het Iberisch uit laat ons zeggen de laatste 200 jaar. Ze kende het

Frans van toen. Ze las vrij goed klassiek Arabisch en trok zich uit de slag bij het ontcijferen van eenvoudiger teksten uit Oost-Erebúm en Centraal Waçúm in het cyrillisch alfabet geschreven. Ze had Delun een paar keer opnieuw ontmoet sinds hij bij Umut was ingetrokken. Die toonde haar hoe ze sleutelwoorden kon terugvinden in documenten afkomstig uit Waçúm, al dan niet in hun oorspronkelijke vorm of herschreven met lettertekens van het latijnse alfabet.

Greta had zelf een gemakkelijk te lezen geschrift en gebruikte voor eigen gedachten vooral de Engelse taal. Één van de notaboekjes van Greta was erg verhelderend. Catherine was er nogal opgetogen over. In dit boekje sprak Greta over de wijze waarop haar grootvader blijkbaar boeken met elkaar verbond. We namen er veel van over voor de digitale catalogus van de werkruimte. Men kan er zoals de familie zei [Zie Deel 1 *Imprimatur*] bijvoorbeeld in terugvinden tot welk van Paulo's gehelen een bepaald boek vermoedelijk thuis hoorde.

Hij verbond boeken deels voor zijn plezier, en gebruikte een soort relationele databasis waarin hij stukken overnam van wat hij las. Enkele jaren later zou die databasis nogmaals ter sprake komen. Enkele van Liberty's vrienden waren echte archeologie freaks voor alles wat met informatica te maken had. Ze doken onder in de Centrale Bibliotheek in catalogussen en oude geheugenkaarten om die databasis terug te vinden en te onderzoeken hoe hij werkte. We komen hier nog op terug.

***

Onze grootvader nam dat jaar enkele van de notaboeken van Joana en Catherine Demeester door. Alle door hen geschreven

notaboeken waren netjes gecatalogeerd. Opa Lev sprak vaak over hen. Het werd steeds duidelijker hoe Joana met Paulo, Hypolite D'Ailleurs en haar schoonbroer Alberto veel rond het leren en communiceren met kinderen had gewerkt. Ze had blijkbaar ook het diagram in verband met ignorantie en arrogantie van haar grootvader John opgenomen [Zie boek 9 *De matethiek Era*]. Catherine's nota's gingen vooral over haar gesprekken met Hypolite en haar vriend Steven Bird. Ze hadden het soms over wijze waarop John Demeester voor de institutionele pedagogie voor volwassenen steeds meer de term institutionele antropogogie gebruikte [Zie Boek 8 *Massale Middelmatigheid*]. Onze grootvader begreep ook snel waarom de start van de Ignarometrische Analyse aan de gezusters Demeester werd toegeschreven. Hun artikel in het startnummer van Ignarysis was duidelijk het startpunt voor veel GNet-Z onderzoekers die tijdens de Heropbouw het Netwerk idealiseerden.

Onze grootvader sprak er regelmatig met Catherine over Hij sprak enthousiast over de gelijkenissen die hij zag tussen het dialogiserend leren en de oriënterende principes bij het werken met leergroepen van kinderen of leergemeenschappen van volwassenen en het instituerend karakter van de institutionele antropogogie.

Mijn zus merkte intussen op dat ze misschien moesten beginnen denken aan een naam voor hun werkplaats. Wellicht was Joana en Catherine Ruimte geen slecht idee nu het steeds duidelijker werd dat onze papa en grootvader er vooral documenten samenbrachten van en over wie in de menswetenschappen de

ignarometrische fenomenologie had opgestart en publicaties van studies met die methodologie als werkmiddel. Vermits het idee van zijn kleindochter kwam vond opa Lev het prachtig en stelde de naam ter discussie tijdens een algemene vergadering van Bibliobewoners. De Equivalieden van Bibliopolis waren al snel akkoord en stelden op hun beurt voor JCD-Ruimte of JCDR als afkorting te gebruiken. Er werd aan opa gevraagd of hij als curator van wilde fungeren. Hij vond dat hij daar op zijn zesenzestigste te oud voor was en vroeg papa de ruimte te coördineren. Die ging akkoord. Zolang hij zijn tijd maar kon besteden aan het lezen en organiseren van alles wat kwam uit Megalissipo en enkele andere archeologische plekken van Erebúm en Waçúm was hij gelukkig. En in die tijd kwamen er elke dag kisten boeken aan in Bibliopolis. Er waren nogal wat Equivalieden van Bibliopolis en omstreken die regelmatig afzakten naar de grote Centrale Bibliotheek ervan.

***

Mijn zus heeft gelijk met de vaststelling dat de Centrale Bibliotheek van Bibliopolis toen was uitgegroeid tot een door Equivalieden uit verschillende Polissen druk bezochte plaats.
Wel werd het electronisch materiaal verspreid met de bedoeling alles universeel beschikbaar te maken. Het Netwerk stimuleerde die gang van zaken voor deze en de andere door omstandigheden groot geworden opslagplaatsen in het laatste hectojaar voor de Vulkanische Winter.
En toen zagen veel Equivalieden waaronder Emmy Lehrman op tijd het belang in van op papier uitgegeven kinderboeken [Zie boek 12 *De heropbouw van de wereld*]. Het terug uitgeven van

op papier gedrukte boeken had als gevolg dat er in *het Netwerk* werd nagedacht over hoe de bibliotheken verder uit te bouwen. Iedereen was het erover eens dat het niet nodig was van elk kinderboek in elke Polis een gedrukt boek te hebben. Voor tien exemplaren per bibliotheek zou dat snel 300.000 exemplaren per boek betekenen indien men elke bibliotheek wilde voorzien ervan. Dat was ecologisch niet verantwoord en niet eens strikt nodig voor de leergroepen. In sommige Polissen waren meer dan tien exemplaren van een bepaald boek nodig, in andere was het boek niet nuttig. Wel had elke Polis steeds onbeperkte toegang tot alle boeken in elektronische versie. Eenmaal er een matrijs was voor een boek op papier kon er vrij eenvoudig een exemplaar op aanvraag gedrukt worden. De autonomie voor het totaal aantal gedrukte exemplaren maakte deel uit van elk drukproject. Hoe die exemplaren verdeeld werden hing gewoon af van de vraag naar een bepaald werk. Gek genoeg had dit een invloed op de discussie over collectief gebruik van boeken. Het uitlenen van papieren boeken zat in het Deel Principe vervat. Maar sommige dingen moesten wel bekeken worden. Konden bepaalde leergroepen permanent gebruik maken van bepaalde boeken in de lokale Centrale Bibliotheek? Hoe deelden leergroepen informatie onder elkaar? Wanneer gebruikte men de gedrukte versie, wanneer het elektronische universeel toegankelijk boek? Hoe werden de verhalen van de kinderen zelf universeel toegankelijk gemaakt? In welke talen?

Gaandeweg begon men ook te denken aan gedrukte boeken voor volwassenen. Sommige boeken bestonden niet meer, tenzij electronisch en verder waren er de creatievelingen die nieuwe

verhalen schreven. Ze verspreiden was nooit moeilijk, ze laten drukken bracht gesprekken op gang. Het op papier uitgeven van boeken werd weerom een activiteit waarbij wie belangstelling had voor die activiteit een voorstel deed en daarbij een bepaalde autonomie kreeg voor het op papier verspreiden van uitgaven. Hierbij speelde hoofdzakelijk het Ecosystemisch Principe een rol. Dat had niet enkel met duurzaamheid te maken maar ook met de gevoelde noodzaak om een bepaald boek in gedrukte vorm aan te bieden. Het was blijkbaar een cultureel gegeven dat veel Equivalieden graag bladzijden omdraaien. Misschien zelfs net als gevolg van het manipuleren van kinderboeken in de leergroepen.

Dit kruiste het Deel Principe met het Ecosystemisch en het Empatisch Principe. Dispositieven om elektronisch informatie op te zoeken en boeken te lezen kon je zowat overal vinden: in de Centrale Bibliotheken natuurlijk, maar ook in de meeste hubs met verhoogde realiteit. In alle Polissen bestond de mogelijkheid om net zoals men een huis voor onbepaalde tijd gebruikte ook bepaalde instrumenten voor onbepaalde tijd te gebruiken, zonder het in persoonlijk bezit te hebben. Het gebruik van huizen, van fietsen, van ETV, van lees- en opzoek dispositieven, had altijd hetzelfde grondprincipe. In veel Polissen beschikt elk huis vandaag huis op zijn minst over één kijk en opzoek dispositief, zoals elk huis ook allang uitgerust was met kookgerei en bestek.

Op Aarde was bijna overal het verlangen om geld te verdienen vervangen door het verlangen om dingen te doen. Het simpele feit dat geld verdwenen was, betekende de algemene

toegankelijkheid tot alle specifieke of speciale vakkennis toegankelijk voor wie geïnteresseerden.
Het houden van een curriculum vitae had vandaag niets meer te maken met het zoeken van werk. Eender welk straatgesprek over een gebeurtenis, een ontdekking, een nieuwsbericht situeerde wie sprak. Daarbij werd iedereen aangemoedigd een soort openbare biografie bij te houden. Dat stelde andere Equivalieden in staat zich een beeld te vormen van elke gesprekspartner. Vermits niemand iets te winnen had met het verspreiden van valse informatie, was er ook niemand meer die dingen uitvond over zichzelf. Waarom zou iemand die niet kon opereren zich als chirurg voorstellen? Dat had gewoon geen zin. Het hele idee van co-auteurschap in de meeste activiteiten werd iets banaals en vanzelfsprekend. Door het wegvallen van geldelijke interesses aan kennis verbonden, viel ook de verleiding weg om over auteurschap te kibbelen.
Informatie en kunde onder gelijken evalueren was vanaf toen gewoon iets prettig om te doen. Gelijke zijn op een bepaald kennisgebied hield enkel in aan te tonen het onderwerp of de kunde diepgaand kunnen te bespreken of uit te voeren omdat men het uitvoerig had bestudeerd. En hier ook weer: waarom zou men meewerken aan iets waar men geen interesse voor had? Die manier van doen versterkte erg snel het Empatisch Principe. Men deed en wist dingen omdat men het prettig vond die dingen te weten en te doen en ten dienste te stellen van anderen. Het had niets meer te maken met bezitten, rijker of machtiger worden dan anderen. Beroepen verdwenen niet zo gauw, functies wel. Welke werkgroep had nog een *chief executive*

officer nodig? Een CEO met meer macht dan de anderen had gewoon geen zin. Werkgroepen hebben vandaag nog steeds soms iemand die coördineert, die hoort en richting helpt geven zoals de moeder van opa Lev zei [Zie boek 12 *Heropbouw van de Wereld*]. Kinderen en volwassenen hielpen elkaar om een eigen interpretatie te leren maken van de principes en de voorbeelden ervoor of de formulering ervan te actualiseren in functie van het Dycomaat project. Dat was globaal gezien zeker nuttig. En dat was niet enkel het werk van antropogogen. Al wie nadacht over de evolutie van gemeenschappen en maatschappijen kon nuttige bijdragen leveren. Misschien was dat de reden waarom wie vóór de Heropbouw interesse toonde voor recht en juridische praktijken, erna nieuwe consultaties vond en uitbouwde. Die hadden niet meer met bezitsrecht te maken maar met vormen van relaties uitbouwen. En dat maakte de activiteit gelijk een stuk boeiender. Het ging om levende wezens en de wijze hoe ze met elkaar communiceren.

We vermeldden het al even. De wijze waarop werd gereisd veranderde grondig sinds de Heropbouw. Reizen in functie van het verzamelen van meer bezit had geen zin meer. Reizen was niet meer verbonden worden met snelheid om tijd te winnen om zodoende meer geld te verdienen.

Tijd winnen bij reizen had biologisch belang bij ruimtereizen. In een wetenschappelijke context was er interesse voor Ruimtebubbels, TWIST, het Rovelli-Mestre getal en misschien ooit WARP-aandrijving [zie delen 10, 11 en 12].

Door consumentisme aangezwengelde reizen verdwenen uiteraard. Niemand had ervaarde nog de noodzaak met een

droomreis te ontsnappen aan de geestdodende routine van betaald werk. Niemand verdiende nog aan het verkopen van reizen. Reizen gebeurde in functie van een persoonlijk of een groepsproject.

Daarom was reizen sinds de Heropbouw vrij en uiteraard kosteloos. Sommige verplaatsingen waren aan reservatie onderhevig gewoon om efficiënt te zijn. Dat was zeker het geval voor ruimtereizen, waarbij ook een medische check-up aangeraden. Gezien het aantal plaatsen in ruimtevaartuigen veel beperkter was, gebeurden die reizen over het algemeen in functie van groepsprojecten waarover de Polipolische Raad voorafgaandelijk informatie verspreidde en opinies verzamelde.

Tuin-, keuken- en parkgesprekken

We brachten de volgende vijf jaren samen onder bovenstaande titel omdat we het hier hoofdzakelijk willen hebben over wat wellicht de aanleiding waren om een van ons drieën niet enkel de moed te geven om zelf te schrijven en hierbij een aantal vrienden en vriendinnen te betrekken. Één van ons drieën, mama dus. Volgens onze papa was dit het meest gekke plan dat ze ooit uitdacht. Volgens onze mama had papa het haar zelf ingefluisterd.

Onder elkaar hebben ze daar altijd over gekibbeld. Vooral papa sputterde vaak. Ze hebben nooit toegegeven zelf het eerste idee te hebben opgevat. We hadden daardoor wel enkele heerlijke jaren vol gesprekken, opzoekingswerk en schrijfwerk. En zoals mama zelf zei [zie deel 0 *Kleine gids voor verstrooiden*] vertrouwde het collectief haar het verbeterwerk toe nadat de

schrijfgroep uit elkaar ging.
In de praktijk lijkt het er echter op dat we nog steeds met ons drieën aan de eindredactie werken van iets dat in zekere zin nooit zal afgewerkt zijn. We voelen ons nog steeds samen wat verantwoordelijk voor een project waarbij we de geschiedenis van de ignarometrie vertellen doorheen een deeltje van de familiegeschiedenis.

Mijn grootvader vertelde ons iets dat ik hier graag opneem. Enkele weken nadat Delun zich bij Umut had geïnstalleerd ontmoette opa Lev haar in het park op weg naar de Centrale Bibliotheek. Die dag had ze het nogmaals over haar interesse voor dogma's en mythes en het daaraan gekoppelde machtsvertoon. Ze vertelde hem dat ze al bijna twintig was toen ze in een leergroep werd opgenomen na een tijd gedoold te hebben met haar ouders en de familie van een zus van haar moeder. Ze verbleven een tijd in de buurt van de grote Nijldam in een soort geïmproviseerde nederzetting waar vooral dolenden woonden die uit armoede uit verschillende Megapoleis van Oost-Erebúm waren weggetrokken. In de Megapolis waar ze geboren was had ze enkel on-line lessen gevolgd om te leren schrijven en lezen. Ze waren in Paradisus toegekomen zo'n twee jaar nadat Opa en Oma van de maan terugkwamen. Toevallig werden ze in de geschiedenis-wijk opgenomen. Ze had al vrij snel alle informatie gelezen op de Paul Ricœur GAT-hub en op de Patou-Mathis hub. De informatie via verhoogde realiteit verwees naar *Göbekli Tepe.* Die archeologische plaats bleek in de buurt te liggen van de Polis waar ze geboren was. Dat was interessant moedigde opa aan.

Ze legde uit dat ze haar leergroep toen vroeg of er anderen geïnteresseerd waren in de geschiedenis van dat monument. Het project dat volgde ontwikkelde verder haar interesse in dat aspect van mythes en dogma's. Sommige geschiedkundigen beschouwden die nederzetting ouder dan het 0-punt van de holocene kalender. Anderen lieten dat 0-punt er ongeveer mee samenvallen. Nog anderen situeerden *Göbekli Tepe* eerder precies in het vijfde hectojaar. Er waren inderdaad tegenstrijdige dateringen over een erg lange periode. De twijfel zou te maken hebben met wat men dacht een soort geleidelijke verschuiving te zijn van een sjamanistische praktijk naar een geloof. Hierbij zou de tempel een soort verblijfplaats voor de Goden zijn geweest als ze op de Aarde verbleven. Omdat opa nogal wat belangstelling toonde beloofde ze hem enkele tekstverwijzingen. Daarop zei hij dat er ook een meer persoonlijke reden was waarom hij zich interesseerde in wat Umut hem vertelde. Langs moederzijde stamde hij af van de Demeester familie, dat wisten we zeker. Maar van zijn andere grootvader Sergei wist hij dat zijn familie ooit met een groep geologen en seismologen een reis ondernam met de bedoeling naar Paradijs der Boeken te vluchten. De familie van zijn grootmoeder Sana en van de moeder van zijn grootvader reisden mee. De meesten kwamen onderweg om het leven als het gevolg van tsunami. Zijn grootmoeder Sana verloor toen trouwens alle haar gekende familieleden. En nu wist Opa dat de familie Umut uit dezelfde streek afkomstig was als zijn overgrootmoeder. Hij herinnerde zich dat zijn grootvader het soms over *Göbekli* had gehad. Het verhaal dat hij het vaakst had gehoord was dat de vluchtelingen

op een bepaald moment vast zaten in de Dardanellen. Zijn vader Ivan had toen zelfs overwogen oostwaarts te trekken en in de buurt van *Göbekli* een vluchtgroep te zoeken in plaats van verder te reizen naar Paradijs. Uiteindelijk reisden ze toch via de Nijl naar Paradijs. Dat was alles bij elkaar uiteraard een veel en veel langere reis dan de pakweg 1600 km die hen van de geboorteplaats van grootvaders' Sergei moeder scheidde. Maar dat was een voorzichtiger keuze, zoals ook achteraf duidelijk bleek. Uiteindelijk wisten ze toen al waar ze naartoe gingen, terwijl Oostwaarts trekken een slag in het donker betekende.

***

Toen Alberto die namiddag de Centrale Bibliotheek uit stond hij op het punt het pad naar Biblio Noord in te slaan. Ons huis lag in de buurt van de Biblio Noord. Gewoonlijk liep hij het kortere stukje naar Biblio West om daar de GAT-spider te nemen naar Biblio Noord. Maar het was mooi weer en hij overwoog te voet naar huis te wandelen. Terwijl hij nadacht wat hij uiteindelijk zou doen kwam Babitha Chakma de draaideur door. Die ging richting Biblio West om er de spider naar de Hypatia hub te nemen en daar over te stappen op de verticale ring tot de Patou-Mathis hub. Ze vroeg Alberto of hij zover mee wandelde en hij besloot voor een wandelgesprek in plaats van in gedachten verzonken naar huis stappen. Hij kwam in elk geval veel later opduiken dan hij mij die morgen had gezegd. Bovendien bracht hij Babitha mee om samen voor het avondmaal te zorgen.

Babitha's ouders Faisal en Fara waren jeugdvrienden van Alberto's ouders Lev en Sara. Faisal had met mijn schoonvader

dezelfde leergroep gedeeld voor ze naar de maan vertrokken en daar hadden ze Sara leren kennen toen die met haar ouders ook in Maankoepel 2 terechtkwam. Babitha had hen al vele malen gehoord over hun eigen angsten als adolescent. Alberto's vader had angstdromen over lavastromen die zijn vrienden bedreigden. Haar vader had zodra hij op de maan was aangekomen voortdurend angstdromen dat Fara die in Paradijs bleef misschien wel andere jongens leuk zou vinden. Als hij het daarover had dan klaterde haar moeder's lach nog steeds op. Ze vond toen inderdaad heel wat andere jongens leuk maar sinds ze als zesjarige de attenties kreeg van alle jongens in haar leergroep was ze toen al toch heimelijk een beetje verliefd geweest op Faisal. Alberto kende het verhaal over de terugkomst van de maan. Zijn vader stelde Sara aan de teruggevonden vrienden voor, terwijl Faisal spoorslags verdween op zoek naar Fara. Nog voor er een week voorbij was werden die twee ook zonder Olivijn-ring onafscheidelijk. Hij lachte toen hij aan het avontuur van zijn ouders terugdacht. Hij had het ook ook al enkele malen moeten horen. Daarop vroeg Babitha hem of hij ook wist hoe de namen van de verschillende hubs op het GAT-net waren vastgelegd. Alberto vertelde wat hij van de ouders van Zanaibu en Idrissa had gehoord, inclusief de commentaren van zijn vader.

Van bij de oprichting van *Paradijs der Boeken* hadden de ontvangende families voorgesteld om de plaats te organiseren in functie van de toekomende wandelende boeken zonder echter verplichtingen op te leggen of grenzen aan te duiden. Daardoor kwamen er gaandeweg een soort wijken tot stand. Westelijk

vestigden zich vooral ambachtslui en ingenieurs met in een hout, metaal, energie en informatica zone. Noordelijk kregen we een wijk voor menswetenschappen met sociologie, psychologie, menselijke geschiedenis en linguïstiek adepten. Ten zuiden en ten oosten van die wijk kwam er een creativiteitszone, in de buurt van het grote meer. Er was een overgang van linguïstiek naar literatuur en poëzie. In de uitvoerende kunsten-wijk vonden geïnteresseerden in muziek en andere creatieve activiteiten van het bereiden van maaltijden tot alle soorten grafische kunsten hun plaats. In het zuiden bouwden de onderzoekers in natuurwetenschappen een wijk uit die scheikunde, natuurkunde en biologie omvatten, maar ook geneeskunde. Wiskunde-wandelende boeken gingen vaak wonen op de grens tussen natuurwetenschappen en bouwkunde. Vrij snel kwam er een aparte plaats voor astronomie. Paradijs breidde uit onder de naam CC Paradisus tijdens de Vulkanische winter en het GAT-net groeide mee. Tijdens de Heropbouw werd aan dat net voorlopig de laatste hand gelegd.
De spider bestond al vóór een groot deel van de bevolking naar de maan vertrok. Naderhand werd het oppervlaktenet in ringen aangelegd de ringen en ook de noord-zuid als de west-oost lijnen. Op elke kruising kwam een hub. Veel Bibliobewoners stelden dan voor elke hub een naam te geven in plaats van een nummer met de kleur van de lijn. Na lange gesprekken hierover werden er enkele afspraken gemaakt. Uiteindelijk gaf de gemeenschap informatie over haar wijze van denken aan zichzelf en aan haar bezoekers met die benamingen. Er was geen verplichting om een hub een naam te geven. Ze konden

gewoon de kleur van de lijn met hun nummer behouden. Verder stelde men voor dat elke wijk zelf voor de hub-benaming zorgde als ze dat wilde. Ook werd afgesproken geen namen van militairen of staatsfiguren te gebruiken. Auteurschap en co-auteurschap werden in Bibliopolis gewaardeerd maar men wilde verwijzingen naar vroegere hiërarchieën uit de hub-namen houden. De meeste Equivalieden waren erg handig in het gebruik van verhoogde realiteit op verschillende soorten lezers. De Bibliowoners dachten in van elke hub een soort voorstelling te maken van waar de hub voor stond. Tenslotte werd afgesproken enkel namen te kiezen van overleden personen wat niet wegnam dat op bepaalde hubs kon gesproken worden over recente ontwikkelingen in de wetenschap waar ook nog levende personen aan hadden meegewerkt. Dat was wat de Heropbouw-generatie over die naamgeving had verteld zei Alberto. Babitha merkte op dat ze zodra ze hoorde dat er nieuwe informatie was op bepaalde hubs waar ze minder kwam, soms gewoon die richting uitging om wat meer te weten te komen over een bepaalde persoon of een bepaald onderwerp. En soms was het gewoon de nieuwsgierigheid omdat er namen waren die haar in het begin niets zeiden…

Daarop gaf Alberto lachend toe dat hij zelf in het begin ook niet precies wist waarom er in de wijk creativiteit een hub was met de naam Gwendolyn Brooks of Philippe Geluck en in de energie wijk Pomeroy een hub-naam was om het bij die drie te houden. Hij stelde zelf erg dat elke hub zo gaandeweg een soort klein en interactief openluchtmuseum was geworden.

Het was op dat moment dat ik hem met Babitha hoorde

binnenkomen. Ik herinnerde gelijk aan de keerzijde van de medaille. Ik moest hem regelmatig moest vragen op welke hub hij nu weer was blijven hangen …

***

Umut vertelde Alberto dat Kiril en Vesela enkele dagen geleden vrienden van vroeger hadden bijeengebracht in hun tuin. *Elysium* was ondertussen een veertig jaar oude herinnering. Ze haalden nog steeds herinneringen op met Ayala, Abdul, Sana, Midas en Nore over tijden toen zelfs voor hen geld en macht belangrijker leken te zijn dan relaties tussen mensen. Maar die dag waren ook Kendi en Paula, Simba, Yoruba, de Chebois en dus ook Umut van de partij. Moest Alberto het eerder geweten hebben dan zou hij wellicht zijn ouders hebben verwittigd om de ouden van dagen brigade te vervoegen.
Vesela en Paula hadden het toen over kinderboeken. Ze spraken ondermeer over een nieuwe en aangepaste versie van de voorstelling van de negen principes aan de leergroepen. Paula legde uit dat ze vond dat er minstens tweemaal per generatie een aanpassing moest zijn van die beschrijving. Liefst ook met bijdragen van jongere mensen. Ze gaf de aanpassing waar Nadia Morshov en Sayen Quispe sinds kort aan mee werkten als voorbeeld. Kiril zei hun bekommernis goed te begrijpen. Co-auteurschap was een grote steun om te vermijden dat auteurs gaandeweg teveel in herhaling vervallen en uiteindelijk sprookjes vertelden in plaats van een fenomeen te beschrijven. Kendi dacht dat Kiril wat genuanceerder moet denken. Er was niets mis aan het herlezen van onveranderde vertellingen van Sepulveda of van Hemingway of van Poesie-schrijvers van

vroeger en nu. Maar een boek over de principes was niet zomaar een verhaal, herinnerde Vesela. Het was een poging op een niet dogmatische wijze het Dycomaat project uit te leggen aan nieuwe generaties.
Paula was het daarmee eens. Ze beschouwde dit boek in het bijzonder niet als een verhaal voor kinderen. Zoals sprookjes, verhalen of vertellingen. In dat laatste geval zocht ze liever iemand die illustraties maakte om samen een vertelling in elkaar te zetten.
Daarop dacht Ayala aan wat kinderen in de GAT-hubs vonden. Het was zo leuk te zien hoe kinderen het interactieve karakter van de informatie exploreerden wanneer ze op zo'n hub stonden. Ze keek de Chebois aan en ook Simba en Yoruba. Zou het niet nuttig en misschien ook nodig zijn om de de jongere Bibliowoners meer te laten weten over de geschiedenis van Bibliopolis zelf? Alles samen, de tijd van Paradijs mee gerekend bestond de plaats nu al honderd jaar.
Umut zei dat ze toen had moeten lachen omdat ze had gedacht aan iets wat Alberto haar onlangs vertelde over mythevorming. Zou het laten wegvallen van een kalender met herdenkingsdagen een goede zaak of een slechte zaak zijn om mythevorming in banen te houden waarbij geen dogma's of valse hiërarchieën ontstonden. Het leek hem zelfs gevaarlijk namen te geven aan hubs. Hij had grote reserves getoond over de J.C.Demeester hub en vooral over de aan de gang zijnde discussie of er informatie moest bijkomen over Emmy of Sang… Hoe kon men vermijden dat de hub-informatie een soort geschiedenisboek zou worden waarbij over bepaalde dingen wel gesproken werd en over andere

niet.
Simba dacht dat een van de goede kanten van de J.C.Demeester hub was dat men er een goed beknopt overzicht vond van de drie gemeenschaps- of maatschappijvormen, ooit door Ignarysis beschreven. Hij vertelde Umut dat Lev ooit had gezegd dat hij persoonlijk meer voor hubs met namen van fenomenen voelde dan met mensennamen. Want de hubs op zich waren uiteindelijk, zoals gezegd, een soort openluchtmusea over wetenschap en kennis. Umut wist dat Alberto daar ook zo over dacht. Maar je kon het spreken over mensen niet zomaar wegcijferen. Dat zou trouwens niet kunnen. Mensen praten nu eenmaal graag over andere mensen. Umut was ervan overtuigd dat in de leergroepen de kinderen vooral enthousiast werden bij wanneer ze voorstellen deden met projecten over mensen die dingen deden. Volwassenen vertellen verhalen. En vertellen veel over familieleden. Grootouders spreken over hun kleinkinderen met andere grootouders. Dat is wellicht zelfs een biologische noodzaak voor sociale dieren als je er de ethologen op nasloeg. Dus, ging Umut verder, leek het belangrijk dat de IGA-antropogogen bleven nadenken over mensen van vroeger en nu en regelmatig contact onderhielden met de Equivalieden die het Dycomaat project begeleidden.
Paula bracht het gesprek daarop terug op kinderboeken en vertellingen. Ze had de polipolische raad en enkele groepen van het dycomaat project aangesproken om een kinderboek te maken waarin de toevalligheid van de drie Oorden ter sprake kwam. Ze zou graag een verhaal schrijven dat kinderen deed nadenken over de creativiteit waarmee Equivalieden de dingen

hadden aangepakt toen de Bloomkampers en hun totalitaire vertegenwoordigers zich het recht hadden toegeëigend om het grootste deel van de planeet gevangen te zetten. Ze dacht dat heel wat creatieve GNet-Z leden die het principe van de heterogeniteit en van de het delen gestalte hadden gegeven er ook voor hadden gezorgd dat de drie oorden geen nieuwe machtsplaatsen zouden worden maar gewoon een aanzet om zich te bevrijden van een cultureel geloof waarmee de mensheid blijkbaar in een doodlopende straat terecht was gekomen.
In zo'n kinderboek zou er aandacht besteed worden aan het idee van niet dogmatische leergroepen. Ook het door Emmy vastgelegd begrip *kanteleeuw* moest erin voorkomen. Ze had wat inspiratie gevonden in *Ondertussen op Aarde*, een kinderboek van Oliver Jeffers uit hectojaar 120, zei ze er nog bij.

***

Zanaibu gaf me dit uitgebreid verslag van haar ouders over de de ouden van dagen brigade en hun gesprek in verband met de geschiedenis van de Heropbouw in de leergroepen. Ze ontmoette niet lang na die bijeenkomst mijn broer Ondjoy in het Centrale Park en gaf hem zelf een meer beknopt verslag van wat ik hierboven neerschreef.
Daarop vertelde Ondjoy haar dat ik hem had uitgenodigd om deel te nemen aan een teleconferentie dat de Deel en Maaltijd Principes als onderwerp had. Zoals vaak was de conferentie ingericht door een werkgroep van het Dycomaat Project. Het ging hoofdzakelijk over een uitwisseling van ideeën tussen antropogogen in verband met het gebruik van die principes in de leergroepen. Er waren vrij veel aanwezigen uit een tiental

verschillende gemeenschappen en uit Perolapolis nam Moana deel. Ze is drie jaar ouder dan ik en we hadden al dikwijls samen een boom opgezet of en hoe leergroepen negatieve invloeden van mensen op elkaar konden aanpakken.
Moana had daar een eigen denklijn rond uitgewerkt. Daarin kwamen elementen voor van tijdens de Heropbouw. De moeilijkheid was vaak het gebruik van geld te zien als een cultureel fenomeen dat zich bovendien gaandeweg mondiaal had verspreid. Lang geleden hadden gemeenschappen de ruilhandel vervangen door een betalende handel. Dat kwam er gewoon op neer dat men een soort universeel ruilmiddel aanprees en daar de naam *geld* of *munt* aan gaf. Voorouderlijke groepjes binnen zowat elke gemeenschap die er gebruik van maakte hadden dat universeel ruilmiddel ook gezien als een middel om macht te bezitten. Het had immers het bijkomend voordeel dat men een meer omvattend systeem van belasting kon opzetten. Belasting betekende letterlijk het belasten van anderen met een verplichting. Ze kregen een vage belofte van bescherming mits betaling of afgeven van een deel van hun productie of arbeid. Wie de belasting opeiste in geld slaagde er snel in de belastingbetaler aan hen te binden en wel zo dat men die bij in gebreke blijven van de betaling aanviel. Dit op brute kracht, angst, verschrikking, boetes en gevangenis gebaseerde systeem ontwikkelde zich steeds verder, waarbij sommigen hun macht boven andere machtigen instelden. Een op geld gebaseerde hiërarchie. Wie geen macht had kon enkel betalen of vrijheid verliezen. Daarbij vonden de machtigen een systeem uit waarbij uitbuiting van anderen voor henzelf legaal was (denk

aan keizers, koningen, en de zich daarna ontwikkelende grote bourgeoisie). Wie niet tot die groep uitvinders van de macht behoorde en later die macht naar zich probeerde toe te trekken met juist dezelfde vorm van werken zou plots van illegaliteit beschuldigd worden.
Denk aan de maffia praktijken. Die gingen eveneens om het eisen van belasting door eerst angst en verschrikking te zaaien en daarop een vage belofte van bescherming voor te stellen. De ironie was dat die op belastingen gebaseerde bendevorming soms voor meer effectieve bescherming van de uitgebuite leden zorgde dan de wat andere machtigen met wettelijke vormen van belasting deden. Toen het in de recente menselijke ontwikkeling echt de spuigaten uitliep, kwamen er oppositie bewegingen op gang die een betere spreiding van rijkdom voorstelden. Ze werden stelselmatig afgedaan als bestaande uit gevaarlijke individuen, zowel door wie legaal als illegaal rijk en machtig werd beschouwd.
Die tegenbewegingen stelden nochtans in den beginne enkel voor de belastingen te vervangen door contributies. Dat wilde zeggen dat alle contribuerenden gezamenlijk zouden beslissen waar het ingebrachte geld voor zou dienen. Dat werkte goed in vrij kleine gemeenschappen die coöperatieven en mutualiteiten opzetten om eigendommen te herverdelen. De Type 2 of Bregmaniaanse gemeenschappen waren daar nog steeds een werkend voorbeeld van. Maar in de tijden voor de Heropbouw maakten koningen, keizers, autocraten en alle andere autoritaire figuren die van zichzelf zeiden te behoren tot de adel, een klasse mensen die ze zelf hadden uitgevonden, daar

snel komaf mee. Ze zorgden ervoor dat de vertegenwoordiging van anderen terug gezien werd als een door de anderen gegeven recht om over die contributies te beschikken alsof het belastingen waren. De meest gore bedriegerijen vonden plaats in Staatsbegrotingen in democratische regimes. Die zouden zogezegd opgesteld worden door vertegenwoordigers in functie van de uitslag van verkiezingen. Op het ogenblik dat steeds minder mensen vertegenwoordigers kozen omdat ze ervan uitgingen dat heel het zo geroemde democratische systeem uiteindelijk niet meer dan een fantasie was, gingen maar heel weinig vertegenwoordigers op de rem staan. Integendeel. Door kleine minderheden populisten of autoritaire figuren bazuinden overal uit dat ze een wettige meerderheid hadden. Daarbij investeerden ze vooral in oorlog, haat en verdeeldheid net zoals de meest bloedige keizers en koningen al kilojaren voor hen deden. Contributie en geld. Alle pogingen tot mutualiteiten en coöperatieven werden met de grootste argwaan bekeken door wie slechts tot doel had de eigen macht of de familiemacht te verhogen. Het geloof in geld en macht maakte dergelijke individuen volledig blind voor het Empathie Principe. Het Deel Principe en het Maaltijd Principe werden afgedaan als romantische ideeën die enkel op een *Niet-Plaats* konden worden verwezenlijkt. Welnu, ging Moana verder, na de Heropbouw bestonden er maatschappelijk drie beschreven Types Wel-Plaatsen [Zie *Bijlagen*]. Nadat het geld verdween op Aarde werd plots veel mogelijk. Moana volgde hierbij dezelfde gedachtelijn als andere analisten die zeiden dat het verdwijnen van het geld niet zozeer het gevolg was van het ondergrondse werk van de

GNet-Z groepen maar van de machtigste rijken zelf. Het geloof dat ze verspreidden hield in dat ze overtuigd waren zich oneindig te kunnen blijven verrijken in een eindige wereld. De leergroepen hadden daarop zelfs geen Charter van de Lerende Mens meer nodig. Het Deel Principe dat volgde uit het steeds meer gewaardeerde Maaltijd Principe in de leergroepen maakte het mogelijk de kinderen te laten beleven dat geld geen natuurlijk verschijnsel was maar een op hiërarchie gebaseerd cultureel geloof. Andere groepsorganisaties waren mogelijk en levensvatbaar. Volgens Moana kreeg de kracht van de leergroepen paradoxaal genoeg een duwtje in de rug van twee op zich egoïstische eigenschappen van die kleine groep supermachtigen en rijken. Ze hadden zich geïsoleerd in *Elysium* en bovendien iets minder machtigen en rijken aan hun lot overgelaten. Daarop roeiden arrogante ignoranten een deel de wereldbevolking uit. De egoïstische supermachtigen hadden hen hierin hypocriet gesteund, gezien ze op die manier de Aarde dachten te kunnen heroveren. Maar de Vulkanische Winter deed er een niet voorziene schep bovenop waardoor veel arrogante ignoranten zelf het leven verloren. De antropogogen in de leergroepen analyseerden hoe macht en geld nog steeds de geloofsbasis bleven van een kleine groep naast een grote overlevende groep die vooral uit Wetenden en niet Arrogante Dolers voort kwamen en reeds aan den lijve hadden ondervonden van dat geld geen gebruik te kunnen maken of van die macht weinig nuttigs te kunnen verwachten. Maar macht en geld werd nooit verboden. In de leergroepen werden ze voorgesteld als de uitdrukking van een radicaal geloof van

een kleine groep. Er werd steeds aandacht besteed aan de drie maatschappij-types. Om de werking van het Type 3, de Geldloze Illich ‘Convivial’ gemeenschap uit te leggen werd gebruik gemaakt van de door werkgroepen van het Dycomaat project en de SamIk samengestelde Negen Principes. De leidraad in alle leergroepen was niet zomaar te geloven maar te experimenteren en hierover te dialogeren. Dat maakte dat mensen die zich machtig wilden voelen door de uitstalling van hun bezittingen tegenwoordig op Aarde maar zelden ignorante aanhangers vonden die een opgelegde belasting zouden blijven zien als een bijdrage tot zelfverwezenlijking doorheen het verwezenlijken van het machtsgevoel van anderen. En dat maakt de leergroepen zo stevig vandaag.
Die toespraak van Moana op de conferentie door Ondjoy bijgewoond was ondertussen een soort klassieker onder antropogogen. We bleven drie maatschappij vormen uitleggen en we bleken daardoor eindelijk de richting in te slaan van wat ooit *de kunst van het leren* werd genoemd. Door die kunst verder uit te werken slaagden we erin gezamenlijk te begrijpen waarom onze toekomst lag in het aanvaarden van de heterogeniteit en niet in het opleggen van één wereldlijk geloof.

Ik denk samen met Alberto die toespraak wel tot tien maal toe te hebben doorgenomen. Voor Alberto lag de ongelijkheid en misschien ook de onrechtvaardigheid hierin de *Elysium* bewoners niet te hebben verhinderd naar Mars te vertrekken. De Aardlingen hadden in zekere zin de kapitalistische Type 1 maatschappij aangemoedigd naar Mars te vertrekken, door zichzelf een niet verbiedende houding aan te meten. Nu zich

ook daar de derde generatie na de Vulkanische Winter ontwikkelde waren er bovendien natuurlijke en biologische omstandigheden waardoor wie toch naar de Aarde wenste terug te keren, dat voor lange tijd niet zou kunnen. Tenzij we erin konden slagen de bionische instrumenten te maken waar vorige generaties vaak over hadden gedroomd. Als dat kon, dan was het beter ook te praten over onderwijssystemen niet alleen bij ons maar ook bij Bregmaniaanse Type 2 gemeenschappen en bij al genoemde Kapitalistische Type 1 gemeenschappen of maatschappij.

We komen er op het einde van dit boek nog op terug. Het lijkt dat Alberto ver vooruit keek op hoe relaties op te bouwen met die soortgenoten zonder het Empathie Principe te moeten afzwakken.

***

Twee jaar waren voorbijgegaan. Mijn zus was ondertussen veertien en ik zeventien en we hadden net de zeventigste verjaardag van Opa Lev gevierd. Mijn vader zei dat toen hij twee jaren had laten voorbijgaan hij nadien wel zeker was dat zijn laatste bezoek aan Megalissipo in 121.93 HE was geweest. De beschermde opslagruimte van de Paulo Demeester bibliotheek was nu zo goed als helemaal geïdentificeerd en ingepakt. Dank zei de goede zorgen van Sergio Mestre en, zoals we vandaag weten, een achternicht met de naam Alexandra N’Kondo, was het catalogeren van alle opgeslagen documenten eigenlijk al gebeurd toen de beschermde plaats werd aangelegd. Sergio had

daarvoor dankbaar gebruik gemaakt van de catalogus door zijn moeder in haar jeugdjaren samengesteld.
De laatste twee maanden van 121.96 en de eerste twee van 121.97 kwamen Delun en Umut mijn opa en mijn vader regelmatig opzoeken in wat nu de JCD-Ruimte heette. Delun dook voortdurend in de documenten op zoek naar verbanden tussen institutionele pedagogie en antropogogie. Hij had ondertussen bijdragen geleverd voor meer informatie gebruik makende van verhoogde realiteit zowel op de Jean Oury Hub als op de Vigotsky Hub.
Umut bemoederde Binh Pham graag wat. Ondanks het feit dat hij bijna vijftig was zag hij er altijd een beetje uit als een kwajongen. Nu had ze tussen de bewaarde boeken in de Centrale Bibliotheek en de nota's van Paulo Demeester voor hem interessant materiaal gevonden over de twee wereld conflicten die ook voor de voorouders van Binh dramatische episodes inhielden. Daarop riep Opa Lev definitief zijn hulp in omdat hij gaandeweg probeerde de link te zoeken tussen Paulo Demeester en wat we later de eerste generatie zouden noemen. Er kwamen in die periode documenten toe uit reeds toegankelijke delen van Megabelgium, ondermeer uit de ruïnes van een stad die voorafgaand aan de Megapoleis gekend stond als Leuven en ook uit wat eens de bestuurlijke hoofdplaats was geweest van die streek, voor het EuroBrussels werd. In verschillende documenten kwam de naam Demeester voor. In een document uit Leuven kwam de naam Demeester ook voor, soms met de voornaam Paulo, soms met de voornaam John. Nu wisten we uit de Paulo Demeester Bibliotheek dat Paulo's vader

John uit een stadje in de buurt van Leuven afkomstig was. Nu bleek Tienen geen getalverwijzing te zijn zoals we eerst dachten, maar de naam van dat stadje. John had het soms over de notaboekjes van zijn grootmoeder die hij nooit had gekend. Die waren in Tienen geschreven. Er zou een verband zijn met een organisatie van onderwijzers.
Mijn grootvader had me altijd al kunnen warm maken voor priegelwerkjes omdat hij wist dat ik erg geduldig was bij het uit de knoop halen of ontcijferen van iets. En voor sommige van John's nota's moest je goed beslaan zijn in runenschrift, spijkerschrift, steno en best nog wat afweten van hiërogliefen ook. Ik zocht vooral naar namen van mensen en plaatsen en zo vond ik na een tijdje zowel in John's nota's als in twee teksten die vermoedelijk van zijn vader waren tabellen die erg leken op het ignarometrisch raamkader. Één van die tabellen werd blijkbaar toegeschreven aan Johanna Lemaître. Nu was die Lemaître voor ons een totaal onbekende, maar zoals mijn moeder er terecht op wees was Lemaître frans voor Demeester en was er misschien was een verband. Een vertaling op een bepaald moment? We hadden iets om verder te zoeken. Was die Johanna Lemaître verwant aan de gezusters Demeester? Waren er nog oudere voorlopers van de ignarometrie dan die van Paulo en van John? Als we Paulo mochten geloven wellicht wel. We zochten verder en gaandeweg betrok mijn opa Delun en Idrissa steeds meer bij het opzoekingswerk. Ik denk dat de kleine vondsten die ons toen regelmatig erg blij maakten een van de redenen is waarom ik me graag verder wilde verdiepen in de kunst van het analyseren en documenteren.

De doorbraak kwam toevallig, zoals dat vaak het geval was bij het zoeken naar sporen uit het verleden. Eerst vond Delun een kleine agenda onder Paulo's boekjes die blijkbaar niet van zijn hand was, maar van de hand van zijn grootvader langs moederzijde Lucien Souris. Daarin vonden we een heel relaas over zijn aanwezigheid in het eerste grote wereldconflict van hectojaar 119. De nota's ontcijferen was nog lastiger dan het handschrift van Paulo lezen. Het ging beter toen we ontdekten dat Lucien Frans en Nederlands door elkaar sprak en schreef. Ik kon het niet aan, maar gelukkig had mijn moeder twee vrienden die de voor zover we weten nu zo goed als uitgestorven taal ook nog machtig waren. De meeste nota's gingen over zijn belevenissen in twee wereldoorlogen [Zie boek 7 *Loden tijden*] in het hectojaar waarin hij leefde.
Maar er was ook een korte vermelding naar een gesprek tussen hem en de vader van John. Lucien schreef over zijn lagere school en zijn onderwijzer. Later zouden we te weten komen dat hij het had over Edward Peeters. Van die onderwijzer wisten we van dat hij korte tijd verantwoordelijk was geweest voor een tijdschrift en een internationaal onderwijsbureau met verbindingen met de Nieuwe Schoolbeweging [Zie deel 7 *Loden tijden*]. Terloops had hij het over het bezoek van een Franstalige onderwijzeres die Jeanne heette. Die zou over Lucien's vader's werk als machinist gesproken hebben. Dat bezoek aan de klas was volgens hem de reden zijn tweede dochter later de naam Jeanne kreeg. Nu bleek Paulo ook notaboekjes te hebben van John's moeder Jeanne. Daarin heeft ze het over een onderwijzer Edward en een bezoek aan zijn klas in de stad waar hij toen woonde. Die Jeanne was

hoogstwaarschijnlijk Jeanne Teacher, de grootmoeder die Paulo zelf nooit had gekend. Die Jeanne op haar beurt had het vaak over haar grootmoeder Johanna Lemaître. Hoewel er twee generaties Teacher tussen zaten waar we pas in 122.14 HE meer over te weten kwamen, was er blijkbaar wel een verband tussen Lemaître en Demeester. Niet omdat het om een gewone vertaling ging. Maar Johanna Lemaître behoorde wel tot de familie. Het was de grootmoeder van de grootmoeder van John! We verwittigden onmiddellijk Equivalieden die in verschillende Polissen met opzoekwerk bezig waren in teruggevonden geboorteregisters. We waren geïnteresseerd naar vermeldingen van de naam Lemaître in Megabelgium en Megaparisios in periodes rond die van Johanna Lemaître.

***

Hoewel mijn man had besloten om niet meer zelf naar Megalissipo te reizen bleef hij tot aan het einde van dat hectojaar vaak onrustig tijdens de maanden waarin de ijsgravers naar het Noorden trokken. Alberto bleef vooral in die periode obstinaat hubs aflopen van het GAT-net waarbij hij als een soort tijdverdrijf informatie doornam met verhoogde realiteit technieken. Tijdens één van die rusteloze *ik-zou-in-Megalissipo-willen-zijn-maar-ik-ben-eigenlijk-ook-wel-graag-in-Bibliopolis* weken liep hij toevallig een oude vriendin tegen het lijf. Ze heette Kaira en had ooit deel uitgemaakt van onze leergroep maar toen haar ouders naar Arqueopolis verhuisden verloren we haar uit het oog. Ze vertelde Alberto dat ze al meer tien jaar terug in Bibliopolis was met haar man Manish Sampath die ze in Arqueopolis had leren kennen. Ze had het over de

belevenissen van de familie van Manish voor die in Arqueopolis was terecht gekomen in het begin van de Heropbouw. Manish ouders waren beiden in het Rwenzori gebied geboren. Manish' vader Arjun woonde bij hen in sinds hij weduwnaar was. Kaira vertelde Alberto verder dat vooral Manish grootouders nogal wat beleefd hadden, net voor de vulkanische winter. Ze werden toen bijna gedood door fanatici. Profeten wisten in die tijd met profeten-zekerheid te vertellen dat de apocalyps eraan kwam. Niet die van de openbaring van kennis en ook niet die met wederkomst op aarde van een van de hypostasen van de Christelijke God. Die zou volgens dezelfde profeten de Aarde trouwens al lang de rug hebben toegekeerd. Nee, het zou om een verschrikkelijk einde der tijden gaan. Alberto zei daarop dat dit soort belevenissen Umut zou interesseren en stelde Kaira samen met Manish een dag bij ons zouden doorbrengen om herinneringen op te halen.

Enkele dagen later zaten we samen. Umut en Delun waren van de partij en ook onze dochters. Kaira en Manish hadden Arjun meegebracht en hun dertienjarige zoon Dulan. We bereidden het middagmaal met wat eenieder hiervoor had meegebracht. Het eerste uur van ons gesprek baseerde zich vooral op de typische vraag '*weet je nog?*' van mensen die elkaar lange tijd niet hadden gezien.

Kort na het eten verdwenen onze dochters met Dulan voor een fietstochtje in de buurt en begonnen we onder volwassenen over andere dingen te praten. Daarbij hingen Umut en Delun zowat aan Arjuns lippen.

Umut kende de ervaringen van haar eigen familie. Allerlei

influencers hadden jarenlang gebruik gemaakt van de door de Bloomkampers veroorzaakte onwetendheid toen hun controle over de onderwijssystemen in de meeste gevallen de volledige ontmanteling ervan had betekend. Onder die influencers hadden vooral de populaire haatpredikers en de angstpredikers erg veel aanhang. Misschien was de wijze waarop film en televisie op die angst inspeelde daar niet vreemd aan. Vooral in het laatste hectojaar voor de Vulkanische Winter namen de spektakelfilms met oppervlakkige science fiction elementen vaak de hele programmatie in beslag. Sommige televisieseries waren duidelijk meer fiction dan science, maar het science sausje was net voldoende om het gerucht te verspreiden dat de Wetenden om zelfzuchtige redenen informatie achterhielden. Misschien was dat inderdaad soms het geval, maar over het algemeen waren die angstaanjagende reeksen niet meer dan een soort sinister amusement.
Daarop vertelde Arjun hoe zijn ouders uit de Megapolis waar ze woonden waren weggevlucht en in een gemeenschap waren terechtgekomen waar weinig film en geen boeken waren. Wel had er zich een groep radicale mystiek influencers gevestigd die voortdurend onder de gemeenschap predikten dat er veel signalen waren dat het einde nabij was. Volgens hen liepen hun niet-volgelingen een enorm gevaar voor eeuwige verdoemenis. Enkel indien ze ontsnapten uit hun onwetendheid zouden ze verlost kunnen worden. En ze waren onwetend omdat ze niet naar de preek kwamen luisteren en niet geldelijk bijdroegen aan de algemene bevrijding. De taak van de volgelingen bestond er dus in hen te overhalen te komen luisteren en bijdragen. Dat

zou hen nog kunnen verlossen van het gevaar eeuwig rond te blijven tuimelen in de duisternis, belaagd door plaaggeesten.
In die periode was er een volledige zonsverduistering ongeveer een jaar na de doortocht van de verschil een grote komeet in de baan van de Aarde. Dat was gewoon de lang voorspelde Halley komeet, maar dat wisten of zeiden de predikers niet. Dat dank zij berekeningen ook de zonsverduistering al lang voorspeld was wisten of zeiden de predikers ook al niet.
Integendeel. De twee natuurlijke verschijning brachten heel wat mensen in een soort extase. En daar maakten de predikers nu handig gebruik van. Ze kregen er nogal wat volgelingen bij die bereid waren diegenen die de gevaren niet onder ogen bleken te zien te verlossen. Verlossen van de ongelovigen betekende nu hen geassisteerd zelfmoord te laten plegen of hen gewoon te vermoorden. De haatpredikers en de sekteleiders die het einde der tijden voorspelden zetten de mensen die hen volgden dus eigenlijk gewoon tot moord aan. Sommigen zagen hier de hand in van de *Cou-Clib-Clans* en in sommige gevallen was dat misschien ook zo. De grootouders van Arjun ontsnapten net op tijd aan de massale verlossing. De sekteleiders leefden een beschut leven. Maar al wie hen niet volgde in het geloof dat de apocalyps eraan kwam, zou een rituele reiniging moeten ondergaan. Zoals ik zei reinigden de grootouders van Arjun zich niet. In de plaats daarvan werden ze opgenomen in een eenvoudige en vredelievende groep jagers-verzamelaars. Arjun werd er geboren en leerde in zijn jonge leven alles wat nodig was om in een soort moderne jagers-verzamelaars gemeenschap te overleven. Tijdens de vulkanische winter waren er wel enkele

moeilijke momenten. Naderhand wist hij natuurlijk dat er nooit zoiets was geweest als de Apocalyps. Hij reisde met zijn jonge vrouw wat rond en kwam in contact met Wetenden uit Arqueopolis die Dolenden probeerden te helpen bij het leren begrijpen van wat er in die laatste twintig jaar zoal gebeurd was. Beiden besloten naar die Polis te trekken waar het leven toch een stuk gemakkelijker was dan in het Rwenzori-gebied. Maar Manish ouders hadden ook heel wat aan te bieden. Ze leerden anderen jagen met pijl en boog. Verder hadden ze een grote praktische kennis voor het identificeren van geneeskrachtige kruiden. Daar waren de geneeskundigen van Arqueopolis erg in geïnteresseerd. Manish was een peuter in de jaren dat steeds meer archeologen toekwamen in Arqueopolis. Ook Kaira's ouders verhuisden toen. Ze waren geïnteresseerd in het vinden van onder stof en ijs verloren woonplaatsen en de eventuele daar opgeslagen kennis.

Kaira leerde Manish kennen tijdens een excursie om geneeskrachtige planten te herkennen en te verzamelen. Hun besluit om later naar Bibliopolis te verhuizen had te maken met hun interesse om verdere geneeskundige studies aan te gaan op een ogenblik dat in men in Bibliopolis op zoek was naar meer hiervoor geïnteresseerde Equivalieden.

Zoals vaak bij dat soort gesprekken hoorde ik Alberto zuchten. Hij had het daarop over de verschillende interpretaties van het woord *apocalyps* dat oorspronkelijk onthulling betekende. Wie over geld en macht beschikte kaderde al snel die onthulling in een eeuwigheid waarbij macht en geld de hoofdrol zouden blijven spelen. Zowat alle religies hadden van die onthulling een

mystieke aangelegenheid gemaakt die bovendien gecontroleerd moest worden door leiders of dat nu pausen of top-predikers waren. Wanneer hier en daar iemand de onthulling in een niet goddelijk kader probeerde te plaatsen dan werd die al snel afgestraft. Maar zelfs de minderheid uit de vroege Christelijke Kerk die geloofde dat het de terugkomst van Christus op Aarde een teken ging zijn dat de apocalyps begonnen was en een duizendjarig vredesrijk of een paradijs op aarde ging inluiden werd volgens Alberto bewust vergeten. In de daarop volgende hectojaren kreeg het verhaal steeds meer een inhoud die beter paste bij een geloof waarbij sommigen de macht hadden en vele anderen niet en dus volgelingen moesten zijn. Eender welk van de meer spectaculaire modellen van grote uitroeiing was daarbij een stok achter de deur. De Elysianen die indertijd droomden van een in grote domeinen verdeelde Aarde waar ze bezit van zouden nemen, waren wellicht volgens zichzelf niet meer dan die machtigen die vonden dat het duizendjarige vredesrijk op zich ook een bezit was dat hen rechtmatig toekwam. Volgens hen zelf waren ze nu eenmaal die bezitters die het dichtst aanleunden bij de Grote Almachtige. Het was daarbij van weinig belang of die nu een echte of een gefantaseerde figuur was. Hun macht was verrechtvaardigd.

Toen we zover waren in ons gesprek kwamen de drie jonge mensen van hun fietstochtje terug. De blikken die ze elkaar toewierpen deden alvast vermoeden dat we Dulan de volgende tijden vaker over de vloer zouden krijgen. Vrij snel kregen Manish en Kaira ook steeds vaker Liberty op bezoek.

***

In dekmomehns van 121.97 HE werd mijn zus 18 en dat moest volgens haar uitgebreid gevierd worden. Op het feest dat ze bij onze ouders in de tuin organiseerde stelden enkele vrienden van vroegere en huidige leergroepen en projecten voor om samen in de buurt van de Hub Dário Fó bij een danser een tweedaags dansatelier te volgen. Dat vond ze zelf een prachtig idee en ze stelde voor mij en Dulan mee te nemen. Ze stelde voor dat ik enkele vrienden van mijn eigen vriendenkring zou uitnodigen. Op het einde van die maand kwam een eerder grote groep samen bij onze gastheer. De eerste ijsbrekers zorgden snel voor een heel gemoedelijke sfeer en de muziek hielp veel natuurlijk.
Mijn zus vond het blijkbaar prettig dat ik ook Manuel Takis had uitgenodigd. Hij maakte deel uit van een groep die een project had opgezet om meer te weten te komen over iets waar enkele werkgroepen en de SamIk het soms over hadden: de *Habermas Machine* [Zie deel 12. *De heropbouw van de Wereld*]. Manuel was negentien en de oudste van onze groep. We vonden het heerlijk hem als begeleider te hebben omdat hij ons heel erg stimuleerde met de vragen die hij stelde. Maar Manuel was ook een prettige aanwezigheid op feestjes. Zelf had hij zijn zus Halona meegebracht. Het was onze eerste ontmoeting. Toen Catherine Manuel leerde kennen logeerde ze bij een tante in een andere Polis. We werden zowat op slag vriendinnen, denk ik. Ook Dulan en Catherine stelden haar gezelschap op prijs en op het einde van de tweede dag maakten we met ons vijven een afspraak voor een ander tweedaags atelier. Vlakbij de Frieda Kahlo Hub woonde er een andere vriendin van Halona. Die stelde ons voor onze tekentalenten te helpen ontwikkelen. Ze

schilderde veel en graag en had met ons een heel gesprek over niet verbale communicatie.
Na die vrij intensieve schilder- en teken tweedaagse in het begin van het volgende jaar wast ons vijftal helemaal onafscheidelijk.
Kort voor de eerste equinox van het jaar vroeg mijn zus aan mijn ouders waar papa indertijd had leren bomen klimmen ter voorbereiding van de eerste expeditie naar Megalissipo. Samen met Halona maakt ze een tochtje naar de Bukoba-gemeenschap. Ze leerden er met harnassen omgaan om zich in hoge bomen op te trekken en brachten twee erg mooie dagen door kamperend in de kruin van een boom. Daar waren ze op uitnodiging van een entomoloog die een onderzoek stelde naar een soort insect die enkel in de kruinen van bepaalde bomen te vinden is. Later zouden ze vaak vertellen dat ze daar in de kruin van die boom besloten te proberen samen door het leven te gaan. Maar wel op de begane grond.

***

Mijn zus is discreet als ze het heeft over onze eerste ontmoeting. Zodra ik Halona zag op dat dansatelier was ik verloren. Enkele dagen daarna vertelde ze me net hetzelfde gevoel te hebben gehad. Het was grappig hoe we die eerste weken na het dansatelier Liberty en Manuel voortdurend samen hulp aanboden voor hun project. We stelden ons beschikbaar om documenten voor hen te verzamelen. Een leuk aspect van onze groeiende verliefdheid was dat de SamIk waar we mee werkten verbaasd stond over de grote kwaliteit van het onderzoek naar de geschiedenis van de *Habermas Machine* door een zo groep onderzoekers onder wie enkele adolescenten. De

leergroep werd echt gezien als een onderzoeksgroep van jonge mensen. Iedereen was opgetogen. Dulan had duidelijk toen al een grote bewondering voor Manuel. Dat heeft hij vandaag nog steeds.

Halona's had belangstelling voor etymologie en vooral met de verbuigingen van woorden in bepaalde talen. Ze dacht na over woorden zoals bijvoorbeeld *sturen* en *besturen* en hoe een klein voorzetsel een gidsende figuur veranderde in een beleid makende figuur. En hoe voor de Heropbouw wie over macht beschikte daar gebruik van maakte. Verder dacht ze ook na over het vervalsen van bepaalde relaties door van woorden te laten evolueren tot synoniemen. Sommige bestuurders van Staten maakten zo volksvertegenwoordiger synoniem van parlementslid. Ze deden dat blijkbaar vooral als een groep parlementsleden besluiten begonnen te nemen waarbij eerder zichzelf dan het volk vertegenwoordigden. Het flagrantste besluit was uiteraard toen parlementsleden die de meerderheid zeiden uit te maken, in naam van de Bloomkampers het besluit namen de rest van de wereldbevolking op te sluiten in de districten van de MegaPoleis. Mijn moeder keek soms blij verbaasd op over de wijze waarop Halona over woorden dacht en stimuleerde een bezoek bij Umut en Delun.
We zochten hen op om te vragen of ze interesse hadden in een project rond woorden die arrogantie in de hand werkten bij mythevorming. Delun en Umut vonden het idee interessant. We gingen het de volgende dagen verder uitwerken.
Samen liepen we terug naar de woonplaats van mijn ouders. Toen we binnenkwamen stonden Moana Southpath en haar

ouders voor ons! Na zoveel jaren spreken over een eventueel bezoek aan Bibliopolis waren ze er nu echt. Uiteraard vonden Keanu en Meava het fijn enkele andere erg actieve Equivalieden van de SamIk en Dycomaat werkgroepen in levende lijve te ontmoeten. Lev en Sara stonden erop dat ze bij hen zouden intrekken terwijl ze naar een geschikte woonst zochten. Moana en haar man kregen onderdak bij onze ouders.

***

Enkele dagen later organiseerden mijn schoonouders Lev en Sara een andere herontmoeting. Dusan en Lupe kwamen op bezoek met hun tweeling Nadia en Nídia. Moana vertelde de tweeling hun ouders voor de eerste keer te hebben ontmoet toen ze als jong getrouwd koppel besloten een wereldreis te maken. Op het einde van hun reis brachten ze enkele maanden in Arqueopolis door. Ze waren toen op zoek naar gegevens in verband met oude plaatsnamen in Erebúm. Dat een tijdje voordat hun vriend Amadeus Lev en Alberto meenamen op zijn speurtocht naar de Paulo Demeester bibliotheek.
Moana vertelde hen dat ze tegenwoordig belangstelling had voor de geschiedenis van bewegingen, organisaties en groepen mensen die doorheen de geschiedenis oppositie hadden gevoerd tegen de monopoliserende machtsstructuren. Ze had al heel wat gedaan om de meer recente GNet-Z geschiedenis electronisch in kaart te brengen doorheen verhalen en documenten. Dat groeide uit tot een aangenaam ogend verzamelwerk dat in elke bibliotheek van een Convivialis Civitas kon bekeken worden. De inzet van de Wandelende Boeken had inderdaad als gevolg gehad dat tegenwoordig alle gekende en geklasseerde

informatie zowat onmiddellijk in digitale vorm beschikbaar was en dus gemakkelijk overal kan opgevraagd worden.
Moana wilde zich nu toeleggen op de antropogogische ontwikkelingen op het ogenblik dat het wereldkapitalisme zich was beginnen profileren en uiteindelijk tot een niet duurzame globale maatschappij had geleid. Ze dacht daarbij vooral aan het hele hectojaar 120. Mijn lieve Alberto nodigde haar natuurlijk onmiddellijk uit op zijn werkplaats. Ze kon in alle archieven snuisteren, vooral die waar hij zelf nog niet naar gekeken had, zei hij er uitdagend bij.
Hij beloofde die niet aangeboorde documenten aan, zoals hij deed met elke nieuwe medewerker die hij kon lijmen. Hij vermoedde dat ook voor haar interessant materiaal zou verschijnen, afkomstig van Paulo's ouders en grootouders. Moana vond dat prachtig. En dus begon ze wat toen al de JCD-ruimte werd genoemd regelmatig te bezoeken.
Nadia vertelde haar dat ze met Sayen een project begonnen was om de evolutie te begrijpen van de school sinds net voor de Bloomkamp-periode tot aan de leergroepen. Ze hadden al vrij veel gelezen over de Charter-groepen. Maar ze gingen ervan uit dat aan die Chartergroepen andere invloeden waren voorafgaan. Ze bloosde een beetje toen ze erbij zei dat Paula Pax haar en Sayen erg had aangemoedigd om over een jaar of twee een werkgroep voor te stellen om na te gaan welke Principe voorbeelden eventueel geactualiseerd konden worden. Sayen en Nadia kregen gaandeweg suggesties van Moana in verband met hun zoekwerk.
Uiteindelijk besloot Nadia samen met onze dochter Liberty ook de

technieken rond het op afstand communiceren verder te bestuderen. Liberty had sinds kort hiervoor haar natuurkundige en wiskundige lectuur terug opgenomen.
Ook wel daardoor ging Sayen steeds meer met Moana samenwerken. Ze bouwde zich gaandeweg een stevige reputatie op voor alles wat te maken had met de contradictie tussen dialogiserend leren en de instelling van hiërarchieën in op bezit en geld gebaseerde maatschappijen. Tegen 122.25 HE was ze co-auteur van heel wat publicaties die een grote hulp waren bij het spreken over de opvoeding van nieuwe generaties in Type 1 en Type 2 gemeenschappen [zie *Bijlagen*]. Dat werden erg belangrijke bijdragen voor de dialogen met de Ganymedes- en de Marsbevolking. Daarover meer op het einde van dit boek.

Tien jaar waren voorbijgegaan sinds Amadeus, Lev en Alberto de ondergrondse bewaarplaats terugvonden ooit door Sergio Mestre en Alexandra N'Kondo aangelegd om de Paulo Demeester Bibliotheek te behoeden van totale vernietiging door de *Cou-Clib-Clans*.
Dank zij heel wat kleine projecten onder familieleden en vrienden die zich om verschillende redenen interesseerden in de geschiedenis van ignarometrie, antropogogie en dialogiserend leren was heel wat documentatie georganiseerd en beschikbaar. Mijn schoonvader hield zich nog steeds vooral bezig met alles in verband met Ignarysis. Gaandeweg verdiepte Alberto zich in de relaties tussen ignarometrie en antropogogie. Onze dochter Catherine was nu twintig en had blijkbaar besloten zich verder te wijten aan de familiegeschiedenis.
Op persoonlijk vlak hadden zij en Halona de beslissing genomen

te gaan samenwonen. Ze waren op zoek naar een leegstaand huis of een binnenkort over te nemen woning in de buurt van de roze noord-zuid GAT-lijn. Ze gaven de voorkeur aan iets op loopafstand van de hubs Marta Nussbaum, Hanna Arendt of Michel Foucault. Ondertussen was hun beginperiode van samenzijn een soort heruitgave van de onze. Ze woonden afwisselend bij Milo en Iris en dan weer bij ons in.

***

Het opzoekwerk werd echt boeiend. Ik had ontdekt dat het heerlijk was om verbanden te kunnen leggen.

Ik begon ook met Halona, Nadia en Nídia, Sayen, Dulan en nog enkele andere vrienden en vriendinnen te werken aan hun eigen familiegeschiedenis vóór de Heropbouw. Dat betekende dat ik in steeds meer archieven kind aan huis werd. Al snel had ik een netwerk van contacten in een twintigtal bibliotheken van verschillende polissen en ik breidde dat netwerk steeds verder uit.

De bibliotheken speelden vandaag gelukkig terug een belangrijke rol in het leven van de Equivalieden. Ik kende uiteraard zowat alle afdelingen van de Centrale Bibliotheek van Bibliopolis. We hadden nu een centrale databasis met familiegegevens ontwikkeld. Daarmee werd het opzoekingswerk eenvoudiger voor wie naar de eigen familiestamboom op zoek was en daarbij de verbindingen wilde leggen naar de tijdgeest van een bepaalde voorouder.

Papa maakte er zelf graag gebruik van, telkens zijn graafwerk in verband met de antropogogie en de ignarometrie hem op het spoor bracht van meer persoonlijke gegevens over familieleden uit vroeger tijden. Zanaibu en Babitha waren twee van zijn

meest frequente gesprekspartners in die periode. Dat was eerder toevallig. Zanaibu had zich erg veel bezig gehouden met xenofoob en niet tolerant gedrag tijdens de hectojaren 120 en 121. Daarbij had ze onder andere verslagen gevonden van een soort dienst van spionnen actief in EuroBrussels tot de bestuurlijke eenheid verdween. Ze had enkele geschreven verslagen gevonden van gesprekken tussen wie bijna zeker de broers moeten geweest zijn van mijn grootvader's grootmoeder Fernanda Mestre en zijzelf. Papa wilde hier uiteraard zoveel mogelijk over weten. Die twee broers hadden heel misschien ook een dubbelrol gespeeld zoals Fernanda Mestre's tweelingzus dat had gedaan. Maar in hun geval leek het er meer op dat ze uit eigen interesse naar EuroBrussels waren vertrokken met de bedoeling rijker te worden. Het was niet duidelijk wat er naderhand met hen was gebeurd. Ze zouden uiteindelijk op een volgstation van Elysium terecht gekomen zijn. Zanaibu twijfelde eraan of dat uit eigen vrije wil was gebeurd.
Ondertussen had Babitha voor haar studiewerk rond de relaties tussen onderdrukkers en onderdrukten persoonlijke brieven en nota's doorgenomen uit de Paulo Demeester Bibliotheek. Alle brieven die onmiddellijk betrekking leken te hebben met de Demeesters, de Campos en de N'Kondo's legde ze gelijk opzij om ze samen met mijn vader en mijn grootvader te bekijken.
In één van die brieven spraken ze over de *Illuminati*. Dat was een geheim genootschap geweest dat de ideeën van de Verlichting zoveel mogelijk had proberen uit te zaaien. [Zie ook boek 4 *Het Voorrecht om te Weten*]. Maar de meeste brieven gaven gewoon gaandeweg een duidelijker beeld over hoe John

en Paulo Demeester hun leven hadden doorgebracht als pedagogen en John ook als antropogoog. Sérgio had grote voorzorgen genomen om zoveel mogelijk te bewaren van wat Paulo's grootvaders Louis en Lucien geschreven hadden. Vooral de documenten van Lucien waren goed om talenkennis verder te ontwikkelen. Mede door andere notaboekjes uit kleine persoonlijk bewaarde archieven en de beschrijvingen die de Wandelende Boeken hadden meegebracht naar verschillende vluchtoorden was Babitha erin geslaagd een erg interessante voorstelling te maken van de eerste helft van hectojaar 119. Het was door haar toedoen dat mijn vader niet altijd direct naar de JCD-Ruimte stapte wanneer hij naar de Centrale Bibliotheek ging, maar dat hij in de hele geschiedenis afdeling rondliep. Hij bestudeerde daarbij vaak documenten uit andere kleine particuliere pré-Heropbouw archieven die vaker intact gebleven dan de publieke bibliotheken. Daar waren alvast twee redenen voor. Ten eerste hadden de Boekenverbranders tijdens de arrogante piek van de ignorantie veel publieke bibliotheken zowat compleet vernietigd. Ten tweede waren vooral particulieren erin geslaagd om documentatie te verbergen t voor de *Cou-Clib-Clans*, vaak met de hulp van GNet-Z. Het was veel eenvoudiger een kleine particuliere verzameling te beveiligen dan zeg maar een grote universiteitsbibliotheek. Wat van die laatsten bewaard was gebleven, was vooral te danken aan de Wandelende Boeken.

Maar de Paulo Demeester Bibliotheek bleef voor mijn vader het voortdurende begin- en eindpunt om verbanden te leggen met alles rond ignorantie en arrogantie.

Andere aanwezigen in die JCDR-werkgroep kregen daardoor een erg duidelijk beeld van de geschiedenis vanaf Jeanne Teacher tot Greta Campos door de vele bewaarde brieven, niet alleen tussen Paulo en John, maar ook tussen John en zijn kleinkinderen Joana en Catherine. En er waren de vele door Paulo bewaarde en documenten van John en Louis, door Sérgio verborgen.
Minder informatie was er over hoe Greta, Sérgio en Inês hun leven hadden georganiseerd tijdens de steeds meer verstikkende bloomkamp-periode nadat ze dat archief hadden verborgen.

Het nieuwe hectojaar begon goed voor ons. In de tweede maand van 122.00 HE slaagden we erin een leuke woning te betrekken. Er was ruim plaats om later een kinderkamer in te richten als we daar zin in zouden krijgen. Ik begreep al snel dat het Takis trekje in verband met geld bij Halona een andere invulling had gekregen. Ze dacht dikwijls lang op voorhand en werkte graag strategische plannen uit.
We waren beiden heel gelukkig met de woning vlakbij de Marta Nussbaum hub. Halona had haar discussiepartners met sociologische interesses in de buurt. Ik had heel wat geïnteresseerden in geschiedenis in onze wijk. Die gaven me vaak ideeën bij het uitwerken van deels thematische deels chronologische catalogi.
Ik vond het erg leuk dat we kleinere edities hadden kunnen verzorgen en daarbij konden verwijzen naar oorspronkelijke documenten die ergens in één of andere Polis bibliotheek opdoken. Onder documentalisten waren we blij als we weer een nieuw elektronisch boekje konden verspreiden en zelf steeds

vaker het co-auteurschap bewerkstelligden tussen Equivalieden uit verschillende soms fysisch ver van elkaar liggende Polissen. De SamIk en de Polipolische Raad moedigden immers voortdurend iedereen aan om van die eerste decade van het nieuwe hectojaar de decade het co-auteurschap te maken. Alle documenten die meer waren dan enkel een herziening onder gelijken (wat vroeger een *peer review* heette) kregen in het colofon een speciaal symbooltje mee onder de vorm van twee in elkaar grijpende handen. Het was een eenvoudige manier om te tonen hoe erg men het co-auteurschap tussen Equivalieden uit verschillende gemeenschappen op prijs stelde en het was het een kleine bijdrage om gaandeweg een wereldbeeld te creëren van samenwerkende Equivalieden. We werkten er op bescheiden schaal aan mee. Ik had al voor mezelf uitgemaakt ervoor te zorgen dat elke publicatie waar ik voortaan aan meewerkte dat symbooltje zou tonen. Halona moest hard lachen toen ik haar mijn voornemen bekende. Ze vroeg wie van ons tweeën uiteindelijk meer strategisch dacht.

***

Ik vertelde al hoe de moeder van mijn schoonvader misschien toevallig, misschien niet, een begrip invoerde dat gretig werd overgenomen door anderen: de *kanteleeuw*. Dat was niet enkel omwille van de maatschappelijke modellen. Het was vooral omdat tegen de Vulkanische Winter aan velen eerst echt geloofden dat de planeet vol barsten in de aardmantel stilletjes aan zowat overal lava zou spuiten, waarbij de aardbevingen zo omvangrijk zouden worden dat het meer complexe leven geen stand zou houden.

Emmy Lehrman gebruikte het woord *eeuw* en niet het woord *hectojaar*.
Het is misschien goed even te herinneren dat het jaar 2139 n.Chr. in de 22ste eeuw valt. Dat kan van belang zijn voor de weinige Type 2 Gemeenschappen die nog steeds vasthouden aan de gregoriaanse kalender. Hetzelfde jaar 12139 HE of 121.39 HE zoals we het op veel plaatsen in *het Netwerk* schrijven valt in de Holocene Kalender in Hectojaar 121 omdat die kalender de 0 aanvaardt. Voor Emmy was de 22ste eeuw de *kanteleeuw*, net zoals voor Alberto. Hij bleef vasthangen aan een woord dat hij waarschijnlijk mooi vond, hoewel hij steeds over hectojaren sprak. Wellicht gebruikte hij om dezelfde reden *gemoedelijke gemeenschapsmaatschappij* in plaats van het in het Netwerk gebruikelijke *Civitas*. Hij liet mensen graag nadenken over woorden en begrippen. Ik vermoed dat ook Emmy bewust *eeuw* en *hectojaar* door elkaar gebruikte. Liberty vertelde me onlangs dat ze zelf regelmatig te gast was bij leergroepen met kinderen om het verschil tussen eeuw en hectojaar, tussen gregoriaanse en holocene kalender te bespreken. Gewoonlijk namen ze een bepaald referentie punt, een geboortedatum van één van de leden van de groep bijvoorbeeld, waarna ze die datum in allerlei kalenders vernoemden, echte en uitgevonden kalenders, waarbij bevoordeeld dat geboortejaar jaar 0 of jaar 1 werd. Daarop volgde vaak een gesprek over de conceptuele moeilijkheid met het getal 0 van veel Griekse wiskundigen en filosofen uit de Oudheid. In Centraal en Oost van Waçúm aanvaardde men al vroeger de singulariteit van

de 0. In Erebúm had men door de wijze waarop de cijfers aan concrete dingen werden verbonden een vals beeld gecreëerd van dat bijzonder geval.
Dat had lang gevolgen voor de wiskundige aanduiding van stukjes kleiner dan een eenheid. De wiskundig ignorante mythe schrijvers in West-Erebúm maakten daarop van de nul een verboden getal omdat het door de moslims zou uitgevonden zijn. Dat was trouwens niet juist. De Arabieren, en onder hen de moslims, namen gewoon, en wellicht om praktische redenen, het Indiaas tientallig stelsel over. Dat maakte het rekenen met algoritmen veel eenvoudiger. Van Gerbert in 109.98 HE die notabene leider van de Katholieke Kerk werd tot Leonardo van Pisa in 112.02 HE verliepen er tweehonderd jaar. In heel die periode bleven de meeste Leiders van de Kerk zich met hand en tand verzetten tegen niet Romeinse Cijfers. Nul was ketters.
De gewoonte te tellen vanaf 1 en te meten van 0 zorgde voor nog meer verwarring. Het eerste jaar van een hectojaar liet men in de holocene kalender samenvallen met een ingevoerde 0. Die kwam overeen met de -1 in de gregoriaanse kalender. Dat veranderde de telling van 1 tot 100 voor een eeuw naar een telling van 0 to 99 voor een hectojaar.
Door eeuw en hectojaar door elkaar te gebruiken zorgde Emmy reeds voor een ruime belangstelling. Liberty maakte er gebruik van in meet- reken en telprocessen in leergroepen met kinderen…

Hoe dan ook, zo hopeloos als het jaar 121.39 HE voor GNet-Z scheen, zo hoopvol scheen plots het jaar 121.45 HE toen Maan-

en Aardegemeenschappen aan de Heropbouw begonnen.
Toch kon men beter niet vergeten dat de mensheid ondertussen kilojaren lang geleden had onder de uitbuiting door die opeenvolgende kastes van steeds rijkere en vaak steeds meer narcistische bezitters. Er zijn nogal wat Equivalieden die vinden dat het tachtig jaar later nog veel te vroeg om te weten wat de Heropbouw uiteindelijk zal betekenen voor de mensheid.
Er zijn mooie signalen natuurlijk: de leergroepen, het enorm groot aantal *Convivialis Civitas*, het groeiend co-auteurschap, de belangstelling voor de Negen Principes en voor het Dycomaat project zijn positief.
De Vulkanische Winter was een persoonlijk verschrikking voor bijna alle families op de wereld. Anderzijds was minder dan de helft de wereldbevolking overhouden sinds MegaPoleis misschien ook een positief element. Of die vorm van wedergeboorte van de planeet ook de Duizendjarige Vrede op Aarde ging inleiden was volgens Alberto een totaal nutteloze vraag. Het leek hem beter gewoon te blijven denken aan de volgende generatie en een harmonische verhouding te behouden tussen de *kunst van het leren*, de geschiedenis en het opzetten van enthousiasmerende projecten.

***

We wisten dat dit één van de redenen was waarom wie zich met het Dycomaat project bezighield regelmatig debatten voorstelde over de boekverbranders. De hele opzet bestond erin te proberen begrijpen hoe grote groepen mensen zich op vrij korte tijd tot de *Cou-Clib-Clans* aangetrokken hadden gevoeld. Zoals steeds was het niet de bedoeling eender welke Onwetende

persoonlijk met de vinger te wijzen. Het was wel de bedoeling een machinatie bloot te leggen. Arrogante leiders met zwakke empathie en die focusten op het vermeerderen van persoonlijk bezit hadden zichzelf gaandeweg een sprookje van onbegrensde en eeuwigdurende rijkdom verteld. Door de hectojaren heen leerde die specifieke kleine groep rijken steeds beter de anderen te manipuleren om het sprookje levend te houden. Ze leerden snel hoe ze Onwetenden konden aanzetten tot manipulatie van andere Onwetenden. Mensen ignorant beschouwen en zo houden waren naast Mythe de twee belangrijkste ingrediënten. In alle Megapoleis districten waar kritisch onderzoek nog bestond ondermeer door te lezen en openlijk dialogeren en te debatteren, werden alle sociale ontmoetingen onder de loep genomen. Dat soort sociaal contact werd stelselmatig beperkt of onmogelijk gemaakt door scholen te sluiten bijvoorbeeld.
In meer rurale gebieden verving men stelselmatig Wetenden, zoals sommige sjamanen bij voorbeeld, door Predikers van een geïnstitutionaliseerd dogmatisch geloof. Bewust of onbewust liet men de kennis over de geneeskracht van bepaalde planten, natuurlijke processen en handelingen verloren gaan. Ingrepen die later bij onderzoek een wetenschappelijke uitleg kregen werden door mythe schrijvers vervangen door aanroepingen gebaseerd op gebed. De kennis van een sjamaan was heidens en dus duivels. Wel kanaliseerde men alles naar een herinterpretatie van handelingen. Hierbij kreeg het sprookje over de natuurlijkheid van het bezit een belangrijke plaats. Het werd verteld door zelfverklaarde vertegenwoordigers van de buiten de mens liggende Oppermacht.

Zanaibu had aan de voorbereiding van een nieuwe debattenreeks meegewerkt. Ze zocht Alberto en mijn schoonvader op. Ze vroeg Lev of de reeks onze familie niet allemaal zou kunnen boeien. Ze betrok er ook Sayen Quispe bij die vaak de JCD-Ruimte binnenliep om de teksten na kijken die Alberto of mijn schoonvader opzij legden.
Op het moment dat de reeks startte, was haar onderzoek vooral toegespitst op teksten die meestal van Paulo's grootvaders hand waren. Ze vermoedde dat enkele ervan zelfs van diens moeder Jeanne afkomstig waren, als het ging over de scholing van Verlichte Geesten met Kapitaal. Daarbij doken namen op van enkele onderzoekers waar het IGA veel aandacht aan had besteed tijdens de Heropbouw. De naam van één onder hen diende als identificatie voor een hub in de psychologie wijk: John Dewey. Sayen ontdekte dat er zich in de bibliotheek van Paulo een Nederlandse vertaling had bevonden van een boek van hem met een opschrift van zijn vader. Ergens in een van de brieven aan Joanna had John het over de reden van zijn naam.
Sayen begreep al snel dat om meer te weten te komen van de ideeën van de familie in die periode van Verlichte Bourgeoisie ze zich op Jeanne moest toeleggen. Tot nog toe wist ze enkel dat ze veel belangstelling had getoond voor het dialogiserend leren en dat ze vroeg stierf.
De grootvader van Paulo had het wel over dat scholen die dialogiserend leren stimuleerden over het algemeen privé-instellingen waren, waar betaald moest worden voor onderwijs. Vóór de Heropbouw was scholing trouwens altijd een financiële aangelegenheid geweest. Gaandeweg werd zelfs de publieke

scholing handelswaar. Je verwierf geen kennis. Je kocht studies om titels of diploma's te verwerven die je daarna voor je zelf ten gelde kon maken.
Voor het ogenblik vond ze weinig over hoe Joana hier zelf over had gedacht. Er waren wel enkele notaboekjes aan haar zoon Louis. Over haar woonplaats vond ze verder niets terug. Ze had wel wat informatie over de periode waarin ze had geleefd. In Erebúm bestond toen het land België waar je later Megabelgium en EuroBrussels vond. Er hadden in dat kleine land later verschillende leden van de familie Demeester gewoond. Over ongeveer honderd jaar van die periode waren in de bibliotheek van Bibliopolis documenten beschikbaar, eerst over een koning die een eigen rijk had opgebouwd in een streek van Alkebulan niet zo ver hier vandaan maar ook koning was over de inwoners van dat kleine landje. Later zou de regering van het landje het rijk overnemen als kolonie.

***

De debattenreeks waaraan mijn grootvader voorstelde deel te nemen was georganiseerd door een groep actieve Equivalieden van het Dycomaat project. De ouders van Nadia en Nídia hadden hun medewerking verleend en blijkbaar ook een paar oudere vrienden van Opa Lev, waaronder Zanaibu Cheboi. Ik had Zanaibu al enkele keren ontmoet maar nooit meer dan enkele oppervlakkige gesprekken met haar gehad. Het licht dat ze in deze debattenreeks wierp op de manipulatie-technieken voor de Heropbouw gebruikt door de bezittenden om onwetenden te doen geloven wat ze hen wilde doen geloven, was erg interessant. Van oudsher werd aan de kinderen

informatie doorgegeven waarin lokale figuren een heldenrol speelden. Vrij snel werden die helden de verpersoonlijking van het goede terwijl ze het absolute kwaad in persoon bestreden. Het was opvallend hoe zowat overal op Aarde godsdiensten van volkeren wiens leiders sterk in bezit hadden geloofd ook een rol hadden gespeeld om iedereen het idee mee te geven dat bezit een noodzaak was. Ik was toen net 18 en Zanaibu is een erg prettige vrouw om naar te luisteren. Ze wist ook veel over communicatie en communicatievormen en dat interesseerde me natuurlijk.
Kort na één van de videodebatten waar ze aan had deelgenomen kwam ze bij ons thuis deelnemen aan een maaltijd. Ze vertelde op een bepaald moment dat Dusan en Lupe gehoord hadden hoe er in twee kleine Type 2 Gemeenschappen blijkbaar wat hatelijk werd gesproken over een *Convivialis Civitas* niet ver uit de buurt. Zanaibu had het hierbij over de moeilijkheid pluralistisch te denken. Alles zou begonnen zijn toen uit beide gemeenschappen een groep weinig bezittende inwoners, die zich vooral met ruilhandel en micro-financiering behielpen, contact had gezocht met die *Convivialis Civitas*. Daarop waren ze vrij snel verhuisd. Daardoor was de leidinggevende hiërarchie op slag een aantal inwoners kwijt die gewoonlijk als kleine loontrekkenden deden wat hen gevraagd werd door wie meer bezittingen had. Zanaibu had vernomen dat ik erg graag terreinwerk wilde doen in verband met communicatie. Dus vroeg ze of ik lust had samen met haar de twee gemeenschappen te bezoeken. We zouden via de noordelijke oost-west verbinding van de SAV-lijn naar het zuidpunt van centraal Waçúm reizen waar nog meer Type 2

Gemeenschappen leefden. Net zoals de plaatselijke Civitas-raad in Perolapolis Dusan en Lupe indertijd ruilgoederen meegaf om niet afhankelijk te zijn van de gemeenschap, kregen we mineralen en ertsen mee die we ter plaatse konden ‘verkopen’, dat is, omruilen tegen de daar gebruikelijke symbolen die het bezit verbeelden.

***

Liberty was nog niet lang met Zanaibu vertrokken toen Alberto op een avond opgewonden thuis kwam. Samen met Sayen, Catherine en zijn vader had hij twee documenten doorgenomen die wellicht vorig jaar uit een privé archief van ergens in Centraal Erebúm hier terecht waren gekomen. Het ging om een archief van drukkers in een plaats die Frankfurt-am-Main moest geheten hebben. De familienaam van de eerste drukker in kwestie was Magister. Een van de twee documenten was een soort catalogus van door op zijn werkplaats gedrukte documenten in het hectojaar 116. Als consulent kwam regelmatig de naam voor van de leraar Emeritus Wolfgang Magister op het Amsterdam’s *Athenaeum Illustre*.
In het andere document, wellicht van een kleinzoon van dezelfde drukker stond een korte opmerking over een zoon van Wolfgang. Hij werd Pieter Magister genoemd, een leraar die later de naam Pieter Lesmeister zou hebben aangenomen. Een in de rand geschreven commentaar verwees naar de invloed van een zekere Claudius Cardinalis op Pieter.
Ze hadden al aan Delun en Umut gevraagd om na te gaan of dat dezelfde kerk-kritische Claudius zou kunnen zijn waar Delun zoveel informatie over probeerde samen te brengen.

Die Pieter zou op zijn beurt een zoon hebben gehad die samen met een Marianne Grünen uitweek naar een streek die *Belgium Austriacum* werd genoemd. In een andere opmerking in de marge stond iets dat volgens Catherine over nog een lid van de familie kon gaan. Iemand maakte een aantekening over het eerste kwart van hectojaar 117 waarin de naam Dieudonné Lesmeister ter sprake komt. Zouden er een verband zijn tussen Lesmeister en de Lemaître? Alberto en zijn vader waren helemaal uitgelaten. Ze verwittigden nogmaals de vrienden aan wie ze vroegen om in archieven afkomstig uit Megaparisios te zoeken naar referenties over Lemaître. Konden ze misschien iets vinden over een Dieudonné Lesmeister en een eventuele relatie met andere Lesmeisters?

En als we er nu eens over gingen schrijven?

Dat jaar was het precies honderd jaar dat Emmy Lehrman geboren werd. Alberto en ik waren bij zijn ouders. Het was normaal dat Lev en Alberto over hun moeder, respectievelijk grootmoeder, spraken.
Ik dacht zo bij mezelf dat we ondertussen heel wat wisten over het leven van de zusters Catherine en Joana Demeester en ook over het leven van Paulo en John. Toen Lev en Alberto serieus begonnen te snuisteren in wat ze van Megalissipo hadden meegebracht en hierover vertelden werd het voor mij duidelijk dat er een verhaal zat in hun geschiedenis en de daarmee verbonden geschiedenis van de antropogogie en de ignarometrie.

Ignarysis was een grote bron van informatie. Ondertussen waren er ook al heel wat open kanalen met andere Civitas. Er kwamen vaak namen binnen van nazaten van wie ooit als GNet-Z lid, of als socioloog, psycholoog of andere onderzoeker in de menswetenschappen de ignarometrische analyse had gebruikt en in Ignarysis hadden gepubliceerd. Ik bleef er over nadenken.

Zonder er met Alberto over te spreken liep ik enkele weken later langs bij Sara en Lev om hen hierover te polsen.
Sara dacht dat het nuttig kon zijn over de ignarometrie en de geschiedenis van de leergroepen te praten om beter de ontwikkeling te begrijpen van het netwerk van GNet-Z naar *Convivialis Civitas*.
Lev vond het natuurlijk fijn dat ik dacht aan een geschreven verhaal over de geschiedenis van zijn familie. Toch zag ook hij liever opeenvolgende tijdsbeelden waarin een meer persoonlijke geschiedenis geplaatst werd. Vooral voor de lang periode voorafgaande aan de Heropbouw dacht hij dat het nuttig en nodig was om zo'n verhaal te schrijven. Konden we het verhaal van Joana en Catherine, van hun kinderen en kleinkinderen situeren binnenin het steeds groter wordende autoritaire regime dat de Bloomkampers installeerden?
Na die opmerking stelde Sara mij gelijk voor om Binh, de zoon van Can en Ahn, hierbij te betrekken. Ze wist dat hij zich al een tijdje bezig hield met een studie over de conflicten in hectojaar 119. Volgens onze informatie werden beide zusters Demeester tegen het einde van dat hectojaar geboren. Het was het hectojaar van Paulo en van diens vader John. Binh kon zeker een historische invulling geven. Bovendien maakte hij deel uit

van een werkgroep die specifiek door machthebbers verstrekte desinformatie analyseerde wanneer het doel was macht en bezit voor te stellen als iets dat gewoon moest aanvaard worden. Die desinformatie stelde dat mensen die vragen hadden rond het natuurlijke karakter van bezit eigenlijk gevaarlijke misdadigers waren die beter in de gevangenis thuishoorden. Zijn werkgroep ging na of en hoe machthebbers die op een gewelddadige manier werden afgezet dezelfde gedragingen overnamen om voorgaande machthebbers in diskrediet te brengen en liefst te laten executeren zo niet in erbarmelijke omstandigheden op te sluiten.

Lev zelf vond dan weer dat ik Idrissa Zoungrana, de dochter van Simba en Yoruba, moest aanspreken.

Idrissa, haar ouders en onze familie Auctor-Liber waren toen zowat voortdurende disgenoten. Idrissa zelf had net zoals Alberto vooral sociologische en antropogogische interesses. Bovendien was ze een studie aan het maken van de ignarometrische analyse op zich. Dat was de reden waarom ze zich voor de geschiedenis van de gezusters Demeester interesseerde. Ze bracht in die jaren veel tijd door in de JCD-Ruimte.

Tussen de documenten die Lev haar te lezen had gegeven vond ze sporen van een ignarometrische tabel uit de tijd die nog voorafging aan die van de grootvader van Paulo Demeester. Zou dat de eerste tabel geweest zijn? Ze kon misschien voor een omkadering zorgen van de familie activiteiten uit de generaties die voorafgingen aan de gezusters Demeester. Ze had al een paar korte teksten gepubliceerd in Neo-Ignarysis in verband met

dat opzoekingswerk. Sara en Lev wisten dat ze het haar zou plezieren een historicus te vinden met biografische interesses. Zo kon ze misschien meer te weten komen over het prille begin van de ignarometrie.

***

Zes maanden later kwamen Zanaibu en ik terug van ons bezoek aan de twee Bregmaniaanse Gemeenschappen. De eerste ervan had ons ronduit vijandig ontvangen. Volgens de hiërarchische overheid van die gemeenschap maakten we deel uit van dat verderfelijke Netwerk van Aardbewoners dat erin geslaagd was een behoorlijk aantal van hun eigen noodzakelijke inwoners af te troggelen door hen over te halen zonder bezit te gaan leven. Ze vonden de hele opzet van *het Netwerk* onrealistisch. Bovendien was leven zonder bezit een leugen. Hadden niet alle bewoners van die Polissen kleren, een huis, gebruiksvoorwerpen? Hadden ze geen werkers nodig om hen te voorzien in wat ze nodig hadden voor hun projecten en voor hun dagdagelijks leven.

Ik was er nu volledig van overtuigd dat de grootste moeilijkheid onder inwoners van dat soort gemeenschappen en onszelf lag in de voortdurende en grondige verstoring van de communicatie ook met de hiërarchie van de Type 2 gemeenschappen.

Let op, het was niet mijn taak de hiërarchie zelf in vraag te stellen. Maar ik wilde wel met hen praten over de wijze waarop ze over de wijze waarop ze met de anderen in de gemeenschap informatie uitwisselden.

Dan was er de moeilijkheid tot communicatie tussen wie in verschillende Type Gemeenschappen woonde. Iemand die de

onderliggende door het Dycomaat project begeleidde negen principes niet begreep of niet kende had uiteraard moeilijkheden om te vatten hoe de samenleving zonder bezit en geld in zijn werk ging.
Ons startpunt voor eender welk project bestond er net in om samen te zoeken hoe de voordragende Equivalieden geïnteresseerd in het project, het ook daadwerkelijk konden uitvoeren, niet hoe anderen het konden tegenwerken.
Het Heterogeniteit Principe houdt in te vermijden te bepalen wat andere mensen moeten doen. Het Deel Principe zorgt ervoor dat niemand zich zorgen behoeft te maken iets niet te kunnen uitvoeren bij gebrek aan nodige middelen of kennis.
De eventuele aanpassingen in grote projecten had enkel te maken met het Ecosystemisch en het Empathie Principe.
Toen we onze reis maakten waren de huizen in de *Convivialis Civitas* al standaard voorzien van de nodige uitrusting voor een comfortabel leven van de huisbewoners. Het concept hiervoor zat opgenomen in de wijze waarop we in de leergroepen de kinderen steunden. Het zat vervat in het Antropogogie Principe. Er werd rekening gehouden met de ontwikkeling van de eigen persoonlijkheid, wat ook een bepaalde manier van kleden en versieringen inhield. We probeerden uit te leggen dat je niet gewoon een winkel binnenliep om te kopen wat je kon betalen uit een door producenten uitgedacht aanbod. Iedereen had de tijd om te communiceren en ideeën te geven of te vragen aan wie creatief omgaat met materiaal. Daardoor konden Equivalieden zichzelf zijn. Dat wilde niet zeggen dat Equivalieden zich niet lieten inspireren door anderen en dat

sommigen zelfs graag anderen kopieerden. Dat was ook zo voor persoonlijke versieringen.
Wie omwille van een project naar bepaalde plaatsen moest waar een zekere standaardkledij nodig was kon alles in bruikleen krijgen en daarna teruggeven. Denk maar aan ruimtepakken of uitrustingen om in de bevroren delen van de planeet opgraafwerk te doen.

Net zoals opa Lev had ondervonden toen hij deelnam aan de onderhandelingen met de *Elysium*-bewoners, was het niet gemakkelijk iemand die geld altijd als een natuurlijk iets had beschouwd te laten inzien dat het geloof in geld gewoon een cultureel gegeven is. Geld was op een bepaald moment van de geschiedenis een middel geworden om de ruilhandel te vergemakkelijken voor wie dingen wilde bezitten. Wie macht wilde uitoefenen over anderen zag al snel in hoe hiervoor datzelfde middel te gebruiken. Veel later werd het bezit ervan gewoon uitgedrukt door nummers op papier. Zo kon iemand gewoon aankondigen machtiger en rijker te zijn dan anderen. Zo iemand kon anderen verblinden met die rijkdom, net als de absolutistische vorsten vroeger deden met Rijken, gronden, landerijen en edelstenen. Paradoxaal vond men doorheen heel de geschiedenis van de mensheid verzamelaars van rijkdom die ten slotte inzagen dat het om een louter cultureel gegeven ging. Ze schonken dan heel hun persoonlijke rijkdom onder verschillende vormen aan de gemeenschap.
De cultuur zonder geld had zich niet enkel maar wel vooral ontwikkeld door te steunen op een ander stel principes door Equivalieden uitgewerkt.

Het vertegenwoordigen gebaseerd op bezit en hiërarchie onder eender welke vorm was ook niet meer dan een culturele afspraak. Dat begrepen tenslotte veel niet GNet-Z leden, inclusief sommige Bloomkampers.
Wat misschien nog moeilijker te begrijpen was door eender welk lid van een hiërarchie die de principes niet kende was wat daaruit volgde. Niemand in *het Netwerk* had tot doel gemeenschappen te vernietigen of onmogelijk te maken. Dialogiserende basisleergroepen hebben gewoon altijd een invloed op de volgende generaties als er geen instructie en manipulatie aan te pas komt. Wezens bewust van zichzelf en van hun grote mogelijkheden om te leren vinden al snel zelf uit hoe ze het liefst willen leven.
Voor wie liever leeft in een gemeenschap gebaseerd op geld lijkt het erop dat er maar twee werkbare schema's zijn: een met een strakke bevelende hiërarchie of een met ingebouwde beperkingen in verband met het bezit van het werk van medemensen en van goederen.
Een strakke hiërarchie van machtigen en rijken is de omkadering voor een Type 1 gemeenschap of maatschappij. Al snel zullen de individuen die er deel van uitmaken zelf de richting inslaan waarbij ze de dictatuur aanvaardbaar vinden zolang ze zelf van de nomenclatuur deel uitmaken.
Het inbouwen van beperkingen in verband met in geld uitgedrukte rijkdom leidt tot een Type 2 gemeenschap waarbij sommige ecosystemische bekommernissen en zekere vormen van empatisch handelen een rol spelen.
Wat blijkbaar in de beide door ons bezochte gemeenschappen

was gebeurd, was dat kleine bezitters, omdat ze op de Aarde leefden, uiteindelijk liever overstapten een geldloze Type 3 Polis in plaats van in hun eigen gemeenschap laag in de hiërarchie te blijven. Wie meer macht en bezit wilde zag nog steeds meer in een kapitalistisch georiënteerde Pré-Heropbouw organisatievorm. En dat leek moeilijk op Aarde voornamelijk door de grote verspreiding dat het Netwerk.
We waren aan de derde generatie toe na de Heropbouw. Heel de organisatie van het leven zonder geld leek steeds hechter en harmonischer te worden. Dat was in de Pré-Heropbouw niet het geval. In de enkele kleine geïsoleerde experimenten temidden van grote groepen onwetenden die niet de kennis hadden om zich te beschermen tegen de manipulatie van de arrogante en machtige geld bezittende opperklasse waren bezitloze organisatievormen vaak van korte duur.

En toch… zat ik met heel wat vragen. Was het ethisch verantwoord iemand te laten vertrekken naar ergens anders, enkel omdat zo iemand omwille van wat wij onwetendheid noemden vasthield aan een type 1 maatschappij? Kon iemand die de betekenis kende van de appartementskat utopie zeggen in groep te hebben gewerkt? Werd wie verkoos naar Mars te vertrekken niet automatisch uitgebuit bij aankomst op de plek waar de rijkste Fondsbeheerders zich hadden terug getrokken? Waren de Fondsbeheerders echt gevoelig voor verdeling van rijkdom? Konden kinderen wiens ouders uit onwetendheid vertrokken waren naar buiten de Aarde ooit hopen naar een geldloze maatschappij op Aarde terug keren, als ze dat wilden?
Waren er grenzen aan het pluralisme en aan de ethiek die het

mogelijk maakten om vormen van samenleving te laten gedijen waarbij het zeker is dat wie macht heeft die macht zal uitoefenen over wie er geen heeft?
Konden ondergeschikten, horigen of slaven vandaag wél van status veranderen?
Welk soort onderwijs ontwikkelde er zich in de Type 1 en Type 2 gemeenschappen?
Hoe kwam het dat een gemeenschap zich vijandelijk begon te gedragen tegenover andere gemeenschappen die volgens ons eenieder die er deel van uitmaakt alle ontwikkelingskansen biedt?
Historici spraken over een periode van Verlichte Despoten. Dat waren een soort regeerders die anderen bevolen voor hun eigen welzijn bepaalde nieuwe regels te aanvaarden. Maar Kennis op bevel aanvaarden, dat werkt niet. Zelfs niet als die Kennis iemand toelaat de eigen omstandigheden te verbeteren. Of hebben we een te nauw beeld van wat omstandigheden verbeteren betekent, waardoor we toch nog niet empatisch genoeg zijn ten aanzien van anderen? Zijn er anderen behept met kennis die liever afhankelijk zijn van een meester of van een eigenaar? Zanaibu en ik spraken uitgebreid over dat alles tijdens onze terugreis naar Bibliopolis.
Gaandeweg werd er wel één ding duidelijk. Het was beter de Polipolische Raad voor te stellen een reis naar Mars te ondernemen om ter plaatse te horen op welke wijze er over de Aarde werd gesproken. Was er daar ook een soort mythevorming aan de gang als gevolg van de bestaande onderwijssystemen?
De reis naar de Type 2 gemeenschappen maakte ondertussen dat Zanaibu en ik vriendinnen voor het leven werden.

Voor we met anderen over onze bevindingen van gedachten konden wisselen, sprak mijn moeder ons bij onze aankomst aan over een nieuw project. Ze stelde voor een soort familieverhaal te schrijven over de geschiedenis van de ignarometrie en de antropogogie. Zanaibu vond het gelijk een leuk idee en zei dat ze lust had hieraan mee te werken.

Ondertussen bleef ik denken aan communicatie tussen verschillende soorten en hoe dat in zijn werk kon gaan. Ik ging ervan uit dat informatie of een boodschap begrijpen hoofdzakelijk te maken heeft met onze zintuigen. Vleermuizen en veel in de oceaan zwemmende dieren kunnen zich een beeld maken van de zich omgevende wereld door het uitzenden van signalen die wij zelfs niet kunnen opvangen. Het interpreteren ervan en het vergelijken met vroegere informatie gebeurt elders, gewoonlijk in een brein. De apparatuur die we de laatste hectojaren ontwikkelden maakte het wel mogelijk om bepaalde informatie op te vangen maar wat wisten we daarna eigenlijk? Hoe beleefden en verwerkten die andere soorten zelf de door hun zintuigen opgevangen informatie? Gebruiken ze de zintuigen die wij niet hebben verder om elkaar precieze boodschappen door te geven? Wij gebruiken onze ogen en onze oren ook niet enkel om ons te oriënteren ten aanzien van de omgevende wereld. We zien en we horen er de Equivalieden mee. We dialogeren er onder elkaar mee.
De onder ook hoge Bloomberg nummers zelfs na zijn dood erg gewaardeerde Vaclav Smil had het in hectojaar 120 over hoe de wereld er werkelijk uitzag. Maar hoe zag de wereld er werkelijk uit? Hij was een mens en nam toentertijd uiteraard een erg

economisch menselijk standpunt in. Is dat achterhaald?

Ik zocht in die periode contact met de Huntgemeenschap. Daar sprak men steeds openlijker over Niet-Menselijke Wiskunde. Daar bedoelde die gemeenschap niet enkel haar in nevelen gehulde contacten mee met een eventueel niet van de Aarde afkomstige beschaving. De meeste Aardse fysici wisten nog steeds niet of die beschaving biologisch was in de zin van wat voor biologen de stofwisseling betekent in organische wezens. Hebben ze woorden om die wezens te beschrijven? Wat betekende elders in het universum het woord organisch?

Ik probeerde het verband te zien tussen de wijze waarop een individu zintuigen gebruikt om informatie op te nemen, de zwarte doos om de informatie te verwerken en dezelfde zintuigen om abstracte denkbeelden uit te wisselen met andere individuen.

Maar toen was mijn contact met de Huntgemeenschap bedoeld om meer te weten over de werking van de Rovelli-Ruimtebubbels. Het leek er op dat zelfs een hectojaar na het gebruik van de wiskunde door Fernanda Mestre ontwikkeld, enkel die gemeenschap volledig begreep wat ze ontwikkeld had op basis van de tijdaanpak van Rovelli. Waarom werkte de TWIST-aandrijving enkel binnen precies bepaalde limieten bepaald door het Rovelli-Mestre getal afgeleid uit het Theorema van Mestre? Waarom bleef de hele WARP-wiskunde totaal ongrijpbaar? Was die aanpak gewoon niet mogelijk door de aard van het universum of kon de op Aarde geproduceerde wiskunde het universum gewoon niet volledig beschrijven? Waren er andere talen om de natuur beter of vollediger te

beschrijven dan wat de menselijke beschaving ondertussen toch al had gedaan gekregen?
In Bibliopolis hielden slechts weinig Equivalieden zich bezig met niet-menselijke communicatie. In Culturopolis was er een vrij grote groep ethologen erg enthousiast bezig met het ontrafelen van communicatie tussen niet menselijke soorten op Aarde. Tegenwoordig slaagden ze erin vrij eenvoudige gesprekken te voeren met enkele land- en zeezoogdieren. Het *Earth Species Project* was na de Heropbouw weer erg actief nadat de Bloomkampers het daarvoor zowat volledig hadden opgedoekt. Veel van de eerste generatie projectleden uit Abya Yala hadden zich toentertijd naar Última Rosa gespoed nadat de onderzoekscentra die niet voor Elysium werkten allemaal sloten. In de Huntgemeenschap werd er hard gewerkt aan de communicatie met andere zeewezens. Er werd gezocht of en hoe ongewervelde inktvissen en octopussen *gedachtengolven* van gewervelde dieren konden opvangen.

Ik praatte met Delun en Babitha over mijn hersenspinsels toen ze op bezoek kwamen bij mijn moeder. Ze waren erg geïnteresseerd in het leggen van de link tussen het niet begrijpen van andere menselijke talen en culturen en de wijze waarop eeuwenlang arrogante bezitters dat als alibi hadden gebruikt om ignoranten tot slacht- en moordpartijen aan te zetten. Dezelfde arrogante bezitters stelden gedurende lange tijd de niet aflatende moordpartijen van soortgenoten ook voor als een soort uitwas van de noodzaak te doden om zich te voeden.
Voor zover geweten was zei Delun, was de menselijke soort de enige die een cultuur had ontwikkeld gebaseerd op het vergaren

van bezit en geld. De soort had daar zelf heel wat regels voor uitgedacht zodat wie meer bezat steeds meer voordelen had ten aanzien van wie minder bezat. Ze had er het woord economie voor uitgevonden.
Babitha sprak over de wijze waarop machtigen uit Erebúm veel plaatsen van de Aarde in bezit hadden genomen waarbij vaak alles wat bewoog werd verdreven of vermoord. Zodra hun afstammelingen machtig genoeg waren in die nieuwe gebieden namen ze van hun voorouders de voorliefde over om opnieuw in bezit te nemen, te verdrijven en te moorden.

***

Mijn dochter was even obstinaat als haar vader. Het was bijna onmogelijk om haar van haar geliefkoosd onderwerp af te brengen. Maar ik slaagde er toch in met Delun over iets anders te spreken toen hij samen met Babitha bij ons langskwam middenin een gesprek met Zanaibu en Idrissa.
Hij was namelijk zelf ook opgetogen over mijn idee. Hij was de naam Claudius Cardinalis nogmaals tegengekomen in een kritische analyse over de kerk tijdens de Reformatie en de Contrareformatie. Hij wist dat Sayen, Catherine en Lev dezelfde naam hadden gevonden toen ze brieven en nota's trieerden die te maken konden hebben met voorouders van Paulo Demeester en dat zijn naam naast die van Pieter Lesmeister opdook in een document wellicht van de hand van een neef. Delun beweerde ongeveer zeker te zijn dat het over dezelfde persoon ging en wilde de zaak verder uitpluizen.

Ik vertelde dat Zanaibu en Idrissa samen met mij en mijn dochters aan het praten waren over eventuele voorlopers van de ignarometrie. Het zag ernaar uit dat Delun's hulp nuttig kon zijn om nog wat verder in de tijd terug konden keren. Ik overtuigde hem al gauw mee te werken en zei hem dat ook Babitha welkom zou zijn. Het groepje werd groter. Naast Binh Pham, Zanaibu, Idrissa en Catherine waren nu ook Delun en Babitha van de partij. Liberty hield zich wat op de vlakte maar ik dacht dat ik haar er wel bij zou overtuigen mee te doen.

Delun zei dat er wellicht Ignarometrie publicaties op papier bestonden in Arqueopolis waarvan er nog geen kopieën waren in Bibliopolis. Ik kende hem al een tijdje omwille van de kinderboeken waar mijn moeder zich ook mee bezig hield. Delun had regelmatig gesprekken met mijn vader Chaytan. Die maakte vaak artefacten waarvoor hij inspiratie haalde uit de tekeningen van de kinderboeken. Die artefacten waren vaak kleine bewegende stukken speelgoed uit hout voor het gebruik in leergroepen. Net zoals het lezen van fysiek gedrukte boeken was het betasten en bevoelen van bepaalde objecten blijkbaar belangrijk voor veel kinderen.

***

Mama liet niet af en probeerde mij steeds opnieuw voor haar eigen projecten te interesseren. Vandaag beweerde ze dat filologie, spraakkunst en communicatie erg nauw verbonden waren, zelfs in geval van gesprekken met andere soorten. Ik hield de boot nog steeds wat af.

Zanaibu en ik besloten ondertussen wel met Dusan en Lupe te praten over hun wereldreis en hun eigen bezoek aan een andere

Type 2 gemeenschap zo'n twintig jaar geleden.
Enkele jaren later, toen mijn zus en ik voor het saga-project gesprekken opnamen met onze grootouders, vertelde Opa Lev dat wie zich met het Dycomaat project bezig hield pas na die reis echt op de hoogte kwam van hoe die gemeenschappen leefden.
Wij wilden in het kader van onze bedenkingen in verband met communicatie gewoon meer informatie verzamelen. Na wat zoekwerk slaagden we erin Joe te vinden, de zoon van de handarbeider die Lupe en Dusan vroeger had uitgelegd hoe ze leefden. Hij was ondertussen gehuwd met Beth. We konden beiden interesseren voor een kleine studie. Het ging er ons om beter te begrijpen wat er gebeurt bij niet pluralistisch denken. We legden Joe en Beth uit dat we geïnteresseerd waren in de aspecten van mythevorming en indeling van soortgenoten in verschillende categorieën die tot uitsluiting aanleiding geven.
Het had echter heel wat voeten in de aarde vooraleer we alles rond hadden. We wilden de Bibliowoners en eventueel ook de Polipolische Raad interesseren voor de communicatiekloven tussen gemeenschappen die lang van elkaar gescheiden waren. We legden uit dat we onderzochten of er mythevorming aan de gang was ten aanzien van het Netwerk. Indien dat het geval was wilden we weten of er verdere stappen nodig waren om Type 2 gemeenschappen en onze Type 3 maatschappij verder vredevol naast elkaar te laten evolueren. De werkgroepen van het Dycomaat project vonden dat een goed idee en stelden zelfs voor dat we ons niet zouden beperken tot één plaats. We zouden nogmaals een bezoek te brengen aan minstens twee

gemeenschappen en vooral vragen te stellen aan inwoners die heel weinig bezaten. In functie van hun antwoorden zouden we dan ook bestuurders interviewen.

Joe en Beth hadden in een buurthuis vlakbij hun woonplaats een dertigtal bewoners samengebracht om met ons te praten. Het ging dus niet om een statistisch onderzoek maar om een soort steekproef. Ook in een andere gemeenschap kregen we ongeveer veertig mensen bij elkaar die bereid waren tegen een kleine vergoeding met ons te praten… tijd is geld… daar kregen we nu nog een ander voorbeeld van. De tijd die onze gesprekspartners met ons praatten konden ze immers hun bezigheid niet vervullen waarvoor ze *coins* uitbetaald kregen.
De Polipolische Raad had ons aangeraden eerst contact op te nemen met de bestuurders van beide plaatsen. We zouden daarbij uitleggen dat we een klein project uitwerkten om een beeld te krijgen wat de mensen die over weinig *coins* beschikten dachten over groepen en communicatie tussen groepen.
Die bestuurders vroegen hen onze bevindingen op te sturen en een verklaring te ondertekenen dat we geen propaganda zouden maken voor *het Netwerk* en 'Convivial' gemeenschappen. We begrepen die eis in verband met het maken van propaganda niet goed. Ons eigen ethiek ingebed in de Principes zorgt er ook dank zij de leergroepen voor dat een empathische houding aannemen ten aanzien van anderen, zelfs wanneer we grote vragen hebben over bepaalde van hun culturele omgangsvormen die niet de onze zijn. Misschien lag dat anders bij hen. Een van de Dycomaat projectgroepen hielp ons en gas ons een korte duidelijke nota om aan de bestuurders te laten geworden. Daarin

werd de nadruk gelegd dat we zelf geen beslissingen nemen voor de anderen, enkel met de anderen. We proberen ons wel als bemiddelaars op te stellen.
De Polipolische Raad zorgde nogmaals voor enkele edelstenen om ze in een plaatselijke 'bank' om te ruilen tegen nummers op een rekenblad en een kaart. Zo konden we de verbruikte tijd van elk van onze geïnterviewden vergoeden. Bovendien liet die kaart ons nogmaals toe ongeveer een maand in een kamer met eenvoudige bediening te verblijven.
We bevestigden veel van onze vermoedens in de publicatie die we naderhand verzorgden over onze interviews. Wie minder bezat en nog steeds met de term *arm* werd aangeduid had weinig scholing. Die grote groep bewoners van Type 2 Gemeenschappen werden over het algemeen bevoogd met maatschappelijke regels die uit twee pré-Heropbouw bewegingen waren voorgekomen: The triple bottom line en de Bregmaniaanse voorstellen in verband met het gewaarborgd minimum inkomen. Beide bewegingen namen al vroeg een houding aan de armen niet als de enige schuldigen te beschouwen voor wat er volgens de minnaars van bezit verkeerd was gelopen tijdens de *kanteleeuw*. Ook de volgers van beide bewegingen die tot het idealiseren van een Type 2 Gemeenschap leidden, zagen in dat bezit en macht bijna steeds evolueerde naar vormen van agressie en corruptie omdat wie minder macht had meer macht wilde krijgen. Wie veel macht had wilde die doorgaans niet afstaan. Daarbij verdwenen al snel alle empathie gevoelens.
Volgens Bregmanianen, gaf macht en bezit in Type 1 gemeenschappen aanleiding tot soms niet ware verhalen

speciaal voor Ignoranten bedoeld. In de populaire pers verspreidde men daarbij een negatief beeld over de armen. Als ze niet werkten waren ze profiteurs. Over wie over leefde van de inkomsten uit erfenissen of kapitaal en dus geen handwerk verrichtte, werden dan weer kleurrijke verhalen verteld. Er waren weinig of geen voor Ignoranten vatbare analyses over de relatie werkgever en werknemer. Ook werd er geen serieuze analyse gemaakt van hoe niet empathische Bloomkampers elkaar van illegale activiteiten beschuldigden. Men vergat over het algemeen te zeggen dat zelfs in wat men voor de Heropbouw democratische regime noemde de legaliteit gewoonlijk door lobbies van Bloomkampers werd bepaald. Die afspraken kwamen er vaak enkel tussen wie het meeste bezit had en dus ook de meeste macht. Dat bezit kon allerlei vormen aannemen. De kwalijkste vorm was zeker het bezit van privé-legers. De *Cou-Clib-clans* waren er wellicht op den duur de meest agressieve vorm van.

De Triple Bottom Line verminderde enigszins de ongelijkheid en het gebrek aan empathie eigen aan machtswellustelingen. Men deed in zekere zin beroep op het ethisch gevoel van wie fortuin maakte maar toch beweerde na te denken over aspecten die de SamIk vele jaren later voorstelden op te nemen in het Antropogogisch en het Ecosystemisch Principe.

Die Triple Bottom Line was een initiatief waar enkele Pré-Heropbouw Fondsbeheerders soms ideeën haalden om Type 1 en Type 2 maatschappijen leefbaar te houden. Men bleef wel vasthouden aan het overkoepelend cultureel patroon dat alle menselijke activiteit geldelijk moest worden vertaald.

We herinneren hier nogmaals dat het onderliggend cultureel patroon voor *het Netwerk* de Illichiaanse 'convivial' aanpak is. Volgens de Equivalieden was die aanpak al voor de Heropbouw de basis bij het zoeken op welke wijze de drie maatschappij vormen naast elkaar konden leven zonder elkaar wederzijds uit te sluiten door dictatoriale beslissingen en vervolgingen.
Volgens de Netwerk onderzoekers zal de evolutie zelf de toekomst van de menselijke soort tekenen. De geschiedenis van van door de menselijke soort ontwikkelde culturele gedragsvormen is lang. Dat is zo voor alle artificiële aanpassingen van natuurlijke fenomenen. Die geschiedenis is te omvangrijk opdat elkeen alles zou kunnen bevatten. Maar het was al lang duidelijk zowel voor de Netwerk onderzoekers waaronder de antropogogen van het IGA dat iedereen slechts effectief in staat was deel te nemen aan het gezamenlijk menselijk project wanneer alle beperkende invloeden op de leergroepen werden vermeden. Daarom was er de voortdurende aandacht om niet opnieuw in dogma's of mythevorming te vervallen. Men kon altijd naar eender welk onderwerp teruggrijpen waarover lerenden wilden dialogeren. Dat was natuurlijk eenvoudiger in een geldloze maatschappij dan in een door geld geregelde maatschappij gebaseerd op het kopen van tijd en activiteit. Wellicht liet enkel afwezigheid van geld het Dycomaat project toe. Door het Deel Principe werd het voor alle Equivalieden in het *Convivialis Civitas* Netwerk duidelijk dat gemeenschappelijk gebruik in plaats van het persoonlijk bezit gewoon een culturele overeenkomst was.
Niets werd als definitief aangenomen. Er bestond voortdurende

openheid om wanneer nodig projecten te herformuleren, rekening houdende met de negen principes. Die principes waren op zich dynamisch en vaak waren het de leergroepen zelf die zochten hoe ze hun belevingen konden optimaliseren. Daardoor waren er ook voor elk van de principes aanpassingen van hun beschrijving.

Ons project bestond er vooral in om na te gaan in welke mate de leergroepen of andere vormen van onderwijs van de nieuwe generaties al dan niet onder invloed stonden van mythe vormende vernauwingen waarbij dichotomische opdelingen werden gemaakt. Dergelijke opdelingen leidden vaak tot een goed-of-slecht interpretatie. De Netwerk leergroepen waren gewoon te analyseren hoe dergelijke dichotomische opdelingen opdoken en hoe hiërarchie hierin een rol kon spelen. We hoopten dit duidelijk te maken aan bestuurders en besluitnemers zodat ze er zelf konden over nadenken indien ze dat wensten. We dachten dat dit een wijze was om het pluralistisch denken te bevorderen. Het was uiteraard niet onze bedoeling hun vorm van onderwijs over te nemen. Het was wel onze bedoeling uit te leggen waarom we net omwille van de pluralistische wijze van denken wilden vermijden dat zij zienswijzen zouden opdringen in onze vorm van onderwijs. De SamIk en het Dycomaat project kon de aard van de leergroepen begeleiden en in beide projecten waren steeds alle Equivalieden betrokken, rechtstreeks, via deelwerkgroepen of via informatie zonder rechtstreekse deelname. Maar hierover besliste ieder voor zich. En zelfs wie zonder rechtstreekse deelname plots vragen stelde of voorstellen maakte, was altijd welkom. In het

Netwerk was er altijd tijd om te dialogeren. Dat maakte deel uit van het Heterogeniteit Principe en was een element van het pluralistisch denken.

In 122.03 HE zou papa vijftig worden. Mama had zich nu echt vastgebeten in haar project voor een geschreven Saga over antropogogen. Bovendien was ze zoals bijna alle mensen gevoelig voor ronde getallen, zelfs wetende dat die getallen voor verjaardagen gewoon een door de mensen uitgevonden telsysteem was.
Ze wilde het Saga-project als verjaardagsgeschenk aanbieden aan papa in Dwiterómehns van volgend jaar. Ze had ondertussen het idee van Lev en Sara overgenomen om doorheen het verhaal de maatschappelijke tijdsgeest te schetsen van elke generatie. Ze wilde verder vertellen wat het verband was tussen papa's voorouders, de geschiedenis van de ignarometrie en de antropogogie.
Idrissa Zoungrana had haar beloofd gedurende de volgende maanden de beschikbare informatie te systematiseren. Dat kon nuttig zijn om onze stamboom langs papa's zijde verder samen te stellen.
Delun had zijn boontje gepland om ergens in het verhaal over Claudius Cardinalis te praten. Verder had hij onder invloed van Sayen geopperd dat het misschien leuk kon zijn om het begin van het verhaal te laten samenvallen met de eerste pogingen tot vernieuwing van het dialogiserend leren in de eigen volkstaal, ergens in de tijd van Comenius.

***

En zo kondigde ik mijn lieve man op 20 Dwiterómehns aan dat ik met vijf mensen een plan had opgevat om een saga te schrijven over antropogogie en ignarometrie. Het verhaal zou wellicht *De Antropogogen-Saga* als algemene titel krijgen.
Onze vrienden en kennissen wisten natuurlijk van altijd al dat het onbegonnen werk was Alberto te overtuigen een 'echt' verjaardagsfeestje te organiseren. Wel had ik er strategisch voor gezorgd dat Binh Pham en Delun die dag bij ons thuis waren. Idrissa en Zanaibu kwamen met hun familie langs voor een vieruurtje dat daarna 'toevallig' uitliep tot een gezamenlijk avondmaal.
Alberto moest lachen en merkte op dat het me weer eens gelukt was zonder feest een gezellig samenzijn te organiseren. Maar over die Saga had hij de grootste twijfels. Ten eerste zag hij er het nut niet van in. Had de JCD-Ruimte niet binnenkort de hele vondst uit Megalissipo ter beschikking van wie zich voor de ignarometrie interesseerde? En de antropogogie was geen uitvinding van zijn familie. Het zou behoorlijk arrogant zijn aan dit schrijfstuk de naam *De Antropogogen-Saga* te geven. Waren Freire en Illich, om er maar twee te noemen, niet veel belangrijker dan zijn eigen familie? Goed, in hun tijd sprak men meer over andragogie, maar gelukkig hadden mensen zoals Kenneth D. Benne, Roque Luís Ludojoski of Felix Adam, laattijdig weliswaar, ontdekt dat de mensheid voor de helft uit vrouwen bestond waarop ze de term antropogogie voorstelden. Benne had het over «*het leren en (her)opvoeden van mensen van alle leeftijden, om een adequate basis voor menselijk overleven te consolideren, waarbij de nadruk ligt op het belang van het*

beheersen van kritische en innovatieve denkprocessen en het vermogen om te luisteren naar en te communiceren met andere mensen die tegenstrijdige opvattingen over de wereld hebben». En Kenneth D. was zeker geen familielid, zei Alberto er nog bij, terwijl hij me strak aankeek. Zelfs zoiets als *De Ignarometrie-Saga* wat misschien historisch juister zou zijn, vond hij arrogant klinken. Hij bleef bij het idee dat zijn familie geen uitvinders waren van concepten. Ze probeerden enkel aandachtig te luisteren en te lezen wat anderen produceerden. Dus vond hij dat we beter naar een andere titel konden zoeken. Nog beter was heel het krankzinnige project opgeven. Hij zei er wel bij dat hij mij voldoende lang kende om te weten dat dit project een lang staartje zou krijgen. Hij wist natuurlijk dat dit precies was wat er zou gebeuren…

Wat later op de avond kwamen Liberty en Dulan binnenvallen samen met Catherine en Halona. Die twee waren tegenwoordig vaker bij Catherine en Halona dan bij ons thuis. Ze kondigden aan dat ze gingen samenwonen. De stiekemerds hadden een fijn beschikbaar huis gevonden in de Michel Foucault wijk. Alberto moest gelijk van zijn eigen oudste dochter horen dat ze wel al enthousiast had gereageerd op het Saga-project.
Liberty was blij Zanaibu te zien. Ze had een lang gesprek gehad met haar neef Wolfgang. Die wilde de reis naar Mars organiseren waar ze al samen over hadden gesproken. Dat zou volgens de Polipolische Raad binnen de vier jaar kunnen gebeuren. De raad had net een rondvraag beëindigd bij de verschillende Polissen en de Maanbasissen die ruimteprojecten onder handen hadden. Ze zou graag Zanaibu betrekken bij de

voorbereidingen van die reis. Ze hadden immers zelf samen met enkele andere onderzoekers de aandacht getrokken van Equivalieden dat het nodig was te praten over pluralisme en hoe dat snel moeilijker werd bij het vormen van mythes. Nu de Fondsbeheerders op Mars gaandeweg vervangen werden door jongere generaties was zo'n reis zeker op zijn plaats.

Maar Liberty had nog ander groot nieuws. Joe en Beth hadden besloten samen met hun zoon John een bezoek te brengen aan Bibliopolis. Het was een moeilijke beslissing. De bestuurders van hun leefplaats hadden gelijk duidelijk gemaakt dat het lang niet zeker was of ze de toestemming zouden krijgen om naar huis terug te keren. Daar zou een diepgaand psychologisch onderzoek aan voorafgaan dat vooral te maken had met veranderingen in hun culturele beschouwingen over samenlevingsvormen.

Joe, Beth en John verbleven enkele weken in één van de gasthuizen van Bibliopolis. De spanningen met de bestuurders van hun woonplaats lieten niet op zich wachten. Volgens het voorafgaande onderzoek waren Joe en Beth al te gewoon geworden aan de geldloze maatschappij. Hun terugkeer zou onrust zaaien. Joe en Beth waren bijna vijftig en hun twintigjarige zoon John was eigenlijk blij met het resultaat. Hij zei helemaal niet geïnteresseerd te zijn terug te keren naar de Waçúm-streek waar ze vandaan kwamen. Hier in Bibliopolis had hij verrassend snel een kring jonge mensen gevonden die hem steeds opnieuw enthousiast maakte met hun studies en hun projecten. Joe en Beth kregen wel toelating om een beperkt contact te houden met gezinsleden en vrienden in hun

oorspronkelijke woonplaats in Waçúm. Omdat ze niet wisten of de gesprekken met hun achtergebleven vrienden werden afgeluisterd hadden ze het vaak over hun activiteiten in de moestuin van het gasthuis. Ze stelden dat voor als een soort vervanging voor hun vroeger betaald verstelwerk. Enkele tijd later betrokken ze een leegstaande woonst. John ging de eerstvolgende weken samen met de tweeling van Dusan en Lupe de moestuin bijwerken van het gasthuis waar ze verbleven hadden. Hun nieuwe woonst was in buurt van mijn ouders. Mijn vader had Joe aangesproken om samen met hem nieuwe artefacten voor de leergroepen te vervaardigen.

Tegen het einde van dat jaar sprak Joe nog steeds regelmatig met zijn oude groepsmakkers. Hij legde uit hoe ze de projecten kozen voor het maken van de artefacten voor de leergroepen. Ze kregen vrij snel een bericht van de bestuurders dat er een definitief verbod op inreisvergunning naar hun vroegere stad kwam, zelfs voor het bezoeken van familieleden. Terugkomen zou enkel mogelijk zijn na een diepgaande herscholing waarbij ze de geldloze maatschappij zouden afzweren en terugkeren naar hun vorige bezigheid. Daarbij zouden nieuwe reizen verder onmogelijk zijn. Niet enkel werd het daardoor duidelijk dat de bestuurders wel degelijk van de inhoud van hun gesprekken op de hoogte waren. Het overtuigde Joe en Beth nu helemaal dat ze blij waren met de keuze die ze hadden gemaakt, ondanks de verbanning uit hun oorspronkelijke woonplaats. Ze hielden per video contact met hun familieleden.

Begin 122.04 HE hadden Binh Pham, Delun, Idrissa, Zanaibu en Catherine mij al verzekerd van hun deelname voor het schrijven van de saga. Catherine zei er wel direct bij dat ze niet wist of ze wel in staat was te schrijven. Ondertussen weten we dat ze te bescheiden was, nietwaar?
Toch dacht ik dat ik meer mensen moest warm krijgen voor dat schrijfproject. Als Delun voet bij stuk hield de geschiedenis te schrijven vanaf Comenius' tijd dan hadden we naast de mensen die thuis waren in onze archieven ook enkele kandidaten nodig die hun weg konden vinden in het algemeen geschiedenis onderzoek buiten de JCD-ruimte.
Ik had een gesprek met Moana Southpath. Ik zag haar regelmatig snuisteren in de geschiedenis afdeling. Ze had me al verteld dat er over de periode vanaf de Verlichting nogal wat te vinden was in Bibliopolis. Ze stond in contact met andere Polissen voor een bepaald aspect van die periode. Ze was vooral geïnteresseerd in allerlei soorten bevrijdingsbewegingen. Ze nam het begrip vrij ruim op. Ze beschouwde zelfs de aanvankelijke protestbewegingen tegen de uitspattingen van sommige kerkleiders als bevrijdende acties, ook als die later tot nieuwe, soms erg strikte dogma's leidde. Ze was erg goed in haar opzoekingswerk en slaagde erin soms op een onverwachte manier verbindingen te leggen…

Als we aan de gekste bedenkingen van Binh Pham en Delun toegaven, dan namen we de communicatie op van zodra het geslacht Homo grotschilderingen had geproduceerd. Ze wilden ook de communicatie tussen soorten het project binnenbrengen. En Delun had bovendien een voorliefde voor de geschiedenis

van het gedrukte woord waarbij Binh hem maar al te gemakkelijk volgde. Die twee moesten aan het lijntje worden gehouden, anders zou de hele schrijverij te omvangrijk worden. Het was niet onze bedoeling de encyclopedie van Diderot en D'Alembert in volume te evenaren enkel met de onderwerpen dialogiserend leren en ignarometrie.
Ik reageerde toch opgelucht toen ik hoorde dat Delun Umut had overgehaald om deel te nemen aan ons opzet. Hij sprak haar over de raakvelden tussen de opkomst van het gedrukte woord en de mythologieën. Ik wist niet goed vanaf wanneer hij het verband legde, maar Umut kwam naar een van onze bijeenkomsten en was er nadien niet meer van weg te slaan.

Rond de tweede equinox van dat jaar had Zanaibu een ontmoeting met Sayen. Zanaibu stelde haar voor zich niet enkel op afstand met mijn project bezig te houden. Ze wist uiteraard hoe Sayen Delun, Catherine, mijn schoonvader en zelfs Alberto verrast had met documenten over Alberto's familiegeschiedenis. Sayen had bovendien in de korte periode dat ze zich volledig had toegelegd op het begrijpen van het dialogiserend leren al heel wat ontcijferd in de Paulo Demeester bibliotheek in verband met instituerende groepen. Ze had een duidelijk beeld geschetst om het verschil uit te leggen tussen een hiërarchisch instructie paradigma en een paradigma van communiceren waarbij iedereen een deel van het auteurschap heeft over een leerproces. De dialogen met Lev en Alberto waren gaandeweg op zich stimulerend om haar bevindingen te systematiseren.

Kort daarop vertelden Idrissa en Babitha me dat ze in verband met de geschiedenis van de onderdrukking van bezitters over niet bezitters nieuwe interessante teksten hadden binnen gekregen zowel in Bibliopolis als in Culturopolis. Bovendien was er een vrij recente sociologische ignarometrische lijn van onderzoek. Hoe langer hoe meer scheen er een oorzakelijk verband op te duiken tussen bezit en onderdrukking. Kon men daaruit afleiden dat het omgekeerde ook waar was? Kon men zeggen dat zonder de drang naar persoonlijk bezit, de drang naar onderdrukking van anderen verdween? Er waren enkele kleine aanwijzingen. Sinds de Heropbouw was het immers mogelijk de relatievormen tussen groepen Equivalieden in de Type 3 maatschappij te vergelijken met de relatievormen tussen groepen in Type 2 en Type 1 gemeenschappen.
Alleen daarom leek ook dat ander project waar mijn jongste dochter bij betrokken was, om de maatschappij op Mars te bezoeken, een nuttige bijdrage.
Maar goed.
Tegen het einde van het jaar was onze oorspronkelijke groep van vijf enthousiastelingen verdubbeld. Naast Binh, Idrissa, Delun, Zanaibu en ikzelf hadden ondertussen mijn oudste dochter, Moana, Babitha, Sayen en Umut gezegd mee te willen schrijven. We hadden zelfs al een soort eerste plot uitgewerkt. We zouden ergens rond 116.05 HE (1605 n.Chr.) beginnen en ergens rond 122.05 HE stoppen.

***

Wolfgang vertelde me dat wie zich met ruimteonderzoek, quantum-mechanica en wiskunde bezig hield, hoe langer hoe

meer een concreet beeld had gekregen over hoe de TWIST-verplaatsingen precies in hun werk gingen. De zwarte doos was wat minder zwart. Dat had deels te maken doordat er een beter inzicht kwam in de soms intuïtieve aanpak van wie met Fernanda Mestre had samengewerkt. Er waren preciezere berekeningen gemaakt waarbij het Rovelli-Mestre getal opnieuw een grote rol speelde. Dat maakte het gebruik van dit soort verplaatsingen ook veel veiliger. Men had nu een precieze en volledige technische kennis van de hele zaak en wist exact vanaf wanneer de risico's van onbetreden gebied te groot werden om er tijdens bemande vluchten mee te experimenteren.
Ik had ergens gelezen hoe mijn betovergrootmoeder meer dan een hectojaar geleden het werk had bestudeerd van ondermeer Cohen en Rovelli en dit had gekoppeld aan haar interesse voor Hilbert-ruimtes. Ze kreeg bekendheid in de wiskunde wereld na de publicatie van haar werk over de Wightman axioma's. Misschien was het onder impuls van de Hunt-gemeenschap dat ze van de meer wilde WARP theorieën afstapte en zich toelegde op het wiskundig kader dat TWIST-verplaatsing mogelijk had gemaakt.
Ach, die Huntgemeenschap en hun voortdurende verwijzingen naar Niet-Aardse Intelligentie. Ik dacht aan communicatie tussen soorten. Had communicatie niet vooral te maken met de wijze waarop we informatie aan elkaar doorgeven?

***

Ja, mijn zus had misschien wel enkele revolutionaire ideeën in verband met golven en energietransport. Ze borduurde verder op onderzoekingen uit het 120ste hectojaar, vóór Bloomkamp

die stop zette. Ze maakte zich een voorstelling van de natuur van de communicatie die zich niet enkel beperkte tot wat menselijke zintuigen konden vatten, maar als een vorm van energie en energiegolven. Ze verbond wat gepubliceerd was over energie en transitie tussen vormen van energie met wat men had geëxperimenteerd met communicatie tussen niet-menselijke individuen op Aarde. Daarbij legde ze de aandacht op de eerste stappen van communicatie tussen individuen van verschillende soorten. Ze toonde in zekere zin aan hoe elke soort vastzit aan de gelimiteerde wijze waarop eigen zintuigen informatie doorgeven aan het eigen biologische brein of equivalent ervan. Da brein interpreteert de informatie en zich ontwikkelt daarmee een beeld van de kosmos als een geheel en de naaste omgeving in het bijzonder, alsook van de relaties tussen zich elkaar ontmoetende individuen in die omgeving.
De zintuiglijke limieten zorgen bij alle soorten, en waarom niet ook bij de mensensoort, voor een complexe en wellicht door fragmentatie veroorzaakte chaotische kennisverwerving in het algemeen. Dat zou op het gebied van de natuurwetenschappen met zich kunnen meebrengen dat de wiskunde die de natuurlijke fenomenen lijkt te beschrijven te veel bepaald is door wat ons brein verwerkt in functie van de gekregen zintuigelijke informatie. Misschien was het daarom dat we bepaalde delen van de natuur niet beschreven kregen dacht mijn zus. Daarom dacht ze dat dit het onderwerp zou kunnen zijn van een werkgroep in verband met het onderzoek naar de fundamenten van de natuur zowel door zonnestelsel bewoners als door de volgens de Hunt gemeenschap bestaande niet-zonnestelsel

bewoners. Indien energie op een andere manier kon worden gevoeld en uitgelegd, zou dat dan gevolgen hebben voor hoe we hersengolven en misschien gedachtengolven tussen individuen kunnen vaststellen en, waarom niet, versterken? Ze vertrouwde me toe dat dit soort bedenkingen haar bijna constant bezig hielden. Ze zei er gelijk bij dat Dulan en zijzelf er wel vaker over filosofeerden. Hoe experimenten hier rond opzetten?
Voor het ogenblik bleef ze ook nadenken over het artificiële karakter menselijke communicatie om abstracte begrippen en definities over te brengen. Volgens haar was dat heel wat anders dan het doorgeven van vrij eenvoudige signalen om biologische informatie door te geven en soortgenoten te verwittigen dat er een jager rondliep of dat we een partner zochten. Net zoals Joana Demeester zowat tweehonderd jaar eerder, gebruikte ook mijn zus liever de woorden elektronische intelligentie en biologische intelligentie wanneer ze het over meer gevorderde vormen van intelligentie had. Ze beschouwde dit als twee vormen artificial, opgebouwde intelligentie. Ze greep hierbij ook naar de meer oorspronkelijke betekenis van het beoefenen van kunst. Het ging om een gecreëerd vermogen om dingen te begrijpen en dat kon zowel een elektronische als een biologische onderbouw hebben.

Ondertussen had Liberty definitief besloten mee te reizen met Wolfgang. Tijdens de voorbereidingen werkte ze opnieuw met Zanaibu samen. Op een bepaald moment vertelde die ons wat ze zelf wist over de komst van haar eigen familie naar Paradijs. Samen met Idrissa en hun respectievelijke grootouders was ze erin geslaagd heel wat familieherinneringen vast te leggen.

Zanaibu kende een groot deel van de verhalen over betovergrootvader Dakari en zijn bijna legendarische watervliegtuig waarmee hij Wandelende boeken ophaalde. Ze wist ook dat dezelfde Dakari ooit zijn bezittingen deels had omgezet in tegen ontginning beschermde mijngronden. Dat moet in de jaren 90 van de XXI eeuw n.Chr. (120.90 HE) geweest zijn, niet lang voor hij met zijn hele familie naar Paradijs vertrok. Uiteraard was gronden bezitten een vrij nutteloos begrip, na de Vulkanische Winter en de bijna volledige vernietiging van administratieve centra. Bovendien hadden ze met *het Netwerk* een geldloze maatschappij aangenomen.
Het richtsnoer voor die maatschappijvorm was verschillend van dat aangenomen door de Type 2 Gemeenschappen. Wellicht hield de Marsgemeenschap met haar Type 1 Maatschappij nog een ander richtsnoer aan. Liberty dacht dat gezien de dunne bezaaiing van Bregmaniaanse gemeenschappen op Aarde, communicatie mogelijk bleef zonder dat hiërarchieën uit Type 2 gemeenschappen omwille van hun bezitsdrang de overhand zouden nemen over de totaal andere organisatie vorm van *het Netwerk*.
De Type 1 Maatschappij van Mars was ver weg.
Voor *het Netwerk* zelf was zoiets als de overhand nemen een zinloos begrip.
Maar het was zeker de moeite waard te weten hoe de Marshiërarchie dacht over het leven op Aarde. De Equivalieden waren het erover eens zijn dat op koolhydraten gebaseerde complexe levensvormen geboren en opgegroeid op een planeet met een behoorlijk verschillende zwaartekracht er heel lang

zouden over doen om zich aan onze planeet aan te passen. Maar niemand wist precies over welke hulpmiddelen de Marsbewoners konden beschikken.

Mama had het ondertussen druk met het gemeenschappelijk project waaraan ze gestalte aan gaf. Ze besprak met de tien geïnteresseerden het nog erg beginnend plot op een bijeenkomst. Binh Pham vond dat de hele periode van de Heropbouw en zelfs de laatste jaren voor de Vulkanische winter door de Equivalieden van de generatie van zijn vader Can kon verteld worden door wie die periodes zelf had meegemaakt. Zijn vader had hem trouwens aangeraden zeker en vast Lev bij de schrijfgroep te betrekken. Uiteindelijk was hij een directe voorouder van Alberto…
Mama moest lachen en kondigde daarop aan dat Liberty overwoog om eventueel ook een bijdrage te leveren. Dat zou het getal op twaalf schrijvers brengen waarbij ze zich zelf meetelde.
Enkele weken later belegden we een vergadering waar mijn grootvader aanwezig was. Liberty liet weten dat ze voorlopig wel geen tijd had. Grootvader Lev vond Delun's idee prachtig om wat verder in de tijd terug te gaan. Het zou zeker interessant zijn iets op te nemen uit de tijd van de *Res Publica Literaria* waar de Illich-cirkel ooit over sprak. Bovendien legde het IGA verbanden tussen de Nieuwe School Beweging, Freinet, Dewey en die figuur van Jan Amos Comenius… Het zou dus zeker leuk zijn te weten of er een verband bestond tussen Wolfgang en Pieter Lesmeister en de Dieudonné waar die drukker het over had. En of ze effectief te weten konden komen of Dieudonné Lesmeister en Dieudonné Lemaître dezelfde persoon was. Een

tweede plan nam vorm aan.

Op het einde van dat jaar kwam Pablo Marquez toe in Bibliopolis. Hij kwam uit Culturopolis. Hij maakte deel uit van een werkgroep die begonnen was aan een onderzoek over de Nieuwe Ignoranten. Hiermee bedoelde de groep alle mensen die in de autoritaire maatschappij tijdens de *kanteleeuw* hoe langer hoe minder onderwijs kregen en hoe langer hoe meer enkel gebruik maakte van voorgekauwd materiaal. Dat ging van het gebruik van GPS op de telefoon in plaats van kaarten over geselecteerde nieuws feeds in plaats van onderzoekende berichtgeving tot een antropomorfisch beeld van de natuur in plaats van echte observatie. De werkgroep onderzocht daarbij de rol van onderwijs op afstand. Men dacht dat het verhinderen van sociale leergroepen niet enkel gevoelens van onveiligheid in het bijzijn van onbekenden had bevorderd maar in het algemeen de relaties tussen de mensen beïnvloedde. Sommigen gingen ervan uit dat het kweken van Nieuwe Ignoranten een bewuste keuze zou zijn geweest.
Pablo's grootvader Miguel had hem vaak verteld over commissies zoals de SamIk en de voorloper van het IGA tijdens de Heropbouw. Hij had hieraan vaak deel genomen en was daarbij in contact geweest met Emmy Lehrman en met haar partner Malcolm. Zijn ouders spraken ook dikwijls over het bezoek van Dusan en Lupe. Hun reis had zoals die van anderen de SamIk geholpen de Equivalieden voorstellen te doen verzamelen om in te bouwen in de oriënterende principes van *het Netwerk*. Dat alles had zich afgespeeld tot kort voor zijn geboorte.

Bij zijn aankomst zocht Pablo mijn vader op in de Centrale Bibliotheek. Ze konden het gelijk goed vinden zoals later zou blijken uit Pablo's verhalen. Dezelfde dag vergezelde papa hem tot bij Dusan en Lupe. Die waren dolgelukkig een telg van de Marquez familie te ontvangen. Ze hadden altijd een beetje gehoopt dat dit ooit zou gebeuren. Ze verzekerden hem dat hij bij hen kon logeren zolang hij er zin in had.

Kort na hun eerste ontmoeting nodigde mijn vader de toen zesentwintig jarige Pablo bij hen thuis uit. Die dag waren mijn zus en ik er ook. Even later kwamen Zanaibu en de nu drieëntwintigjarige Sayen het huis binnen met hun bijdrage voor het avondmaal.
Liberty en Sayen startten een gesprek over een twistpunt in verband met het dialogiserend leren. Volgens mijn zus kon je iedereen gemakkelijk overtuigen van het nut om zo te onderwijzen. Sayen had daar grote twijfels over. Wie nooit of weinig met die vorm van leren contact had gehad zou hiërarchische instructie veel efficiënter vinden. De hele geschiedenis voorafgaande aan de Heropbouw illustreerde dat duidelijk. Zanaibu dacht dat de vergelijking niet helemaal opging omdat Sayen het had over een cultuur waar bezit allesoverheersend was terwijl Liberty het had over een cultuur waar het Deel en Empathie Principe een belangrijke rol speelden.
Liberty dacht natuurlijk aan Mars. Dat was net waarom Sayen zei te denken anderen niet zo gemakkelijk te overtuigen zouden zijn mocht Liberty hierover beginnen en daarbij enkel redeneren vanuit een Netwerk standpunt. Ze zou gelijk een conflict met de leidende nakomelingen van de Fondsbeheerders kunnen

creëren. Daarop vroeg Liberty of ondergeschikten verplichten tot bepaalde onderwijsvormen geen gebrek aan ethiek betekende.
Pablo had tot dan toe geluisterd en probeerde nu Liberty's woordenvloed te stuiten. Hij vroeg of ze de kar niet wat voor de paarden aan het spannen was. Zou het niet beter zijn eerst te zien welke vormen van onderwijs er effectief bestonden op Mars? Bestond er ethisch geen gevaar wanneer we geen of te weinig rekening hielden met de hele context waarin gindse cultuur gedompeld was? Misschien maakte ze gewoon gevolgtrekkingen die in de context van *het Netwerk* voor de hand lagen maar niet in de context van een Type 1 Maatschappij wat vermoedelijk de maatschappij was die ze er zouden vinden. Terloops merkte hij op dat er volgens zijn weten tijdens de spaarzame contacten met Mars nooit over onderwijs gesproken was. Misschien waren de onderwijsvormen niet enkel op het instructie paradigma gebaseerd zoals Sayen en Liberty bleken aan te nemen.
Met die observatie kreeg Pablo gelijk de volle aandacht van Sayen. Ze legde hem uit dat ze er helemaal niet van uit ging dat de Marsbewoners slechts één enkel paradigma aanhielden. Als ze het geschiedkundig bekeek dan zouden andere vormen van onderwijs echter altijd de keuze zijn van kleinere groepen eventueel clandestien werkende critici. Maar de emigranten naar Mars hadden destijds bestaan uit Elysianen en critici van Aardse critici net omdat ze liever voor een Type 1 Maatschappij kozen. Ze kon onmogelijk weten hoe twee tot drie generaties later de verhouding tussen de verschillende groepen was geëvolueerd. Dat vond Pablo een goed punt. Uiteindelijk had het

niet veel zin hierover verder te speculeren zolang ze niet over meer informatie over Mars beschikten en over de gebruikte onderwijsvormen voor jonge kinderen.
Terloops. Pablo vertelde me veel later dat hij die dag volgens hem schijnbaar ongemerkt naast Sayen was gaan zitten. Ik zei hem toen dat, zodra ik de blikken de rest van het gezelschap had bekeken, ik begrepen had dat iedereen behalve misschien Sayen zelf daar duidelijk anders over had gedacht…
Pablo vroeg of er een bepaalde reden was voor die verzameling aanwezigen. Daarop merkten Sayen en Zanaibu tezelfdertijd op dat ze een Saga bijeenkomst hielden. Pablo was erg verwonderd dat Alberto hem hierover niets had verteld. Hij had hem toch verteld dat de reden van zijn komst naar Bibliopolis te maken had met zijn grootmoeder?
Terwijl mijn vader opstond en zei dat hij in de tuin op zoek ging naar enkele ingrediënten voor het avondmaal begon mama te lachen. Ze zei dat hij nog altijd erg sceptisch stond tegenover het hele Saga-project maar dat hij altijd graag tegenspartelde. Ze beweerde zelfs dat ze hem vroeg of laat zou overtuigen om mee te schrijven. Ze zei dat ze iets voor zich zag om hem te lijmen. Ze vroeg Pablo daarop of hij geen zin had het dertiende lid van de groep te worden. Hij meer lezen over de Nieuwe Ignoranten en er was heel wat informatie te vinden in de notaboeken van Greta Campos en haar zoon Sérgio. Die zoon was de grootvader van Emmy Lehrman. Ze hadden het in die notaboeken vaak over het algemeen basisonderwijs en het feit dat dit in de bezittende wereld een soort handelswaar was. Dat was wat Sayen tot bepaalde beweringen bracht over het verschil van

zienswijze in verband met onderwijs tussen Equivalieden en inwoners van een Type 1 Maatschappij. Misschien konden ze die periode wel voor hun rekening nemen. Het was altijd leuk om jonge mensen samen te laten werken, voegde ze er wat plagend aan toe.
Sayen en Pablo kregen op slag een rood hoofd en de rest van het gezelschap dacht dat het beter was van onderwerp te veranderen. Er was genoeg om te bespreken. Zo vertelde Idrissa dat ze met Binh Pham gepraat had en daarna ook met Umut. De sociologische ignarometrie e de institutionele antropogogie zouden volgens hen een goed kader zijn om te begrijpen op welke wijze lerende mensen hun interactie bepalen zowel met objecten als met menselijke attitudes en werkwijzen. Dat zou een soort dubbele leidraad kunnen zijn zodra ergens in hectojaar 119 de term antropogogie opduikt. Voor vroegere tijden konden ze de beter de term pedagogie gebruiken. De ignarometrie zou de leidraad zijn telkens ze het verband opdook tussen arrogantie en ignorantie. Op die manier zouden ze wellicht ook kunnen vertellen hoe tijdens de *kanteleeuw* die dubbele aanpak belangrijke consequenties had voor het begrip duurzaamheid waaraan SamIk en het Dycomaat project later veel aandacht besteedden.

Een week voor het vertrek van Wolfgang en Liberty zaten de Saga's Dertien samen in onze tuin. Mama voerde het hoogste woord. Papa luisterde wel mee, maar bleef afzijdig. Hij was heel de tijd aan het fluisteren met mijn zus. Die had nogmaals verwittigd dat ze met de op handen zijnde Marsreis voorlopig

geen andere activiteiten wilde opnemen. Ze negeerde niet dat de groep uit dertien deelnemers bestond.
We startten een derde plan. De saga zou in afzonderlijke boeken worden geschreven en elk boek zou over twee tot drie generaties lopen. Dat maakte dat bepaalde figuren waarover we veel wisten of die een goed ankerpunt waren om een specifieke tijdsgeest weer te geven in meer dan één boek zouden kunnen voorkomen. We waren ook gelijk akkoord dat elk boek liefst door meer dan één persoon zou worden geschreven. Uitzonderingen waren mogelijk. Verder had iedereen volledige vrijheid wat schrijfstijl en indeling betrof. We wilden op dat gebied geen remmingen. We waren akkoord dat mijn moeder verbeteringen kon aanbrengen zo vaak ze wilde. Ze zou er zorg voor dragen dat steeds enkel de laatst bijgewerkte versie electronisch beschikbaar zou blijven. Daarom zou elk boek in het colofon over een versienummer beschikken.
De informatica enthousiasten onder ons besloten alle plannen en verwijzingen naar documenten en boeken op te slaan in een databasis waar alle deelnemers op afstand toegang toe hadden. Op die manier kon Liberty toch ook op de hoogte blijven, dacht mama. Ze merkte verder op dat die databasis permanent toegankelijk moest zijn voor iedereen die in de JCD-ruimte werkte of er met anderen samenkwam. Daarbij maakte ze een duidelijk hoofdgebaar in de richting van papa.
Arme hij.
Het zwaard van Maria hing boven zijn hoofd.
Maar hij bleef dapper doen alsof hij het niet wist.

Enkele dagen later kwamen we op de terugweg van de Erik Laithwaite hub Mika en Aylen tegen. We hadden net afscheid genomen van Liberty, Wolfgang en hun reisgenoten. Die stapten daar de Magneto op naar de SAV-verbinding. De SAV zou hen naar de lanceerplaats brengen voor hun Marsreis.

Mika vertelde dat Sayen al meermalen Pablo bij hen thuis had uitgenodigd. Ahanu was dolblij met Pablo's bezoeken. Hij had hem onmiddellijk verteld dat hij als kleine jongen nog in *Ultima Rosa* had gewoond, zoals Culturopolis toen heette. Sayen vroeg naar meer details. Haar grootvader was even oud als Opa Lev. Ze hadden elkaar op de maan leren kennen. Hij had veel plezier toen hij het verhaal over hun clandestien kraterbezoek oprakelde [zie boek 12, *De heropbouw van de Wereld*]. Daarna vertelde hij hoe zijn ouders Tala en Ayana het verblijf op de Maan snel beu waren. Ze wilden indien mogelijk onmiddellijk naar de Aarde terugkeren. Toen er drie plaatsen vrijkwamen op de shuttle naar Bibliopolis maakten ze hier gelijk gebruik van. Bij de terugkeer van zijn vrienden enkele jaren later waren zijn ouders al helemaal ingeburgerd op het continent van Alkebulan. Ze hadden samen met de plaatselijke geologen de bewaking opgenomen van de tectonische bewegingen van de Alkebulan plaat en van de twee zuidelijke platen van Waçúm.

Bij een ander bezoek vernamen Mika en Aylen, Sayen en Pablo hoe Ahanu's vader Tala samen met de grootouders van Diego een groep mystici tot betere gedachten had proberen te brengen toen ze paniek zaaiden na een zonsverduistering. Dat was enkele tijd voor de Vulkanische Winter. We waren toen aan de piek toe van die Nieuwe Ignoranten waar Pablo's groep rond

studeerde. Zelf vond hij het ongelooflijk dat dit slechts zeventig jaar geleden was gebeurd en dat ze die enorme groep Ignoranten zo snel hadden zien slinken.
Er waren natuurlijk miljarden mensen gestorven tijdens de Vulkanische Winter. Maar die had meer met de gedeeltelijke verwoesting van de aardmantel te maken dan met een voorziene zonsverduistering. De Maanbewoners en al wie tijdig onderdak had opgezocht in de buurt van de evenaar kon dus toch wel van geluk spreken.
Sayen en Pablo waren hoe dan ook van oordeel dat de leergroepen op 70 jaar, dus pakweg drie generaties, enorm veel bereikt hadden op Aarde. Mika merkte op dat om de idealen van Comenius aangaande kennis voor iedereen mogelijk te maken, sommigen reeds in het begin van de Verlichting van een gratis en publieke school hadden gedroomd. Die school was echter snel volledig verminkt en verwoest door de geld-en-bezit minnende dogmatici. Ze hadden de publieke school herleid tot een globaal en manipulerend instructieprogramma om moderne slaven te maken.
Ik moest denken aan mijn doorgaans optimistische vader. Zoals hij zei had die manipulerende vaak algemeen verplichte school in de hele geschiedenis van de lerende mens gelukkig slechts zo'n goede tweehonderd jaar bestaan.
De democratische regeringsvormen waren snel steeds autocratischer geworden. Maar nog tijdens hun vaak triest bestaan hadden er zich generaties pedagogen en antropogogen gevormd die gaandeweg het dialogiserend leren nieuw leven inbliezen en de basis vormden voor de hele opzet van

educatieve leergroepen voor kinderen. Het Netwerk van *Convivialis Civitas* was daar expressie van.
Wanneer hij enkele weken later hierop terugkwam, vond Sayen dat dit een erg goed onderwerp was voor de de Interpolische Gemeenschap van Antropogogen. De geschiedenis begrijpen hielp om de toekomst een richting te geven, zo zei ze, zelfs in erg veranderde omstandigheden.

De Fondsbeheerders van Mars

We waren dus aan ons nieuw avontuur begonnen. Ik had niet gedacht dat Catherine toch een beetje schrikachtig was toen ze afscheid van me nam.
Wolfgang was erg opgetogen met die Ruimtereis. Hij was het over en weer vliegen naar de maanbasissen een beetje beu. En naar een relaisstation tussen maan en aarde vliegen was al even eentonig als een onbemande GAT-verbinding. Nu voelde hij zich echt piloot. Onze drieëntwintigjarige neef had weinig twijfels. Er waren maar twee mogelijkheden beweerde hij. Of alles liep naar wens of we ontploften zodra de Ruimtebubbel zich volledig gevormd had. Die tweede optie was theoretisch zo zei hij, want de drie onbemande vluchten met de Ruimtebubbel op volledige capaciteit had geen enkele anomalie vertoond. Daarop sloeg hij zijn armen om onze schouders en zei tegen Catherine dat het een privilege was haar zus mee te nemen. Bovendien stond die goed aangeschreven in de Huntgemeenschap. Hij was agnost zoals de meeste Equivalieden maar zei er bij dat er wellicht een buitenaards intelligent oogje over Liberty waakte. We lachten alledrie.

Dulan gaf me een zoen en zei dat ik bij mijn terugkomst niet enkel de vruchten zou plukken van die reis maar ook van de boompjes die we twee jaar geleden gepland hadden en volgend jaar voor de eerste maal fruit zouden geven.

Een halve dag later stapte ik met Wolfgang en de drie andere bemanningsleden van het pendelvoertuig over in het voertuig dat ons naar Mars zou brengen. De ruimtecommissie had deze klasse ruimtetuigen met het acroniem **RR** bedacht. Industriële archeologen waren wat verwonderd over die keuze **RR**. De groep Rolls Royce was uiteraard voor de Vulkanische Winter een begrip geweest voor de motoren voor vliegende tuigen en in de energiesector. Maar de groep had ook een grote militaire rol gespeeld en over het algemeen herdachten de Equivalieden niet graag wie aan moordende menselijke activiteiten had meegewerkt.
Wolfgang had hard moeten lachen toen hij op de hoogte kwam van die verwondering. Hij legde uit dat **RR** stond voor **R**ovelli **R**uimteschepen.
Enerzijds wilde men daarmee het werk van Carlo Rovelli herdenken. Dat lag in zekere zin aan de basis van de ontwikkeling van de ruimtebubbels en van de TWIST-aandrijving.
Anderzijds vond Wolfgang de opmerking over de militaire rol vrij naïef. Voor zover hij op de hoogte was van de menselijke geschiedenis tijdens het lange tijdperk van bezit en geld hadden heel wat uitvindingen en onderzoekingen sinds het jaar 0 en tot aan de Heropbouw een agressieve militaire start gekend. Je zou kunnen stellen dat je enkel in *het Netwerk* en na de beschrijving

van de negen principes een menselijke gemeenschap, misschien wel een menselijke maatschappij, vond die niet in de eerste plaats aan militaire aanvallen dacht.
Terwijl we ons klaar maakten voor ons het vertrek met het voertuig dat de naam *RR Mestre* had gekregen legde Wolfgang uit dat zelfs de tot nu toe gebruikte zwakke of half potentiële Ruimtebubbel de reizigers een gewaarwording gaven alsof hun bewustzijn tezelfdertijd binnen en buiten hun lichaam aanwezig was. Men wist niet waarom. Ik moest gelijk denken aan mijn hersenspinsels rond gedachtengolven. De onbemande proeven voor de volledige Ruimtebubbel werkten uitstekend maar gaven weinig informatie over alle parameters voor wat ik de biologische intelligentie noemde. Vandaag gingen we dus hopelijk in levende lijve de door het Rovelli-Mestre getal precies gegeven grens van de TWIST-aandrijving voelen. Dat was toch wel een beetje spannend. Voor de rest grapte Wolgang dat, indien de Ruimtebubbel zich niet zou vormen zoals voorzien, wie ons op afstand volgde een spectaculaire Ruimteboem zou waarnemen.…
Ik dacht verder dat het vandaag heel normaal is te reizen in functie van een of andere activiteit of project. Men reisde om de natuurlijke realiteit te onderzoeken en niet meer, zoals voor de de Megapoleis-periode vaak gebeurde, om aan de werkelijkheid te ontsnappen. Er was geen dwingende toerismesector en tot consumentisme aansporende publiciteit meer die reizen verkocht aan wie ze kon betalen wat ten goede kwam aan het verrijken van een beperkte groep Bloomkampers.
Onze reis naar Mars was een goed voorbeeld. Ons project had

een grote interesse gekregen van de Equivalieden. Er was grote belangstelling voor de evolutie van communicatie en onderwijs in een wat men beschouwde een post-Vulkanische Winter Type 1 Maatschappij te zijn. Ik dacht opnieuw aan de communicatie onder levende wezens. En ook aan de communicatie op lange afstand van zeezoogdieren waarover de ethologen spraken. Ik dacht aan mijn gesprekken met Umut over de regionalismen en de ontwikkeling van afzonderlijke talen en haar stellingen over de daaraan gekoppelde mythevorming.

Ik dacht…

En toen had ik dat rare gevoel waarover we even daarvoor spraken. Dat gevoel dat ons bewustzijn binnen en buiten het lichaam verblijft. Het leek het erop of mijn eigen gedachten zich vermengden met de gedachten van mijn medereizigers. Was ik een stukje Wolfgang geworden? Of kon ik opvangen wat Wolfgang zag en voelde zonder dat hij hierover sprak. Ving ik plots een gedachte van mijn zus op die voor zover ik wist ver weg was. Het was een heel eigenaardige beleving. Konden de anderen mijn gedachten opvangen. Bestond er dan toch zoiets als gedachtengolven. Zou ik misschien ooit echt van binnenuit de intelligentie van een octopus voelen? Het was allemaal erg vreemd.

En dan was het voorbij. We konden gewoon rondlopen in ons ruimtetuig. We verplaatsten ons binnen een Ruimtebubbel en kregen, bij gebrek aan een beter woord, een soort projectie van wat er buiten de Ruimtebubbel gebeurde. Wolfgang legde me uit dat de onderliggende programmatie er in zekere zin voor zorgde dat de Bubbel en de planeet Mars elkaar als het ware

‘opzochten’. Daardoor duurde de hele reis iets minder dan twee aardemaanden. Dat was uiteraard gewoon een meetconventie die zin had voor wie op de Aarde leefde en waar de tijd nog steeds werd uitgedrukt in maanden en jaren. Dat was zoals iedereen wist gewoon een wat aangepaste geobserveerde ratio tussen een volledige Maanomloop om de Aarde en een volledige Aardeomloop om de Zon.
Toen ***RR*** *Mestre* Mars dichtbij ‘voelde’ kwam de ervaring ons bewustzijn binnen en buiten ons lichaam te voelen terug op. We hadden er natuurlijk over gepraat en probeerden wat te experimenteren. Konden we elkaars gedachten effectief vatten. Ik kreeg het gevoel dat ik ikzelf was maar ook de vier andere reizigers. Bovendien kreeg ik opnieuw het gevoel Catherine op te vangen. Was dat een droom, of vingen we iets op dat we niet konden grijpen en beschrijven.
En plots leek er een soort ijs in mijn brein op te duiken en kort daarop was mijn bewustzijn helemaal terug ‘in mijn lichaam’. Terwijl we het pendelvoertuig in orde maakten, waren we het erover eens dat we alle vijf dat ijs in ons brein hadden waargenomen.

We kregen contact met de vlieghaven van ***Elysiodomus*** in **Elysium Planitia**. Dat was de enig door ons gekende landingsplaats. Het was de plaats die we hadden gebruikt tijdens de emigratie van de Elysianen naar Mars. De naam van de koepel was nieuw en niet erg creatief. Hij was wel even vanzelfsprekend als indertijd *Paradijs der Boeken* was voor de Wandelende Boeken uit Erebúm.
We werden op een erg formele en koele wijze verwelkomd door

de nakomelingen van de Fondsbeheerders van het Brandad-, Muscle- en Azos-fonds. Even koel als het ijs dat we alle vijf ons brein hadden gevoeld had toen we aankwamen. Hé?… Dat ijs? Waar kwam dat vandaan? Zou…?
De vertegenwoordiger van een voor ons onbekend fonds was even koel maar zijn ogen leken de angstaanjagende naam van dat fonds wel te verwerkelijken. Dat vierde fonds was namelijk het Phlegethon-fonds. Je moest echt geen specialist van de pré-Heropbouw of van de Oud-Griekse mythologie zijn om je die vurige rivier voor te stellen.
Het voor ons onbekende fonds was vandaag blijkbaar het rijkste van de vier fondsen en groepeerde de meeste oud-Bloomberg 11 waardenummers die gronden, meteorieten en manen hadden overgenomen, gebruik makende van de speelregels van de economische beurs van zo'n Type 1 Maatschappij. We vernamen ook nog dat die fondsvertegenwoordiger de hoofdfiguur was van de MIT (*Martial Investment Trade*) en de bestuurder was van Elysiodomus.
Elk van de drie andere fondsen hadden een monopolistische jurisdictie over één van de drie andere koepelsteden. Het Brandad-fonds beheerde *Polis Arei* in de *Ares Valis*. Het Muscle-fonds zwaaide de plak over *Polis Electorum* in *Ma'adim Valis*. Het Azos-fonds was heer en meester over *Nirgalopolis* in de *Nirgal Valis*. Die drie andere koepelsteden waren duidelijk de mindere steden. De Fondsbeheerders zelf verbleven permanent in ***Elysiodomus*** waar de allerhoogste nomenclatuur van Mars woont. Die caste verliet ***Elysiodomus*** bijna nooit. Elk van de fondsen had een eigen belastingspolitiek voor de koepelstad

waarover het fonds heerste.
Er was een op het Magneto-principe gebaseerde sterverbinding naar ***Elysiodomus***. Dat wilde zeggen dat om van de ene randkoepelstad naar de andere te reizen men altijd via de centrale koepelstad moest. Om zich van de ene randstad naar de andere te verplaatsen was een geldig visum vereist. Alle verplaatsingen moesten door de reizigers betaald worden. Wie naar ***Elysiodomus*** ging kreeg bij zijn reisticket een automatische toelating voor een verblijf van maximum veertien marsdagen of *sols*. Anders had men ook hier een geldig visum nodig. De bestuursorganisatie deed erg denken aan wat we wisten uit de Megapoleis tijd op Aarde vóór de Vulkanische Winter.
Er waren nog meer grote verschillen met het leven op Aarde. Een marsdag of *sol* was iets langer dan een aarddag. Een jaar was er bijna dubbel zo lang. Op mars vierde iemand maar om de 669 *sols* zijn *verjaarsol*. Een menselijke generatie op Aarde kwam neer op tussen de 20 en 25 Aardse jaren. Een menselijke generatie op Mars kwam op het ogenblik van ons bezoek overeen met een vergelijkbare absolute tijd van 11 tot 14 marsjaren. Na drie Aardse generaties waren er nog geen grote biologische afwijkingen voor de meest actieve reproductiejaren waren op elk de planeten. Maar door het grote verschil in zwaartekracht zou de generatie vernieuwing snel gaan afwijken op Mars en op Aarde. Wie zich met biologie bezig hield ging er toen van uit dat een dergelijk aanpassingsproces reeds in Elysium was begonnen. *Homo Sapiens Terranus* en *Homo Sapiens Martianus* zouden daardoor verder uit elkaar kunnen groeien. Vandaag was het al zo wie op Mars geboren werd op Aarde niet zou kunnen leven op

Aarde zonder minstens over een exoskelet of een versterkend pak te beschikken.
Maar na twee ginds geboren generaties waren er meer en meer individuen die begonnen op te merken hoe moeilijk het was ver weg te zijn van de Zon. Bovendien waren er veel gevaren op Mars.
Mars heeft een zwaartekracht van iets meer dan een derde dan wat op Aarde het geval is. Zelfs na ons eerder kort verblijf van ongeveer drie Aardse maanden hadden we alle vijf alle gymnasium accommodaties van ***RR** Mestre* nodig om onze spieren en vooral onze hartspier onder controle te houden.
We konden alvast de informatie naar huis meenemen dat op Mars geboren mensen nu al langer en brozer waren dan op Aarde geboren mensen. Paradoxaal genoeg zelfs sneller dan op Ganymedes, als de informatie die we daarvandaan kregen correct was. Volgens wie op Ganymedes woonde was situatie er ginds naar Aardse maatstaven gemakkelijker dan op Mars. De Terraformatie ginds hield meer in dan artificieel versterkt zonlicht en aanmaak van zuurstof. In een lang verslag aan de Aardse Bevolking vorig jaar, werd gesproken over geslaagde proeven om ook de zwaartekracht artificieel te verhogen door gebruik te maken van magnetisme. Dat was een ander verhaal.
Het van Ganymedes komende voorstel had weinig te maken met biologisch samenleven, maar wel met cultureel samenleven gedurende de volgende decennia. Daar had *het Netwerk* duidelijk belangstelling voor.
Mijn vader zei eens dat er misschien een aanpassing van twee generaties op onze Maan nodig was om Marsbewoners ook

biologisch naar de Aarde te laten terugkeren als ze dat zouden willen. Voor het ogenblik wisten we gewoon niet wat de biologische technologie zou aankunnen om buiten de Aarde geboren mensen aan te passen voor het leven op Aarde.
Toen het Marsbestuur voldoende garanties leek te hebben dat we geen enkel koloniserend plan hadden, ontdooide de sfeer ietwat.
Het was zowel grappig als zielig te voelen dat het sterk hiërarchisch bestuur er enkel in slaagde haar eigen logica aan te houden. Reizigers die naar onbekende streken trekken, deden dat volgens hen, om die streken te koloniseren. Dat was zo geweest met de Erebúm bewoners die toen Europeanen heten sinds 114.00 of nog vroeger. Dat was zo voor de bestuurders van Vineland dat toen Noord-Amerika vanaf 119.14. Dat was ook zo voor de Elysianen vijftig jaar geleden toen ze Mars in bezit namen, zonder ditmaal op grote schaal te moorden of te stelen weliswaar. Dus gingen ze ervan uit dat onze komst verdacht was. Volgens hen konden de Equivalieden niet anders zijn. Aan zichzelf kent men de wereld… Het nam heel wat tijd in beslag om uit te leggen dat er op Aarde op dit moment geen Type 1 Maatschappij bestond en voor zover ons bekend was ook geen Type 1 gemeenschappen. We bekostigden onze projecten niet, maar overlegden gewoon samen of we er gezamenlijk de grondstoffen voor hadden en of ze geen Ecosystemische schade toebrachten. Voor de samenleving redeneerden we vanuit de negen principes. Ze leken dat soort organisatie helemaal niet op prijs te stellen maar voelden zich vrij goed bij hun eigen nomenclatuur. Tijdens heel die periode lieten ze wel slechts één enkel *driesols* bezoek toe aan één van de randkoepels.

Het was een duik in de tijd. We zagen er het werk van de maantechnici van vijftig jaar geleden. We zagen wat we te lezen hadden gekregen in de Centrale Bibliotheek. We zagen vandaag wat indertijd op afgesproken was geweest. De beperkte en gedeeltelijke aanpassing van gronden rond de koepelsteden baseerde zich op de techniek door de Maaningenieurs op Mars ontwikkeld toen *Elysium* werd afgebouwd. Vandaag leek alles op ***Elysiodomus*** toegespitst en het verschil was soms schrijnend. We kregen het gevoel dat er op Mars één luxueus Condominium was voor de Bloomkamp 11 waarden en dat de drie andere koepelsteden niet meer dan vrij goed leefbare plaatsen betekenden voor de anderen. Ze leken een beetje op de betere districten in de Megapoleis op Aarde, waar we ook veel over hadden gehoord en gelezen voor ons vertrek. Er waren veel automatische processen. Ook die leken vooral de hoofdplek te bedienen. Kortom, het leven in een randkoepel was niet onaangenaam, maar het was vrijwel uitgesloten van een randkoepel naar ***Elysiodomus*** te kunnen verhuizen. Daar wonen kon enkel voor wie over de meeste *bitcoins* beschikte. Het leek wel op een kastensysteem voor arrogante leiders en appartementskatten. Wat opviel was de totale afwezigheid van projecten zoals we zo gewoon zijn in de *Convivialis Civitatis*.

Tijdens ons bezoek werden we steeds begeleidt door een Fondsbeheerder. We mochten enkel vooraf afgesproken vragen stellen en vaak kregen we het antwoord van wie ons begeleidde, terwijl aanwezige vertegenwoordigers van lagere waarden, zoals de kasten werden genoemd, enkel instemmend mompelden.

Toen we terug alleen waren met de Fondsbeheerders vroeg Wolfgang of op Mars het gelddogma voorrang had op het algemeen welzijn van de burgers, de Equivalieden zou men in *het Netwerk* zeggen. Daarop antwoordden de Fondsbeheerders dat het dogma zelf de garantie was voor het welzijn van de burgers. De Bestuurders behandelden alles als geheime dossiers. Ze vergeleken die dossiers met wat voor de Heropbouw met defensie en beursverrichtingen gebeurde bij voorbeeld. Men kon een strategie niet zomaar bloot leggen aan iedereen.

Ik dacht aan wat de Equivalieden in de Polipolische Raad daarop zouden zeggen. Wie niet bezit, maar gebruikt op basis van globaal afgesproken projecten en daarbij rekening houdt met de principes die de Equivalieden als oriëntatie gebruiken, ziet in dat iemand aanvallen omwille van bezit een zinloze bezigheid is. Met de hulp van de leergroepen versterkt het Coöperatie Principe de lange ontwikkeling van het sociaal gedrag sinds de eerste jagers-verzamelaars. Het individualisme werd gewoon een cultureel product met de bedoeling de anderen te overtuigen dat bezit automatisch tot macht leidde. En dat was ook zo voor wie gebruik makend van die macht een dogma verspreidde als een soort beveiliging tegen de anderen die geen macht hebben.

Volgens Wolfgang klampten mensen zich vast aan een dogma als gevolg van een bijna illusoire macht maar die zij als reëel beschouwen. Wat was de realiteit van een Type 1 Maatschappij waarin de macht berekend werd in functie van het aantal *bitcoins* dat iemand kon mijnen met quantumcomputers? Om te overleven moest hij over heel wat anderen beschikken.

De heterogeniteit kon zich moeilijker ontwikkelen in een dogmatische context. Iedereen wilde hetzelfde. Rijkdom. Dus moesten er wetten in het dogma worden ingebouwd die tot een gekunstelde, een artificiële heterogeniteit leidden. Zelfs als die wetten leden van de eigen soort in gevaar konden brengen. Mocht men iemand mishandelen wiens kennissen iemand anders mishandelden? Mocht het oog om oog, tand om tand principe gelden? Volgens sommige dogma's mocht dat zonder beperking, in naam van het hogere belang. Het belang van wie de macht in handen hield. Moest dat soort denken worden bijgestuurd? Konden we in naam van de heterogeniteit plaatsen aanvaarden waar mensen woonden die dank zij de hiërarchie een gedwongen houding aannamen ten aanzien van anderen. We wisten uiteraard uit de geschiedenis voor de Heropbouw dat anderen dwingen op een bepaalde manier te handelen door doodsbedreigingen of door angst aan te jagen, weinig kans op duurzaam slagen had. Traag en van generatie tot generatie de mensen aan de gedachte van anderen onderwerpen? Zouden dergelijke trage modellen ook dienen om lerenden op te leiden tot kritisch denken? We hielden het voor mogelijk, maar misschien dachten we te beperkt…

Ondertussen begrepen we snel dat het door de Marsbestuurders uitgewerkte dogma voor een deel steunde op een uitgevonden verhaal als zouden de Aardbewoners de Elysianen verbannen hebben van de Aarde. Het was dat deel van het verhaal dat hen argumenten gaf om belastingen te heffen. Die waren volgens de leiders nodig om allerlei verdedigingsmechanismen tegen de gevaarlijke Aardlingen uit te bouwen. De Fondsbeheerders

beschikten echter sinds hun installatie op Mars over voldoende geheim gehouden informatie om te weten dat het tegendeel waar was. Aardbewoners hadden de deur opengehouden voor wie naar de Aarde wilde terugkeren om een Type 2 of Type 3 Gemeenschap te vervoegen of op te starten. De karakteristieken van de Aarde na de Vulkanische Winter waren door de verregaande uitputting van de natuurlijke hulpbronnen door de Type 1 maatschappij zelf veroorzaakt en door de ontwikkeling van *het netwerk* van Convivialis Civitas van die aard dat doen zoals voorheen zo goed als onmogelijk was. Op Mars spraken de Fondsbeheerders weinig over de mythe van de onbeperkte groei. Ze deden het enkel als ze er een voordeel in zagen bij het heffen van nieuwe belastingen te heffen om zo hun virtueel bezit steviger te koppelen aan het bezit van ongebruikte en voorlopig onbereikbare Marsgronden. We vermoedden dat er geen echt geheim defensieproject bestond ten aanzien van de Aarde. Het in het dogma opgenomen verhaal was gewoon een zoethouder. Symbolische waarden zoals de *bitcoins* gaven een geïsoleerde bevolking zoals die van Mars ten opzichte van de Aarde een gevoel van zekerheid. De beginsituatie op Mars was volledig anders dan op Aarde. Op aarde was de interesse voor bezit praktisch vanzelf weggevallen, grotendeels door de houding de toenmalige Bloomkampers zelf die steeds meer rijkdom naar zich hadden toegetrokken. Waarom zich nog druk maken en proberen te bereiken wat men toch nooit zou evenaren, was een van de goed inslaande opmerkingen van de GNet-Z leden vóór de Vulkanische Winter.

Maar de Marsbestuurders waren wel duidelijk in Aardse hulp geïnteresseerd. Ze hadden beschikten nog steeds niet over mensen met de nodige technische kennis om op een efficiënte manier ertsen te ontginnen uit minder bereikbare delen van het Marsoppervlak of uit de meteoren waar ze bezit hadden van genomen. En dat ondanks het feit dat de laatste groepen ingenieurs in 121.45 HE bereid waren geweest om met de Elysianen ter plaatse te blijven. Dat was vaak het gevolg van valse beloftes van de Fondsbeheerders. Ze waren in zekere zin gegijzeld achterbleven op Mars. De bestuurders begrepen niet dat de volgende generatie uit een soort passieve revolte geen ingenieursstudies opnamen.
Was het gevaarlijk de Marsbewoners van voldoende techniek te voorzien om verdere Terraformatie zelf in handen te nemen? Was dat in de tijd van ons bezoek überhaupt mogelijk? Daarvoor zou het wetenschappelijk onderwijs voor onderzoek sterk moeten worden uitgebouwd. Dat vergde kritisch denken in het basisonderwijs en dus een meer dialogiserende aanpak. De Fondsbeheerders hadden veel schrik dat zo'n aanpak ook het kritisch denken over menselijke relaties zou beïnvloeden. Dat wilden ze dan weer ten alle koste vermijden gezien de Marsbevolking voor het ogenblik eerder klein was. De basisinstructie op Mars zou voorlopig verder op afstand gebeuren en bleef streng gecontroleerd.

Ik sprak tijdens onze terugkeer mijn reisgenoten aan over de mogelijkheid om een werkprogramma op te zetten met de leiders van Mars. Hun problemen waren zeker niet de onze. We konden uitleggen hoe *het Netwerk* de Ignorantie had aangepakt

en mede daardoor op Aarde voor een vreedzame verhouding had gezorgd met de meer zeldzame Type 2 Gemeenschappen. Ik dacht dat het nuttig kon zijn dit in de Polipolische Raad ter sprake te brengen. Was het ook interessant en productief de nakomelingen van de kolonisten die naar Ganymedes waren vertrokken hun ervaringen te laten uitwisselen met de nakomelingen van de kolonisten op Mars? Voor de bevolking van de randkoepels wellicht wel? Maar wat dachten de Fondsbeheerders hierover?

Voor Aardse bevolking kon zo'n ervaringsuitwisseling ook nuttig zijn. Het zou de negen principes wellicht ten goede komen om de realiteit en de denkwereld van de menselijke soort buiten de Aarde te kennen. Dus waarom geen gemeenschappelijk project? Voor het ogenblik vormden de marsbewoners helemaal geen natuurlijke bedreiging voor de aardbewoners. Wel zagen we, zoals we eerder zeiden, een soort culturele uitdaging. Praten met een hiërarchie die duidelijk verslaafd gebleven was aan bezit en de eruit afgeleide macht kon nuttige informatie geven. Dat was op zich een goed studieproject rond communicatie en informatie dacht ik zo.

Die gesprekken op onze terugreis, terwijl ons bewustzijn zich weer tweemaal voor korte tijd een soort collectief bewustzijn werd, zouden leiden tot een voorstel aan de Mars-bestuurders en leiders op Ganymedes. De Aarde zou een expeditie naar Ganymedes voorbereiden. Als de inwoners van Ganymedes akkoord waren zouden enkele Marsbestuurders aan die reis kunnen deelnemen.

Toch zou het nog wat meer dan tien Aardjaren duren voor we

echt zo’n gezamenlijk idee konden verwezenlijken.

En zo kwamen we bijna een Aards jaar behouden terug. De meest ingrijpende persoonlijke verandering was mijn dieet! Op Mars was er geen kweekvlees uit dierlijke spiercellen. Wel kweekten ze er een heel assortiment kleine dieren geschikt voor menselijke consumptie. Zelf na de terugkeer op Aarde bleef ik vis en vleeshapjes eten. En wat ik in ***Elysiodomus*** had geapprecieerd waren de bijna ontelbare manieren om eieren te verwerken in gerechten. De eerste maanden na onze terugkeer waren Dulan en ik vaak te vinden in de buurt van het meer, waar nogal wat maaltijd creatievelingen woonden.
Naast de bijeenkomsten met Equivalieden van de Polipolische Raad en met SamIk waren er de plezierige opnames samen met mijn zus voor het ontwerp van *De Heropbouw van de Wereld*. We brachten avonden door met het opnieuw beluisteren van wat we overdag opnamen.
Het was erg fijn Dusan en Lupe terug te zien.
Zanaibu en ik wilden persé verder samenwerken in verband met de communicatie tussen soorten.

De saga neemt definitieve vormen aan

Ik kan het niet wegsteken. Ik was dolblij Liberty na haar reis behouden in Bibliopolis te hebben. Ik hoopte erg hard dat haar volgende projecten zich op Aarde zouden afspelen.
Mijn lieve Alberto was ondertussen overtuigd dat het woord gemeenschapsmaatschappij door inwoners van Bibliopolis was uitgevonden. Ik denk dat de uitvinding van niet veel verder kwam dan zijn eigen hoofd. In Bibliopolis sprak men over *het*

Netwerk, eventueel over *Convivialis Civitas*.
En ik dacht aan wat mijn schoonvader ons had verteld over de reden waarom de Equivalieden zowat overal liever *Civitas* dan *Stad* gebruikten [Zie deel 12. *De Heropbouw van de Wereld*]. Maar goed, Alberto heeft zo zijn eigen *idée fixe* over sommige dingen en hij hoort dat woord blijkbaar graag. Wij zeggen *Convivialis Civitas*, hij zegt gemeenschapsmaatschappij. Vaak met *gemoedelijk* ervoor…
Mijn schoonmoeder vertelde me dat haar zoon aandachtig had geluisterd naar alles wat onze dochters opgenomen hadden tijdens hun gesprekken. Blijkbaar toonde hij anderen voor het eerst wat meer enthousiasme voor het Saga-project. Aan mij zei hij enkel zijn vader te hebben gevraagd of die akkoord was na de veranderingen van Emmy, nog enkele kleine veranderingen in te brengen in het ignarometrisch raamwerk [zie *bijlagen*].

Gaandeweg kwam er meer informatie binnen over de periodes van het Humanisme en de Verlichting, waarin we al enkele voorouders van Alberto hadden gesitueerd. Op het einde van dit jaar hadden we eindelijk de zekerheid dat Dieudonné Lesmeister en Dieudonné Lemaître wel degelijk één en dezelfde persoon was. Enkele kennissen van ons hadden opzoekingen gedaan over de salonnières in het oude Paris. Daarbij dook de naam op van een vrouw wiens vader tot de ambtsadel had behoord. Haar naam was Mathilde La-Rouge-Au-Château. Door een gelukkig toeval ontdekten we dat Mathilde de echtgenote was geweest van Dieudonné. Na regelmatige salonnière-bezoeken waren ze lang samen in Lille actief geweest. Mathilde schreef enkele keren over vrouwen uit het *Imperium*

Germanicum. Later sprak ze over *Belgium Austriacum*, waar een van hun zonen naartoe uitweek. Over die zoon Yanne of Jan vonden we informatie terug in registers over de oude stad Oostende later opgenomen in Megabelgium. Hij zou aandelen gehad hebben in een zeevaartconsortium uit die tijd. Nog een stukje was ingevuld.

De grote doorbraak was dus dat we nu de lijn konden leggen van Wolfgang Magister tot Alberto Auctor. Sommige voorouders waren nog mistige figuren en over enkel twijfelden we nog wat, gewoon omdat weinig of niets over hen vonden. Maar de Saga had haar definitieve vorm en de co-auteurs wisselden veel voorlopige teksten uit.

De databasis was een daverend niet-succes. Dus tekenden we in de JCD-Ruimte een groot plan uit op een enorm prikbord op de grootste muur. Na ruggespraak met de anderen, spelde ik alle notities aan voor wat in ons hoofd de verschillende boekdelen zouden worden. Voor elk boekdeel hadden we een lade die al snel een enorm schap werd om papieren met verwijzingen te bewaren.

We bleven vasthouden bij het idee het verhaal te laten starten met Wolfgang Magister hoofdzakelijk om de tijd van Jan Amos Comenius te belichten.

Even herhalen. Umut en Delun hadden Lev overtuigd om mee te schrijven. Van onze generatie zaten Idrissa, Maria, Moana, Babitha Binh Pham en Zanaibu in de boot. Onze dochters hadden in hun generatie versterking met Pablo en Sayen. De ruwe schets was klaar en de groep wist wie welke delen verder zou uitschrijven.

Alleen Alberto deed alsof hij nog steeds niet wist dat Saga's Dertien in de praktijk Saga's Veertien was. Hij zou immers niet ontsnappen aan het schrijven van een inleiding.

Het 120.08 HE interludium

Ondertussen heeft wie zich voor die geschiedkundige familiesaga interesseert *Imprimatur* reeds gelezen. Bij het in elkaar zetten van het hele plan hadden we grappig genoeg wel voortdurend aan een inleidend deel gedacht. Alberto zei alleen steeds dat hij niet wist dat hij het zou 'moeten' schrijven. Maar tegen het einde van het jaar 120.08 HE werd mijn tegenstribbelende man door de groep gewoon met zijn neus op de noodzaak ervan gedrukt.
Wie het inleidende deel al las weet dus al dat in dat jaar de JCD-Ruimte, die we steeds vaker voor ons opzoeking- en schrijfwerk hadden gebruikt, officieel werd geopend. Daar had Alberto ook al bijna een jaar over gezanikt. Maar eigenlijk betekende het gewoon dat er vanaf Swekstomehns van dat jaar vaak meer schrijfgroepen gebruik maakten van die ruimte van de Centrale Bibliotheek van Bibliopolis.

In Dwiteromehns van dat jaar konden we documenten inzien uit een vroeger district van Megabelgium dat lang geleden Amsterdam heette. Alberto schreef er een soort nonsens verhaal over dat hij zelf blijkbaar grappig vond…
Enkele archeologen hadden een jaar tevoren een geheim archief teruggevonden van wat eens een groot burgerhuis was geweest. Het stond toen gekend als het *Huis der Hoofden* [Zie deel 2. *Een gevaarlijke gedachte*]. In dat archief zaten enkele brieven van en naar Comenius. Twee ervan waren van de hand van Wolfgang Magister. Toen het archief bekend werd zag Umut onmiddellijk het verband met de voorouders van Alberto. Ze liet de brieven

overkomen. Zo ontdekten we dat Wolfgang Magister Comenius persoonlijk had ontmoet! Daarmee was het begin van de saga definitief vastgelegd. Het viel samen met de geboorte van Wolfgang in 1630 n.Chr..

Alberto toonde veel belangstelling voor wat Liberty en haar neef en naamgenoot van die ‘eerste’ Wolfgang hem hadden verteld over hun reis naar Mars en over communicatie in het algemeen. Zelf kon hij zich moeilijk een ander onderwijssysteem voorstellen dan een dat gebaseerd was op dialogiserend leren. Alle Equivalieden op Aarde hadden hun eerste onderwijs genoten in dergelijke leergroepen. Uit antropogogische belangstelling had hij wel over andere paradigma’s voorafgaande aan de Heropbouw gelezen, maar hij wist er veel minder van. Sayen daarentegen had de verschillende onderwijssystemen wel bestudeerd en ook Pablo was hierin geïnteresseerd. Hij zag verbanden tussen bepaalde paradigma en de Nieuwe Ignoranten.
Nu vertelden Liberty en Wolfgang hem veel over het instructie systeem op Mars. Het scheen hem een stukje levende archeologie toe. Voor het eerste zag hij bijna met eigen ogen hoe een instructie systeem wel degelijk manipulerend kon werken en een dogmatische vernauwende uitwerking kon hebben op jonge mensen. Hij vroeg zich af waarom die manier van instructie niet snel verdwenen was. Zo’n systeem had meer te maken met gerichte en door de hiërarchie uitgekozen informatie dan met communicatie en het stimuleren van kritisch en lateraal denken van jonge mensen. En dat was net wat de Equivalieden zo op prijs stellen. Was er een verband tussen deze vorm van instructie en de hele vooroordeel- en haatcultuur de laatste

honderd jaar voor de Heropbouw? Zoals Pablo het reeds zei, maakte men in die periode verwoed gebruik van elektronische gadgets en software, inclusief van wat toen wat naïef artificiële intelligentie werd genoemd. Was dat soort software een bewust gebruikt element geweest om mensen enkel te voorzien van berichten die hun vorige meningen bevestigden, waardoor ze in een soort niet eindigende kringredenering waren terecht gekomen? Het IGA stelde er dat jaar een werkgroep over samen. De onderliggende reden had duidelijk te maken met de toekomstige ontmoeting tussen Aarde en Maan, Mars en Ganymedes. Eind Newnomehns van dat jaar waren Wolfgang en zijn vriendin Nadia met een ploeg vertrokken naar Ganymedes. Ze waren in hun voorstel geslaagd om onderweg enkele Marsbestuurders op te pikken en mee te nemen. De officiële bedoeling was het contact te verstevigen tussen de vier plaatsen in ons zonnestelsel door leden van de menselijke soort bewoond. Er zouden gesprekken beginnen over eigen culturele opties, zoveel was duidelijk. Enkel daarna kon er gepraat worden over samenwerkingen zonder dat de machtigsten hun eigen cultuur bewust en agressief wilden laten overheersen over alle andere, zoals doorgaans voor de Heropbouw gebeurde.

Ik vroeg in het begin van het jaar Alberto nogmaals aan die inleiding te denken. Hij antwoordde nogmaals dat hij dat niet kon en dat zo'n schrijfsel een ramp zou zijn. Valse bescheidenheid natuurlijk. Ik wist wel dat hij al schrijfmateriaal aan het verzamelen was. Hij zei steeds van niet, en ik liet hem in de waan dat ik hem geloofde. Hij pruttelde altijd graag tegen maar gewoonlijk deed hij al snel wat ik hem vroeg…

Tegen het einde van dat jaar waren de ontwerpen van hoofdstukken en boekdelen geschreven. We konden elkaars werk nu lezen. Er waren stijlverschillen zoals we dat wensten. Er waren ook delen die beter in elkaar moesten gewerkt worden. Hier en daar werden er zaken herhaald maar dat vonden de meesten niet erg. Gewoonlijk ging het niet om letterlijke herhalingen maar meer over een hervertelling vanuit een ander gezichtspunt. Dat was vooral het geval als het ging over het dialogiserend leren en over de ignarometrie. En dat was ook enigszins normaal, gezien dat de twee ankers waren voor heel dit werk. We gaven we ons nog enkele jaren tijd om alles netjes af te werken.
Vaak evolueerden de dingen door er met elkaar over te praten. Dat maakt deel uit van elk co-auteur proces. Persoonlijk voelde ik dat Alberto blij was dat we de algemene titel veranderden van *Antropogogen-saga* naar *De Magister-Auctor Saga*.

Het ontwerp voor twaalf boeken en een inleidende brochure lag voor ons. Mijn schoonvader was als een kind zo blij toen hij de delen onder ogen kreeg waar zijn kleindochters aan hadden meegeschreven. Toen hij voor de derde keer het deel doornam dat hij samen met mij had voorbereid vroeg hij of hij er enkele persoonlijke nota's mocht invoegen. Wat we ook deden.
Zeven jaar later stelden we uiteindelijk vijftien boeken voor. Dertien Saga-boeken, waarvan het eerste de Saga voorstelt. Er is de verklarende brochure vooraf en een uitleidend register van namen- en bronnen. Dat laatste kwam er op vraag van wie graag gegevens wilde natrekken.
En ik zei het al. Ik wist van in het begin dat Alberto boek 1 zou

schrijven. Hij probeerde er toch nog met een ultiem argument onder uit te komen. Op het einde van dat jaar werd namelijk Catherine en Halona's kindje Isabelle werd geboren. En Liberty was zwanger. Hij beweerde gehoord te hebben dat grootouders nooit tijd hebben om te schrijven.

En dan, *nihil obstat, imprimatur*!
Hij moest mij natuurlijk provoceren.
Maar dat hij dat ging doen wist ik natuurlijk ook al…

Van mythisch aards paradijs naar gemoedelijk aards leven

(122.09 - 122.22)

De laatste dagen van wat we het Imprimatur-jaar noemden

Tijdens die laatste maand van het jaar waarin de saga min of meer haar definitieve vorm kreeg we Alberto weinig te zien in de JCD-ruimte. Hij had om de haverklap had een geldige reden om bij Catherine en Halona langs te lopen en zijn kleindochter Isabelle te bewonderen. Laat ons erbij vertellen dat Catherine het best leuk vond dat haar vader haar de mogelijkheid gaf regelmatig even het huis te kunnen uit te kunnen. Ze had immers medewerking beloofd van op Aarde bij het vertrek van haar neef Wolfgang die aan de Ganymedes-missie deelnam. Catherine hield zich die jaren vooral bezig met het verzamelen en compileren van data, teksten en andere beschikbare gegevens over eender welk onderwerp waar informatie over opgevraagd werd. Iedereen die al met haar had samengewerkt in een project zei dat ze met het grootste gemak enorme hoeveelheden data tot een begrijpelijk geheel kon verwerken. Ze had daarbij vaak de hulp van Halona's broer Manuel die ook al zulke briljante samenvattingen maakte.

Samen met Liberty nam ze zorgvuldig elk bericht door dat de ruimtereizigers opnamen en doorstuurden. Vaak waren er vragen voor bijkomende informatie over de onderwerpen die ze wilden bespreken. De vraag naar informatie werd nog groter nadat ze vier Marsbestuurders, één voor elk Fonds hadden opgepikt. Heel wat had te maken met de kennis rond

Terraformatie. Men stond in Ganymedes voor raadsels omdat die vanuit natuurkundig oogpunt op erg korte tijd vruchten afwierp. Niemand begreep toen echt waarom. Vóór de Vulkanische Winter sprak men meestal over vele hectojaren van trage veranderingen. Maar sinds de kunstmatige zonnen in werking waren gezet, leken het toenemen van vloeibaar water en de aanmaak van zuurstof in een enorme stroomversnelling te zijn gekomen. De Marsbestuurders waren helemaal ontredderd toen ze vernamen dat men op Ganymedes verwachtte reeds tijdens het volgende hectojaar die Terraformatie te zien veranderen in een gewone Ganymedische evolutie.
Het duurde wel nog een maand of twee vooraleer ze ter plaatse zouden zijn en konden nagaan in hoeverre de gindse bewoners misschien wat te optimistisch waren of te rooskleurige verhalen naar de Aarde stuurden. Maar waarom zouden ze dat doen?

Hoe dan ook, bijna elk bericht hield bijkomende vragen in en Catherine en Manuel produceerden telkens nieuwe informatie-syntheses.
Ik hoorde later van Halona dat Alberto het in die tijd soms met haar had over de betekenis van naamkeuzes. Eerder dat jaar hadden zijn ouders tijdens een familiebijeenkomst haar interpretaties over de naamgeving wat gerelativeerd. Ze vertelden toen over de mode onder de eerste generatie Heropbouwers om door de naam die ze hun kinderen gaven te herinneren aan bepaalde figuren uit vroegere tijden. De naam van zijn zus werd zo aan Olívia Ward toegeschreven. Dat was toch het officiële door zijn grootmoeder verteld verhaal. Maar hij had onlangs via zijn dochters de meer waarschijnlijke reden

gehoord. Hij had tot dan nog niet over zijn ouders' Olivijn uitstap op de maan gehoord. Misschien had oma Emmy daarna geen bezwaar gehad tegen de naam Olívia net omdat die ook de herinnering opriep aan Olívia Ward.

Maar goed… We zagen Alberto niet vaak en dat zou zo voortduren tot Isabelle ongeveer een jaar oud was.

***

Mijn belangstelling voor alles wat met communicatie te maken had met groepen die zich anders organiseerden dan de Equivalieden zorgde ervoor dat ik samen met Zanaibu wat meer onderzoek verrichtte in verband met Type 2 Gemeenschappen. De generatie van mijn grootouders en mijn ouders hadden het vaak over de Bregmaniaanse Gemeenschappen. We begrepen dat het woord vooral ingang had gevonden in die plaatsen waar Wandelende Boeken afkomstig uit Megapoleis in Erebúm naartoe waren gevlucht. Het was uiteraard afgeleid van de schrijver, historicus en opiniemaker Rutger Bregman [Zie ook boek 1 *Imprimatur*]. Blijkbaar werd het populair gemaakt door de twee daarop volgende generaties economisten die alternatieven voorstelden voor de Megapoleis districten waar de Bloomkamper's versie van het Type 1 naar geleid had. Maar de huidige Type 2 Gemeenschappen hadden minstens nog twee andere invloeden verwerkt in hun manier van organisatie. In Culturopolis was het model van de Tijdsbank goed gekend. Het ging om een soort boekhouding van communautaire diensten uitwisseling. Het idee zou zich ontwikkeld vanuit de solidaire en coöperatieve ideeën van Robert Owen in het begin van hectojaar 118 (negentiende eeuw n.Chr.). Hij vond toen de

Labour Notes uit. Dat waren tijdnota's in plaats van geldnota's. In de tijd'banken' die daarop op verschillende plaatsen in de Wereld ontstonden, wisselde men tijd in plaats van geld uit wanneer het om dienstverleningen ging zonder dat er veel materiaal moest gekocht worden.
In Vineland was er later en tot aan de Vulkanische Winter een groeiende belangstelling gekomen voor het project Triple Bottom Line op het einde van het 119 hectojaar (twintigste eeuw n.Chr.). Met dat project probeerden economisten te zoeken naar een evenwicht tussen Mensen (People), Producten en de Planeet. Daarom spraken de leiders van Type 2 Gemeenschappen tegenwoordig van de 3P-strategie. Het was een eenvoudig te begrijpen strategie voor wie vasthield aan door kapitaal geregelde interacties, dat is, door relaties tussen mensen en bedrijven te bepalen op basis van het betalen met geld, wat dus ook inhoudt het te bezitten. We vonden teksten terug waaruit we konden afleiden dat het GNet-Z had samengewerkt met economisten die deze werkvorm hadden bedacht.
Maar de Bloomkampers destabiliseerden de hele geldmarkt zelf door alle bezit te claimen [Zie boeken 10 en 11]. Daarop namen ze de nog meer noodlottige beslissing voor henzelf om *Elysium* te bouwen als een soort ultiem condominium. Daarop zagen de mensen die zich in de vluchtoorden hadden gegroepeerd de weg breed open om van de tijdsbank naar de geldloze gemeenschap te evolueren en afstand te nemen elk vorm van Type 1 gemeenschappen.

Zanaibu en ikzelf kwamen in die periode regelmatig samen met de werkgroep die de reis naar Ganymedes ondersteunde.

We probeerden een kader uit te werken dat als basis kon dienen voor de gesprekken tussen wie sterk uit elkaar lopende maatschappelijke visies had. Hoe kon iedere groep die eigen maatschappijvorm verder uitwerken en in eigen ogen verbeteren. Ik legde hierbij vaak de nadruk dat de eerste bedoeling altijd was de anderen in hun keuzes te begrijpen en niet om hen te dwingen of te verplichten tot iets.
Ik had op Mars zelf ondervonden hoe een deel van de bewoners van de Randstad die we bezochten zich niet slecht voelden als appartementskat onder een hiërarchie te leven zonder tot de nomenclatuur te behoren. Wel vonden ze het totaal onaanvaardbaar om zonder geld te leven. Van mijn bezoeken met Zanaibu aan de Type 2 Gemeenschappen wist ik dat de appartementskat utopie van Catherine en Joana Demeester bewoners in die gemeenschappen voldoening schonk. Waar met een soort Pestalozzi variatie opgeleid om zich zo te voelen [Zie deel 5 *Slaven van de Macht*]? De antropogogen die samen het IGA uitmaakten dachten inderdaad dat veel te maken had met het verstrekte onderwijs aan wie in die gemeenschappen leefde. Ik gebruik hier bewust het woord 'verstrekt' want zowel in de Type 1 als de Type 2 Gemeenschappen waren lerenden nooit echt de auteurs van hun leerproject. In het beste geval werden ze voor keuzes gesteld tussen op te nemen leeractiviteiten die ze niet zelf hadden bepaald.
Papa en grootvader Lev hadden het over werken aan onderwijsmodellen waarbij meer aandacht zou geschonken worden aan het auteurschap van de lerenden. Maar dat betekende misschien een tekort aan empathie met wie voor een

totaal andere levensstijl wilde opteren dan de Equivalieden in *het Netwerk*. Voor ons was er natuurlijk altijd al het probleem ons empathisch op te stellen met wie gebruik maakt van het concept bezit. De empathie deed ons immers ook begrijpen dat wie zich sterk hiërarchisch opstelt, het zelfbeschikkingsrecht van de anderen knechtte. *In hoeverre konden we empatisch zijn met wie geen enkele empathie toont ten aanzien van andere mensen en de ecologie*?
Uiteraard maakten Sayen en Nadia deel uit van die werkgroep. Nadia was dol op avonturen. Daarom vooral had ze direct ja gezegd om de groep naar Ganymedes te vergezellen. Wel wilde ze zodra ze terug was samen met Sayen een vroeger voorstel van Paula Pax terug opnemen. Paula had Nadia op een familiebijeenkomst uitgebreid verteld over haar laatste kinderboek waarin ze haar versie van de principes had verteld. Symbolisch koos ze toen de titel *De rozen van het Paradijs* omdat het boek begon in de tijd dat enkel *Ultima Rosa* en *Paradijs der Boeken* bestonden als vluchtoord. In het kinderboek wordt gaandeweg de rol van de Vijf Oorden duidelijk [Zie deel 12. *De Heropbouw van de Wereld*]. Sayen had Nadia beloofd tijdens haar afwezigheid zoveel mogelijk Paula's herinneringen op te tekenen. Ze had Sang persoonlijk gekend, maar ze was natuurlijk ook bijna tachtig jaar oud…

Halona, Manuel en mijn zus hadden hun eigen beschrijvingen en samenvattingen van het ontstaan en de betekenis van de negen principes vergeleken met de wijze waarop er door de generatie van onze grootouders over werd gesproken. Uit onze interviews voor Deel 12 was gaandeweg een idee naar voren

gekomen dat het nuttig kon zijn ook de evolutie van de *SamIk* te documenteren. Zoiets kon eventueel dienen voor gesprekken in de volgende decennia over de verdere ontwikkeling van Homo Sapiens op verschillende plaatsen van het zonnestelsel.

Mijn vader en Kendi, de grootvader van Wolfgang en David, werden zowat onafscheidelijk zodra papa begonnen was over een ver familieverband tussen Kendi's tante Sang N'Kondo en zijn eigen grootmoeder Emmy. Ze wilden nu de volledige stambomen samenstellen vanaf Joana en Catherine en zien hoe de Auctor-tak en de N'Kondo Ngô-tak met elkaar te verbinden. Ze ontdekten dat Sang wel degelijk de dochter was van dezelfde Alberta waar Francisco het soms over had in zijn nota's die uit de Paulo Demeester bibliotheek kwamen. Ze vonden het een grappige gedachte dat Catherine en ik nichten in de eerste graad waren van Wolfgang en David maar dat we ook alle vier afstamden van de twee zussen die de ignarometrie en het Charter van de Leergemeenschappen publiekelijk hadden uitgewerkt. Langs mijn vader stammen we af van Catherine Demeester. Langs de echtgenote van mijn moeders broer Ondjoy stammen Wolfgang en David af van Joana Demeester. De vader van Kendi is de achter-achterkleinzoon van Joana Demeester. De moeder van mijn grootvader is de achter-achterkleindochter van Catherine Demeester. Dus hebben we alle vier enkele Paulo Demeester genen in ons bloed.
Als toemaatje gaf hun stamboom te begrijpen dat Paula Pax gewoon de dochter was van Carl waar onze grootvader het wel eens over had. Ze was de kleindochter van Henry die mijn grootvaders moeder Emmy en grootmoeder Fernanda goed

hadden gekend.

***

Kendi en Paula kwamen sinds de vijftigste verjaardag van mijn schoonzus Erika regelmatig bij ons over de vloer. Na de opening van de JCD-Ruimte halfweg dat jaar nam Paula Alberto op een avond bij de arm en vroeg hem gewoon hoever hij stond met het inleidend deel.
Hij hikte en beweerde niet te weten waar ze het over had. Ze glimlachte en zei hem reeds in Phromehns de raad te hebben gegeven voor het inleidend boek een verzameling korte verhalen te schrijven.
Ik noemde hem een stiekemerd! Maar diep voor mij wist ik het van in het begin. Hij had nooit beweerd dat hij niet zou deelnemen aan het schrijfwerk.
Daarop zei hij dat hij gewoon zijn dagboek van vorig jaar nogmaals moest doorlezen. Hij had zelfs al enkele verhalen af die hij op het juiste moment zou voorleggen…

Het einde van een generatie is nog steeds het begin van een andere.

Hoewel meer schrijfgroepen gebruik begonnen te maken van de JCD-Ruimte na de officiële opening, waren we toch nog in de weer met het verwerken van de algemene ideeën over die ruimte. Alberto verzekerde mij over de opening zelf niets te moeten schrijven, vermits hij er een verhaal over zou opnemen in zijn inleidend boek. Ik hield hem in de gaten.

We bleven natuurlijk Isabelle vaak bezoeken en ondertussen zou er bij Liberty en Dusan vermoedelijk binnenkort een Manuel

in hun armen zou liggen. Dat zou in de tweede helft van Swekstomehns of in het begin van Sedmo moeten zijn… Ondertussen bleef ik hem verdenken de opdracht voor het inleidend boek als alibi te gebruiken om zoveel mogelijk bij Catherine langs te lopen; om teksten na te kijken beweerde hij. Volgens mijn dochter was het hem er vooral om te doen met Isabelle door het huis te wandelen en haar allerlei verhaaltjes in het oor te fluisteren.

Soms was hij met onze twee dochters in de weer. Hij wilde vooral dat Liberty hem op hoogte hield van de gesprekken na hun belevenissen op Mars. En hij was erg benieuwd wat de ploeg uit Ganymedes zou meebrengen. Hij had het met haar over zijn bezorgdheid als hij over opnieuw opflakkerende agressie hoorde. Hij wou er in het IGA over praten. Wellicht moest er goed nagedacht worden hoe een soort verzwakking van het Empathie Principe te vermijden in de leergroepen van *het Netwerk*. Hij dacht dat het wellicht nodig was aandacht te besteden aan instructievormen die mythes in de hand werkten. Ik voelde dat hij soms wat pessimistisch was, hij die altijd de prettige kant van alles zag…
Wellicht was dat omdat hij zag niet direct een manier vond om bestuurders te overtuigen in hun instructie-onderwijs aandacht te besteden aan de wijze over hoe over Aardse soortgenoten werd gesproken. Misschien kwam er verbetering na de terugkomst van de Ganymedes-ploeg. Zou een dialoog ook de Marsbewoners doen inzien dat er op Aarde wel degelijk ingenieurs waren die met hen wilden samenwerken… Misschien konden ze van de *Boemanmythe* een *Sinterklaasmythe* maken.

Ondertussen werkte Alberto wel verder aan de ideeën van zijn grootmoeder Emmy in verband met de *Samenbrengers van Individuele Keuzes* en hun rol in de leergemeenschappen. Dat was ook de reden waarom hij een nieuwe en vereenvoudigde versie bedacht voor drie soorten maatschappijen. Hij bleef ervan uitgaan dat tot een maatschappij evoluerende Type 1 Gemeenschappen een totalitair en koloniserend karakter verkregen. Hij ging ervan uit dat Type 2 Gemeenschappen en vooral die met een tijdbank karakter de mogelijkheid in zich droegen gemeenschapsmaatschappijen te worden. Liberty zou om redenen die met communicatie te maken hadden liever een ander woord zien dan *totalitair*. Daarop meende Alberto dat *totalitair* nog steeds beter was dan *absolutist*. In een totalitair regime ging men ervan uit dat het belang van de maatschappij of de gemeenschap belangrijker was dan dat van het individu. Hij gaf wel toe dat er in totalitaire regimes gemakkelijk leiders opdoken die het woord *totalitair* met *absolutist* verwarden. Hij dacht bij voorbeeld aan het gebrek aan inspraak in de Marsrandkoepels en uiteraard aan bepaalde figuren van de Pré-Heropbouw geschiedenis waar hij ondertussen over gelezen had.

Telkens ik vond dat hij teveel praatte, vroeg ik hoever hij stond met het inleidende boek. Dat was meestal voldoende om hem in te binden wanneer hij zijn gedachten te enthousiast en te uitvoerig uitgoot over de hoofden van een gezelschap dat enkel voor een prettig middagmaal samenkwam. Ik kon hem daarmee ook doen zwijgen als hij het had over de nonsens van het vieren van het ouder worden. Hoewel hij verjaardagen gewoonlijk

vermeed, wist ik natuurlijk wel dat hij er vorig jaar bijna geen enkele van onze kleinere kring had gemist. En ik wist ook wat hij daar vertelde… Toen hij dus nogmaals zei dat de inleiding zijn dagboek voor dat jaar als leidraad hadden, twijfelde ik voor de eerste maal of ik er wel goed aan gedaan had Paula in te schakelen om hem definitief te overtuigen. Maar door de band kon hij toch wel kritisch zijn ten aanzien van zichzelf. Ik hoopte dat hij dat nu ook zou doen.

De volgende dagen hadden Idrissa en ik enkele gesprekken om na te gaan hoe we de biografie die ze had geschreven van de gezusters Demeester kon herwerken om er een meer geromantiseerde vorm aan geven. De hele groep had al eerder voorgesteld dat ze boek negen alleen voor haar rekening zou nemen. Wel zouden de jeugdjaren Joana en Catherine in boek acht opgenomen worden. Boek tien zou hun activiteiten belichten toen ze al grootmoeder en groottante waren.

En ja, grootouders hebben het eeuwige leven niet. Tijdens één van die sessies kregen voor mijn dochters dat te verwerken. Mijn moeder stierf op 76 jarige leeftijd. Niemand had het zien aankomen, ook zijzelf niet. Ze kreeg een zware hersenbloeding en was onmiddellijk bewusteloos. Nog geen uur later was ze gestorven. Dat was na de bijeenkomst waar ze nog te weten kwam dat het haar familieleden waren die op het eind van de eenentwintigste eeuw n.Chr. de koppige Sergio Mestre van Megalissipo naar Paradijs hadden begeleid. Die reis had meer dan vijf jaar geduurd! [Zie boek 11. *Het Paradijs der Boeken*].
Mijn vader Chaytan was enkele dagen lang volledig van de

kaart. Voor hem was Kate Fox altijd dat meisje geweest dat met intense belangstelling naar hem had gekeken toen hij als zesjarige in zijn leergroep had aangekondigd dat hij van *Vluchthaas* veranderd was in *Liber*.
Mijn dochters en ik probeerden mijn vader op alle mogelijke manieren op te beuren door hem te betrekken bij wat hij tijdens de opening van de JCD-ruimte had voorgesteld.
Zijn tussenkomst, toen, had vrij snel tot gevolg dat de Werkgroep Dwalers het licht zag. Zoals vaak had mijn vader toen nogmaals aan de keuze van de nieuwe familienaam herinnerd. Hij legde er ook uit hoe belangrijk het was geweest dat zijn ouders in een leergemeenschap voor volwassenen waren terecht gekomen. Daardoor hadden ze ontdekt hoe ze met een aantal van de vooroordelen rondliepen. Die kwamen in een ander daglicht te staan… zoals dat over het goede en menselijke karakter van de koppelbazen in Zuid-Erebúm bijvoorbeeld. Het lezen en de dialoog had hen indertijd bevrijd van eng denken, zo herinnerde hij.

Mijn vader was tijdens de Heropbouw erg begaan met het begeleiden van vluchtelingen en onwetenden die vaak erg vertekende beelden hadden over de geldloze maatschappij. Over het algemeen hadden ze nooit gezien hoe later de negen principes opgenomen jonge kinderen ertoe aanzette delen, werken en onderzoeken voor hun plezier te leren verbinden met de empathie die ze kregen voor wie van hun tussenkomst kon genieten. Ze hadden ook nooit leren begrijpen hoe pure reclame om hen te doen consumeren hen dikwijls verplicht had tot

zinloos werk om uiteindelijk vrij zinloze diensten en voorwerpen te bezitten die je gemakkelijk met anderen kunt delen.
Hij had in die jaren heel wat getuigenissen opgeschreven en hij was ervan overtuigd dat er nog veel dergelijke getuigenissen waren. En zelfs in 122.09 HE gebeurde het nog wel eens dat er een kleine groep dolers kwam opduiken in een of andere Polis. De Werkgroep Dwalers had zeker erg interessante bijdragen voor toekomstige dialogen met Ganymedes- en Marsbewoners.
In die werkgroep zaten ook jongere mensen. We ontmoetten er bij voorbeeld Hachim die samenwerkte met groepen uit Polissen met een kortere geschiedenis dan de onze. Hij kwam vaak tussen in leergemeenschappen met volwassenen. Niet zo erg lang geleden had hij van Zanaïbu vernomen dat zijn voorouders net als de hare uit een Bloomkamp Condominium afkomstig waren. Hij schreef een heel interessante tekst over de verticaliteit van de hiërarchische instructie versus de horizontaliteit van het dialogiserend leren om basiskennis eigen te maken.

John, Manuel, Dulan en Pablo zijn allemaal van de generatie van onze dochters. Het deed ons veel genoegen John te horen op de JCDR-opening. Het was goed dat ook jongere mensen zich hun achtergrond weten te herinneren wanneer ze zelf nakomelingen zijn van vroegere Dolende Onwetenden of Dwalers. Zoals John terecht opmerkte gingen er de komende honderdvijftig jaar wellicht nieuwe permanente vestigingen mogelijk zijn omdat de koude-grens zich terug naar beide polen aan het verleggen is. Een goed Netwerk behouden was dus nuttig.

Met het wegsmelten van bepaalde ijsvlakten zou wellicht nog meer boven komen van de Pré-Heropbouw geschiedenis. Er waren vandaag Dolenden die hun onderkomen hadden gevonden in een bestaande Polis maar die het erover hadden als een soort pioniers graag nieuwe Polissen te willen opzetten. De meesten dachten daarbij aan een *Convivialis Civitas* binnen *het Netwerk*, maar Type 2 Gemeenschappen waren altijd mogelijk. Voor het ogenblik was er voor zover we weten niemand in de leergemeenschappen geïnteresseerd in het Type 1 model. Voor wie zich langere tijd kritisch had gevormd, was zo'n gemeenschap wellicht teveel gekenmerkt door het hiërarchische karakter en de appartementskat utopie, de nodige ingrediënten voor die samenleving gebaseerd op individueel bezit.
Zoals altijd dachten we dat het goed was de Polipolische Raad te blijven mobiliseren bij het begeleiden van nieuwe vestigingen. Dat deed iedereen blijvend denken over het Dycomaat Project en ook de SamIk bleven daardoor actief. Het was belangrijk te wijzen op het nodige aantal Equivalieden om het Heterogeniteit Principe ten volle te laten werken in een Polis. Het was ook goed jonge vestigingen te helpen tijdens de periode dat niet alle wensen van de Polis-bevolking konden verwezenlijkt worden omdat er nog een gebrek was aan Equivalieden die bepaalde activiteiten graag wilden opnemen.
Als ik het goed begrepen heb maakte die groep kleine fenomenologische analyses gebaseerd op de modellen van Alberto en daarvoor van zijn grootmoeder.

En nu we het toch hebben over die dag waarop Alberto wat met onze voeten had gespeeld om zijn standpunt over

gelegenheidstoespraken kracht bij te zetten. We kunnen hier even de andere werkgroepen duiden die zich ondertussen hadden gevormd…

Alberto had de dingen blijkbaar juist ingeschat. Hij had als antropogoog gehoopt nieuwe leergemeenschappen of werkgroepen te kunnen motiveren en daar was hij met zijn provocaties in geslaagd. Naast de groep waar mijn vader nog een tijd aan zou meewerken waren er nog vijf andere groepen. Tabatha en Pratibha, beiden aanwezig op de opening, hadden dat juist gezien. De uitgesproken verwachting om van de JCD-Ruimte eerder een ontmoetingsplaats te maken dan een archief of museum om de geschiedenis van de ignarometrie te bestuderen, leek tot uitvoering te komen. Het was een ontmoetingsplaats waar mensen die de ignarometrische analyse gebruikten bij het onderzoek naar menselijke gedragingen samenkwamen om projecten te verwezenlijken.

Nog twee andere groepen integreerden het Dycomaat project. De ene had te maken met communicatie, de andere met het meer omvattender wordende ruimteonderzoek.
De werkgroep communicatie waar Teitur op aanstuurde en waar Liberty en enkele andere Equivalieden van haar interessekring zich bij aansloten had vooral te maken met ecosystemische interactie. Het idee van Liberty in verband met energetische draaggolven kreeg hier een nieuwe omkadering. Men zou om te beginnen alles proberen samen te brengen aan wat in de verschillende onderzoekcentra van heel wat Polissen bestond over communicatie tussen soorten. Ook zou de Hunt-

Gemeenschap hier weer van de partij zijn. Al voor hun vertrek naar Ganymedes vroeg de ploeg aan die werkgroep wie er zin had te proberen te begrijpen wat voor de Hunt gemeenschap *Aangepaste Buiten Menselijke Draaggolven* waren. De gemeenschap zou al langer die ABMD gebruiken. Liberty herinnerde zich te hebben gelezen dat ze in de tijd van het GNet-Z zelfs spraken over een niet door de mensen gekende benadering van het concept energie, door een totaal andere wiskundige taal beschreven de door Homo Sapiens gekende. Is hun beschrijving van het concept van energie als draaggolf de sleutel om eco-communicatie mogelijk te maken? Dat zou een enorme doorbraak zijn. Maar dan zouden we ook moeten aanvaarden dat er verschillende wiskundige talen zijn om de natuur te beschrijven. En als dat zo is, dan is de onze misschien niet de meest efficiënte… Een hele studieopdracht voor de werkgroep!

Het lag voor de hand dat de andere aan het Dycomaat project gekoppelde werkgroep de groep was die Ruimte Commissie als naam kreeg. Wolfgang was één van de grote bezielers ervan. Hij zorgde erg snel voor interactie met alle Equivalieden in verschillende Polissen met een ruimtepiloot opleiding en een **RR** konden besturen. Hij had er zelf in zijn korte loopbaan toen al een bezoek aan Mars opzitten en verschillende bezoeken aan de Maanbasissen en bereidde zich voor op zijn Ganymedes reis. Hij had doorgaans een positieve opinie over wie hij ontmoette.
Hij was ervan overtuigd dat Marsbestuurders ook empathische gevoelens konden opbrengen als we de dialoog met hen maar lang genoeg aanhielden en niet agressief te werk gingen. Dat

laatste konden we collectief zeker. Wat hem vooral voor ogen stond was dat het wegnemen van vooroordelen en negatieve reacties ten aanzien van anderen nooit onder dwang kon gebeuren.
Hij vond de speculaties van Liberty rond het mogelijk bestaan van een soort energetische draaggolven of denkgolven die andere vormen van communicatie konden inhouden erg interessant. Als je de geest van zeg maar een octopus kon begrijpen, dan moest het toch zeker mogelijk zijn dieper contact te leggen van wie er al dan niet vanuit ging dat persoonlijk bezit nodig was om zichzelf te bevestigen ten aanzien van anderen.

En dan waren er sinds kort ook drie kleinere werkgroepen. Dat waren de BOL-groep, de EGAL-groep en de EHNHO-groep. Van die drie zei Alberto toen hij de acroniemen voor het eerst hoorde dat hij niet wist of het over leergemeenschappen ging of over nieuwe chemische verbindingen.
De BOL-groep of werkgroep *Bewust en Onbewust Leren* was het idee van een bezoeker uit Culturopolis. Pedro was een oude vriend van Pablo en kwam kijken wat hij hier zoal uitspookte. Zijn interesse had enigszins te maken met de ecosystemische projecten die het leren in kaart proberen te brengen. Hoe leerde een individu dat over een brein beschikte, of dat brein nu al dan niet gelijkenis vertoonde met het menselijk brein? Hadden alle individuen die leren een vorm van zelfbewustzijn, of waren er ook culturele leerpatronen waarvoor het zelfbewustzijn geen rol speelde? Was een haring in een school haringen er zich bewust van dat zijn leven meer gevaar liep aan de rand van de school dan in het midden ervan? En was dat ook zo?

Over welk soort zelfbewustzijn beschikten zoogdieren zoals olifanten of primaten?
Wat betekende het voor het leerproces van een bepaald individu zich wel of niet in een spiegel te kunnen herkennen? Maakte dat zo'n individu meer of minder empathisch? Of versterkte het juist het individualisme en het idee van klassen en hiërarchieën? Pedro en Pablo hadden al snel een klein groepje jongeren verzameld en ook Sayen was er altijd te vinden wanneer de groep samenkwam. Maar ook jonge electronica-ingenieurs zoals Arthur waren erg enthousiast over de BOL-groep. De discussie over intelligentie, zelflerende processen en zelfbewustzijn was lang niet ten einde. Voor heel wat Equivalieden was *intelligentie* een breed eerder Angelsaksisch synoniem voor *informatie*, voor anderen had het echt te maken met *zelfbewustzijn*. Maar dat hernam ook heel de discussie in verband met geautomatiseerde en zelf bijsturende processen. Men kende uiteraard de neiging om op basis van het eigen zelfbeeld van de mens de niet biologische intelligentie allerlei vormen van zelfbewustzijn toe te kennen, maar was dat echt zo? Vrij snel zaten er in de groep ook vrienden van Liberty die neurologie als onderzoeksveld hadden.

De EGAL-groep stond voor Ik en de Andere, *Ego en Altro*, waarbij gewoonlijk gedacht wordt aan het egocentrisch instructie-gedrag enerzijds en dialogiserend altruïstisch gedrag van Equivalieden in de leergroepen anderzijds. Amadeus bracht het onderwerp ter sprake op de openingsdag van de JCD-Ruimte. Hij was geïnteresseerd in de leergroepen met kinderen. De Institutionele Antropogogie en de Ignarometrische Analyse

hielpen om het succes uit te leggen van de leergroepen in *het Netwerk*. Voor de heropbouw waren er hier en daar plaatselijke ontwikkelingen geweest van Institutionele Pedagogie en Antropogogie. Alberto had Amadeus tijdens zijn laatste verblijf in de ruïnes van Megalissipo iets verteld wat hij gelezen had in verband met de kleine gemeenschappen waarmee Catherine Demeester en Hypolite D'Ailleurs hadden gewerkt. In het licht van de komende gesprekken tussen wie op Aarde woont en wie uitweek naar ander oorden was zo'n werkgroep wellicht interessant.

En dan was er nog de werkgroep met die onmogelijke naam *Ecosystemen voor Humaan en Niet Humaan Observeren* (of EHNHO). We waren verrast en blij de pleegmoeder van Halona's vader Milo te zien op de opening. Op haar respectabele 80-jarige leeftijd was ze in Bibliopolis een autoriteit voor alles wat te maken had met ethologie en ecosystemisch denken bij communicatie en interactie. Ik vermeldde de BOL-werkgroep al en diens interesse voor het zelfbewustzijn bij niet menselijke soorten. Ayala ging nog wat verder.
Was het eigen spiegelbeeld herkennen een evidentie van zelfbewustzijn? Of was dat enkel in bepaalde gevallen zo? We zeiden het reeds. De spiegelproef was gekend onder ethologen. Sommige zoogdieren en zelfs sommige vogels zoals eksters bleken in staat hun eigen spiegelbeeld te herkennen in die spiegelproef. Deze tekenen van zelfherkenning konden volgens sommige ethologen wijzen op aanwezigheid van zelfbewustzijn bij dieren. We waren ondertussen wel definitief over ons arrogant en dodelijk denken heen dat we de enige biologische wezens

waren op de planeet die konden communiceren. Al lang voor de Heropbouw bleven ethologen volharden dat sommige door de mens bijna uitgeroeide soorten over ingewikkelde vormen van communicatie beschikten. Ze dachten daarbij nogmaals aan de walvissen die zelfs in staat zouden zijn om persoonlijke boodschappen uit te wisselen over grote afstanden. Primaten hadden specifieke gebaren voor specifieke boodschappen. Ook bepaalde knaagdieren en hondachtigen toonden dergelijke gebaren of lieten zekere geluiden horen. Men had geprobeerd om te communiceren met primaten door middel van de gebarentaal, maar dat was dan wel denkend vanuit de menselijke logica. Dat soort experimenten hadden een matig succes gekend. Misschien waren andere soorten gewoon niet geïnteresseerd om met de mensen te communiceren. Of misschien konden de mensen bepaalde subtiliteiten van hun communicatie niet vatten omdat hun zintuigen andere signalen opvingen.

Dat bracht Liberty op het gebied waar ook Ayala over speculeerde. De functie van de zintuigen. Uiteindelijk hadden we ze nodig om de communicatie met anderen mogelijk te maken. Verschillende individuen nemen verschillende delen van de natuurlijke realiteit in zich op in functie van hun zintuigen, zowel voor het zicht, het gehoor, het gevoel, de reuk en de smaak. Verder hadden, zelfs op Aarde, bepaalde soorten zich zintuigen ontwikkeld om de omgeving waar te nemen op een totaal andere basis dan de mens. Die kon zich wel een beeld vormen van wat andere soorten waarnamen maar het niet zelf ondervinden. Dat vergde nogmaals veel van het empathisch vermogen, in dit geval meer ten aanzien van andere soorten, dan ten aanzien van

individuen van de eigen soort. En zou het mogelijk zijn te communiceren over die verschillende vormen van observatie? Want dat zou ons terugbrengen naar dat ander debat met de Hunt-gemeenschap over de ontwikkelde wiskundige taal om de observaties van de Natuur de vatten, te beschrijven en in vele gevallen te voorspellen. Was elke vorm waarop we energie aanpasten voor onze eigen gebruiksvoorwerpen een gevolg van onze manier om de natuur te beschrijven?

***

Ik dacht na over het belang van kinderen en kleinkinderen in een *Convivialis Civitas* of, zoals mijn vader graag zei, in een gemoedelijke gemeenschapsmaatschappij. Zonder geld en zonder bezit was het niet moeilijk te besluiten in de buurt te gaan wonen van ouder wordende familieleden. Een voorbeeldje. De laatste zes jaar van zijn leven waren voor Delun Huáng erg gelukkige jaren. Begint 122.10 kwamen zijn kinderen en enkele van zijn kleinkinderen toe in Bibliopolis. Ze brachten samen met hem en Umut wat veranderingen aan in het huis waar ze woonden, zodat een van Delun's dochters daar nu samen met haar man ook over een studio beschikte. Niet lang daarna kwam er een woonst in de buurt vrij en zijn andere dochter trok er in met de meegekomen kleinkinderen. Delun was 82 en had wat ouderdomskwaaltjes. Wat hem het meeste stoorde was dat zijn gezichtsvermogen erop achteruit ging en dat de oogarts hier niet veel kon aan doen.

Zoals gezegd bleef onze lieve vader maar vast houden aan de term gemoedelijke gemeenschapsmaatschappij. Het Dycomaat-

project was helmaal niet van plan een naamsverandering in die zin door te voeren voor de *Convivialis Civitas*.
Maar mijn papa kon behoorlijk koppig zijn en in dat inleidende boek dat de naam *Imprimatur* kreeg, legde hij zonder schroom het begrip in de mond van zijn gesprekspartners. Het Dycomaat project ging er echter van uit dat het hele Convivialis Civitas idee al moeilijk genoeg te koesteren was om ook nog semantische verwarringen te veroorzaken doorheen vertalingen.

Sinds Paula en Kendi vaak bij mijn ouders over de vloer kwamen had de groep, zoals we reeds zeiden, de familiestamboom ongeveer beëindigd. In een kleine vergeten bewaarplaats voor documenten op de Maanbasis, in de ruimtes waar ooit grootvader Lev met zijn ouders woonde, had men bij verdere opruiming twee notaboekjes gevonden van Malcolm Auctor. De boekjes kwamen enkele weken later aan in de JCD-Ruimte. Malcolm had een soort agenda bijgehouden met ontmoetingen met verre familieleden. Zo kwam de schrijfgroep te weten dat het laatste gesprek tussen Fernanda Mestre en Alberta en Fernando N'Kondo Ngô in 121.38 HE had plaats gevonden. We geen verwijzingen meer gevonden naar contacten tussen de nakomelingen van Catherine en van Joana Demeester na dat jaar. Alberto en Kendi hadden het verband gelegd en de verwantschap aangegeven tussen de families Auctor en N'Kondo Gô. Dat wil ook zeggen dat tot vandaag niemand een of andere aanduiding vond dat Emmy Lehrman en Sang N'Kondo Gô wisten verre nichten van elkaar te zijn. We kunnen ook niet echt weten of ze dit ooit nagingen en of Emmy echt wist of Sang misschien met haar broer Jacobus als kind had gespeeld. Beide

families vertrokken naar de Maanbasissen waar ze in twee verschillende koepels terecht kwamen. Opa was toen net geen twaalf en zelf herinnerde hij hierover geen enkel verhaal.

Sinds het begin van dit hectojaar waren er steeds meer opgravingen aan de gang in de bevroren gebieden. Arqueopolis was een soort verplichte ontmoetingsplaats voor wie aan archeologie deed en daarbij op zoek ging naar archieven van vóór de Heropbouw. Nídia en David hadden niet lang geleden hun speurtocht naar de oorspronkelijke documenten van Prokofiev beëindigd. Zover naar het Noorden waren de archeologische uitdagingen nog steeds veel groter dan bij voorbeeld op de zuidelijke schiereilanden van Erebúm. David en Nídia hadden eerst ginds stage gelopen met specialisten voor het werk in grote koude. Misschien was het ook daarom dat ze hun eerste vondsten naar Arqueopolis brachten vooraleer ze naar Bibliopolis terug kwamen.
In het specifiek geval van de *Joana en Catherine Demeester Ruimte* had mijn papa als curator gevraagd of het mogelijk was over een permanente videoverbinding te beschikken met de archeologische sectie van de bibliotheek van Arqueopolis die over *Erebúm Zuid en West* ging. Megabarça was gaandeweg volledig toegankelijk voor opzoekwerk. Megaludein had reeds enkele werven. Op beide plaatsen verwachte men sporen terug te vinden van de familie Demeester.

Na opnieuw gedrukte kinderboeken kregen ook sommige romans voor volwassenen nieuwe op papier gedrukte versies.

Hier en daar toonde men ook belangstelling voor het opnieuw drukken van wetenschappelijke tijdschriften. Het was blijkbaar van alle tijden. Nu zoals vroeger waren er mensen die liever het papier in handen hadden om te lezen. Om verspilling te voorkomen werden de papieren edities op aanvraag gedrukt en beschikbaar gesteld in de Centrale Bibliotheken. Neo-Ignarysis begon vanaf dat jaar met de uitgave van een vrij lijvig jaarnummer met een keuze aan artikels. Iedereen kon vragen om bepaalde delen van het tijdschrift op papier ter beschikking te hebben.

Het jaar daarop kwamen Paula Pax en onze grootmoeder Sara kort na elkaar te overlijden. Hun heengaan was zwaar voor iedereen die veel met hen samenleefde maar wel in het bijzonder voor mijn grootvader en voor Kendi. Ze brachten veel tijd samen door. Mijn ouders zeiden ook dat Kendi altijd bij hen mocht blijven slapen als hij liever niet alleen bleef. Gedurende korte tijd verkoos mijn grootvader afwisselend bij mijn ouders, bij mijn zus of bij mij te slapen. Manuel en Isabelle konden hem wat verstrooien. Halona was hoogzwanger en mijn zus verwachtte ook haar tweede kindje tegen het midden van dat jaar.
Tijdens één van die avonden zat Kendi herinneringen op te halen over zijn zus die al enkel jaren geleden was overleden. Het gesprek kwam op hoe ze hun verloren gewaande grootouders terug zagen. Op een regenachtige dag kwamen de ouders van zijn moeder Alika plots door hun straat gewandeld. Kendi denkt dat hij toen zeven of misschien al acht was. Hij herinnerde zich het voorval alsof het een soort droom was. Zijn grootouders waren toegekomen op een vrij kleine boot, net toen

er plots een hevige wind opstak en het ook hard begon te regenen, zo vertelde men hen later. De boot sloeg om en het was dank zij de Paradijzenaars die aan de oever van het meer stonden dat er niemand uit de boot verdronk.
Het zou wel kunnen dat het over het jaar ging waarop mijn vaders grootvader verdween bij een reddingsoperatie in alles vergelijkbaar met die welke Kendi beschreef. Maar het bleef speculatie natuurlijk. Kendi had uit die periode enkel vage jeugdherinneringen en dat soort regenstormen kwam wel meer voor.

Wat later dat jaar kwamen de Ganymedes en Europa-reizigers terug. Daar was voor onze familie wel een heel onverwachte gebeurtenis aan gekoppeld.
De ploeg van Wolfgang verbleef reeds een goede drie maanden op Ganymedes. De Aardlingen en de Marsbestuurders waren op bezoek in wat vroeger een technische randkoepel was geweest en ondertussen ten volle deel uitmaakte van het koepelnetwerk. De meeste jonge mensen van de generatie van Wolfgang waren heel wat groter dan hij. Ze zagen er over het algemeen ook vrij broos uit. Men wist natuurlijk al langer dat geringere zwaartekracht tot allerlei mutaties kon leiden maar niemand had verwacht dat ook wat dat betreft de dingen op Ganymedes sneller veranderden dan voorzien. De jongste generatie had zelf vooral last van geringere spierkracht. De jongeren moesten sneller rusten. Per omwenteling om de eigen as van Ganymedes waren er nu twee rustperiodes en twee werkperiodes.
Maar de grote verassing ging over een nog totaal anders iets. De broers van Fernanda en Joana Mestre die naar EuroBrussels

waren vertrokken hadden daar wel degelijk kinderen gehad. Ze werden plots na een valse beschuldiging komende uit Bloomkamp allebei stante pede naar Lagrange 3 verbannen. Wellicht was dat om *Elysium* van die goedkope werkkrachten te voorzien waar de ruimtestad hoe dan ook nood aan had. Vrouwen en kinderen bleven achter op Aarde. Kort daarop werd EuroBrussels zowat uitgemoord door Bloomkamp [Zie deel 11. *Het Paradijs der boeken*]. Beide vrouwen overleden. De nog jonge kinderen werden naar Ganymedes gestuurd om er door kolonisatoren te worden opgevoed en de Bloomkamp waarden ingeprent te krijgen. Al voor aan de bouw van Elysium werd begonnen, waren er ginds al kolonisten om eventueel Ganymedes als vluchtmaan voor te bereiden. Mars bleef zoals steeds de probleemplaneet. Er waren dus ook nog andere levende nakomelingen van Catherine Demeester op Ganymedes! Ze waren erg ontroerd te horen dat Wolfgang en Nadia uit een Polis kwamen, waar hun verre nichten Liberty en ikzelf woonden.
Ze waren allemaal ingenieur en ze richtten gelijk een verzoek aan het planetair bestuur om met de Aardse delegatie mee te mogen reizen. Uiteraard om sentimentele redenen, maar toch ook niet enkel daarom. Ze wilden weten hoe sommige aardse technieken waren geëvolueerd en met collega's informatie uitwisselen. Twee weken voor ***RR** Mestre* naar de maan Europa zou vertrekken, kregen ze de vergunning mee te reizen. Ze moesten zich wel realiseren dat de terugreis in principe slechts over vier, vijf jaar of nog later zou kunnen. Dat zou ondermeer afhangen van aanpassingsfases vooral op de heenreis, misschien ook op de terugreis. De biologen aan boord van het **RR** zowel

als de Ganymedes biologen gingen ervan uit dat de reizigers tijdens de reis naar de Aarde hard zouden moeten trainen om spierkracht te ontwikkelen. Men voorzag een langere overstap op de Maan. Dat was nodig om na te gaan welke vormen van exoskelet en hartstimulatie nodig zouden zijn om hen zonder gevaar naar de Aarde te sturen. Indien het Aardbezoek teveel van hun gestel zou vergen, dan dachten ze eraan hun verre familie uit te nodigen voor een maanbezoek voor het geval ze van maanmannetje niet in aardmannetje konden worden veranderd. Voor de rest was *mannetje* een verkeerd woord want het ging over vier vrouwen en één man.
Maar uiteindelijk slaagden ze er toch in met de nodige hulpmiddelen naar de Aarde te komen en verbleven ze wat meer dan een vol jaar bij ons!

De Fondsbeheerders van Mars begrepen onmiddellijk dat de Bloomkamp inprenting op Ganymedes niet helemaal verlopen was zoals men graag had gewild. Wellicht had de harde lijn van *Elysium* tegen het einde van de ruimtestad daarom Mars boven Ganymedes verkozen. Op de Jupitermaan was men al vrij snel naar een Type 2 Gemeenschap geëvolueerd. Vooral in de tientallen beginjaren van de 'kolonisatie' had het gebrek aan onmiddellijk beschikbare grondstoffen en afgewerkte producten blijvende vormen van uitwisseling en gemeenschappelijk bezit teweeg gebracht. Toen de plaatselijke productie volledig op gang kwam was het gemeenschappelijk bezit van veel voorwerpen zo vanzelfsprekend geworden dat men over het algemeen erg gelukkig was met die Type 2 Maatschappij. De Aardse ploeg vond nergens sporen van geldloze gemeenschappen.

De meereizende Fondsbeheerders waren niet erg gelukkig met wat ze zagen op gebied van persoonlijk bezit. Maar ze waren wel verbaasd en opgetogen over het resultaat van de artificiële zonnen en de productie van zuurstof met de cyanobacteriën.

Op Europa bestond er toen eigenlijk enkel een soort mijnstad. Al het buitenwerk gebeurde door intelligente machines. Het was op dat ogenblik nog niet mogelijk om zich buiten de koepels te begeven. Maar hier blonken de Fondsbeheerder oogjes dan wel weer. Europa leek weeral eens de eeuwige bron voor ertsen.
Altijd en overal opnieuw leek hun eerste gedachte uit te gaan naar bezitten, bezitten en bezitten.

Mijn zus verbaasde er zich over de zo goed als afwezigheid van mythevorming over de Aarde na haar eerste lange gesprek met de voltallige ruimtecommissie. Dat gebeurde per videokanaal en er waren leden aanwezig van op de Aarde en de Maan. Er werd op Ganymedes wel vaak gelachen met die oude bijgelovige aardlingen die ooit hadden gezegd dat wie ooit hemellichamen observeerde en daarbij de Aarde uit het centrum van het heelal had gehaald een pact met de Duivel had gesloten. Papa haalde daarop nogmaals het verhaal op van de Paus die de Arabische cijfers wilde invoeren aan. Die had ook al een pact met de Duivel gesloten.

Uiteraard was die overkomst van vijf verre familieleden de grote gebeurtenis. De eerste impact was wat vreemd. Op het eerste gezicht kregen we een soort *geëvolueerde Edward en vier geëvolueerde Edwardina Scissorhands* op bezoek. Maar het wende snel. Hun bijdragen in de Ruimtecommissie en in de

EGAL-groep werden erg op prijs gesteld. Iedereen die met hen sprak was verwonderd over hun onderwijssysteem. Dat verwees duidelijk naar het oude Charter van Joana Demeester.
En over taal gesproken. Niemand wist precies hoe de taal was ontstaan die men op heel Ganymedes sprak, maar mijn moeder's werkgroep en andere werkgroepen die zich met etymologie bezighielden, hadden al snel door dat de bewoners op Ganymedes een soort Creools hadden ontwikkeld door woorden en structuren van de oude talen Engels, Chinees en Spaans te vermengen. Uiteraard ging het in het begin over een relatief kleine gemeenschap, maar blijkbaar hadden ze een soort Ganymeeds Esperanto ontwikkeld. Volgens mijn vader bleef een gelijkaardige ontwikkeling naar Aards onwaarschijnlijk, omdat we met teveel waren.
Het Ganymees onderwijssysteem was toch wel een verrassing als men in aanmerking nam hoe er in Joanna's tijd nogal wat discussie was geweest rond kritische leergemeenschappen. Verbannen GNet-Z leden probeerden de eerste jaren op Ganymedes gewoon te overleven en onderwijs was niet eens een prioriteit. Maar wellicht hadden kritiek en vindingrijkheid een rol gespeeld en ook het feit dat een deel van de bevolking bannelingen waren. Veel van de eerste kolonisten waren gevangenen naar daar verbannen toen ze oppositie voerden tegen het autoritair karakter van Bloomkamp en haar marionettenregeringen [Zie deel 10. *Arrogantie en Ignorantie*].

Nadia was heel blij Sayen terug te zien, maar ook enorm verdrietig dat ze niet meer met Paula Pax zelf zou kunnen werken aan de kinderboeken. Mijn moeder zou haar een

helpende hand geven. Op een avond, toen ook de teruggevonden Mestre-familietak bij ons was, vertelden Nadia, haar zus, Halona en Manuel wat meer over hun eigen familieverhaal. Halona en Manuel zegden er gelijk bij dat over hun grootouders langs vaderszijde nooit was gesproken. Hun vader was een jaar oud toen diens ouders gewoon naar Mars vertrokken en alle contact verbroken.

Grootvader Lev had ons al verteld dat de familie Takis aan het Muscle-fonds verbonden was geweest en Ayala's familie aan het Brandad-fonds. Tegen Milo's pleegmoeder zei Midas Takis ooit geld belangrijker te vinden dan kinderen, terwijl de ouders van Dusan kinderen blijkbaar belangrijker vonden dan geld. Misschien was dat omdat Dusan nog een baby was toen zijn ouders moesten beslissen wat ze gingen doen.

Nu over die verschillende generaties werd gesproken met de teruggevonden kolonisten, vroegen Halona en Manuel zich plots af of hun grootouders die naar Mars vertrokken waren nog in leven zouden zijn. Mijn grootvader dacht dat dit weinig waarschijnlijk was. Op Mars zijn de levensomstandigheden flink wat moeilijker dan op Aarde. Verder hadden Wolfgang en Liberty bij hun terugkeer zo'n vijf jaar geleden nooit over de familie Takis gesproken. Ook Nadia en Nídia wisten weinig over de familie langs vaderskant. Langs de zijde van hun moeder Lupe was alles makkelijk. Ze was in Arqueopolis geboren en als negenjarige naar Bibliopolis verhuisd waar ze vrij snel Dusan had leren kennen.

Daarop vond mijn vader dat één van zijn typische middagmaal-onder-vrienden toespraak op zijn plaats was. Hij had natuurlijk

weer net iets gelezen in de JCD-Ruimte dat hem tot spreken aanzette.
Hij begon met op te merken dat in Paulo's tijd zowat alle bezitters in de Westerse Wereld beschouwden dat wie niet consumeerde 'buiten zijn tijd' of 'buiten de werkelijkheid' leefde. Om in die consumerende wereld facturatie en winst te verzekeren moest het andere deel van de wereld zowat in slavernij gehouden worden of onder onmenselijke voorwaarden werken. Na de Heropbouw op Aarde was het nu zowat wie winst en persoonlijk bezit wilde vergaren die 'buiten de werkelijkheid' leefde van de gemoedelijke gemeenschapsmaatschappij. Op Ganymedes en in de Type 2 Gemeenschappen zocht men een vorm van evenwicht om extreme verschillen te vermijden.
In geldzaken leek verregaande heterogeniteit een probleem te zijn, zei hij er nog bij. Enkelen die alles bezaten en velen die niets bezaten was blijkbaar toch geen duurzame oplossing geweest. Tussenkomsten om graduaties in te bouwen en zo de inkomstenverschillen wat te vervlakken zorgden voor een soort valse bezitshomogeniteit. Hij besloot met een grijns in de richting van Sayen dat het Heterogeniteit Principe rare gevolgen kon hebben in een totalitaire door geld gestuurde maatschappij.
Sayen moest lachen en vroeg of hij nu aan pseudo-wetenschap deed of gewoon te moe was om te begrijpen dat hij appelen met peren vergeleek.

Tijdens een bijeenkomst met Sayen, Zanaibu, Binh Pham en Babitha kwam de familiegeschiedenis in de *Belgium* streek ter sprake. De Lesmeister-Lemaître periode ging grotendeels door in het stadje dat toen Oostende heette, ergens aan de kust van het

latere *Megabelgium*. Tijdens die 200 jaar veranderde het rijk waarin ze woonden viermaal van naam en van eigenaar. Tussen de Lemaître en de Demeester periode die begint met de overgrootvader van Catherine en Joana Demeester was er een nog een grijze zone. We wisten dat kleindochter Johanna van grootvader Jean-Jacques Lemaître een woonst moest geërfd hebben in diezelfde kuststad. Maar wat was het precieze verband tussen Johanna Lemaître en Jeanne Teacher? We wisten ook dat Jeanne de moeder was van Louis Demeester, dat ze onderwijzeres was geweest en dat ze gecorrespondeerd had met een onderwijzer, ook al uit Oostende, die vrienden had in de internationale Nieuwe Schoolbeweging. We hadden twee familieverhalen die wel met elkaar verbonden leken, maar toch was er van veel intuïtie sprake tussen die gedocumenteerde verhalen. Vooral boek 6 *Verlichtte Burgers School* steunde op heel weinig concreet familiemateriaal. We moesten dus wel opteren voor een meer algemeen verhaal over hoe de kerk, de Staat of beiden de verplichte school installeerden op heel wat plaatsen in de wereld. En hopen dat onze intuïtie vruchten zou afwerpen.

In 122.04 HE waren er reeds opgravingen aan de gang in de buurt van het vroegere EuroBrussels. Brussel was ooit de hoofdplaats geweest van dat kleine plots onafhankelijk gemaakte landje met de naam *België* kort voor *Megabelgium*. In de geschiedenis van bezeten landsdelen duikt de naam *Belgium* of *Belgica* vaak op. Het bedoelde gebied is gewoonlijk groter dan het uiteindelijke landje met die relatief korte geschiedenis tussen 1830 en de opkomst van de MegaPoleis. Maar omdat Brussel er ooit de hoofdplaats van geweest was vonden we op die plaats

archieven met bureaucratische gegevens uit die tijd. Veel was onleesbaar en elektronische gegevens waren vaak onleesbaar. We combineerden wat we vonden met informatie uit enkele privé-archieven van plaatselijke aristocraten. Een Bloomberg 8 burger die afstamde van de eerste grote industriële families in de streek bracht een verwijzing naar een klein stukje grond vol zinkerts dat daarom lang door verschillende koningen en keizers werd opgeëist. Het stukje grond stond bijna honderd jaar lang gekend als Moresnet, en zelfs als Vrij Moresnet. In een beschrijving van de grote mijnactiviteit in die streek dook de naam op van een kleine niet officiële school. Die school werd door een Johanna Lemaître begonnen. Zou dat de Johanna zijn waarover Jeanne Teacher het in haar notaboekjes over had die we terugvonden onder de bewaarde informatie van Paulo Demeester's grootvader Louis? Blijkbaar zou een zoon van Johanna, de familienaam Teacher dragen. In 122.13 kregen we eindelijk via andere archieven de definitieve bevestiging dat Johanna Lemaître niemand minder dan grootmoeder was geweest van Jeanne Teacher.

Dat betekende dat we een deel van boek 6 konden herschrijven. We besloten een verhaal te maken waarbij we de ons gekende algemene geschiedenis trouw konden blijven. De familie zou er wat meer geromantiseerd ingepast worden. De geïnteresseerde lezers weten hoe de rest van de schrijfgroep ons gevraagd had expliciet te vermelden dat ons epos een geromantiseerde versie was van de familiegeschiedenis van Alberto waarbij we wel ons wel zoveel mogelijk hielden aan de gedocumenteerde pré-Heropbouw geschiedenis. Door de grootschalige vernietigingen

van de hand van de *Cou-Clib-Clans* was dat nog steeds niet gemakkelijk vandaag. Maar we maakten een logische en geschiedkundige verbinding tussen de Lemaîtres en de Teachers die wellicht niet al te ver van het reëel verhaal afliggen. Voor Boek 7 *Loden Tijden* was er dan weer archiefmateriaal te over. Het is blijkbaar altijd veel eenvoudiger om gegevens te vinden over oorlogen, moorden en misdaden dan over onderwijs en leergroepen en dat in de hele geschiedenis die de Heropbouw voorafgaat…
Zo kwam het einde van ons gemeenschappelijk schrijfavontuur stilaan in zicht. Na het herwerken van die twee delen konden we de Saga elektronisch ter beschikking te stellen van de Centrale Bibliotheken van de Polissen.

Na het einde van de schrijfgroep, tegen het moment van de noordelijke zonnewending van 122.15 kwam mijn vader opnieuw vaker op bezoek bij mij of bij mijn zus. Hij ging veel minder naar de JCD-Ruimte. Samen met Isabelle en Manuel vond hij verhaaltjes uit. Die vertelden ze elkaar zo dikwijls dat ze hun eigen creaties vlot uit het hoofd kenden. De kinderboeken van Paula Pax waren meestal het startpunt. Isabelle en Manuel groeiden en kregen hun eigen creatieve buien waarbij Opa Alberto niet nodig was. Op die momenten konden Iona en Upul de aandacht van hun grootvader opeisen. Hij zei zelf liever met de jongere generatie te spelen dan nog veel te produceren, nu hij de zestig voorbij was.

Toch dacht hij vaak na over het Antropogogisch Principe. Hij vond het fijn om te zien hoe volwassenen spontaan hun

medewerking verleenden aan de leergroepen waar hun kinderen in opgenomen werden. Maar net zoals vóór de Heropbouw, waren er onnoemelijk veel interessevelden waar Homo Sapiens zich mee bezig hield. Hij vroeg ons of het niet nuttig kon zijn om ambachtslui, ingenieurs en onderzoekers in bepaalde, minder voor de hand liggende zaken, regelmatig uit te nodigen in leergroepen zonder familie van hen. Ze konden dan af en toe de kinderen begeleiden en daarbij over hun werk te praten. Dat zou er wellicht voor zorgen dat nog meer waarom-vragen van kinderen in onderzoeksvragen werden omgezet. Daarbij zouden leergroepen bepaalde activiteiten van volwassenen kunnen imiteren en waarom niet, van sommige vragen echte nieuwe onderzoeksvragen maken.

Onze papa kwam steeds opnieuw uit op de mythevorming. Over waarom die zo gemakkelijk opdook waren de antwoorden ongeveer duidelijk. Het had te maken de wijze waarop ons brein onze omgeving analyseert en daarbij informatie synthetiseert die nuttig is voor ons biologisch evolueren in die omgeving. Vuur en giftig voedsel waren altijd al gevaren die een levend wezen beter kon onderkennen om het eigen lichaam te beveiligen. Er zijn wel hier en daar situaties gekend van wie zo gefascineerd is door vuur dat ze er voortdurend mee bezig zijn. Net zoals er ook personen in staat zijn toxines uit planten en dieren te verzamelen en ze te als geneesmiddel te gebruiken. Wie met vuur in weer is is niet noodzakelijk een pyromaan. Toxines maken niet van iedereen die er mee werkt gevaarlijke gifmengers. Denk aan vuurbestrijders en aan genezers die de eigenschappen van bepaalde planten goed kenden. Waren

apothekers niet allemaal voor een deel gifmengers? Dat maakte hen op zich niet gevaarlijk.
Soms kon ons brein ons dus parten spelen en van een beschermende biologische reactie een aanvallende culturele reactie maken. Mythes veralgemeenden wie het vuur beheerste tot duivel, wie met gif werkte tot heks. Volgens mijn vader kregen mythes en vooroordelen nog steeds een goede voedingsbodem zodra leergroepen minder aandacht besteedden aan fenomenen die geen deel uitmaakten van dagelijkse routine of van een nabij liggende omgeving.
Hij bracht het belang van het Dycomaat project steeds in verband met de noodzaak voortdurend te dialogeren over wat men slecht of niet kende en ook over wat de enen goed kenden en de anderen misschien niet. In dit tweede geval was het wenselijk dat het dialogeren gebeurde met wie hierover nuttige informatie kon geven. Indien de leergroep niemand vond die hiertoe in staat was dan was er een goede onderzoeksvraag. Meestal ging het fout wanneer personen te vlug vereenvoudigden of vaststellingen maakten. Geen hypothesen, maar vaststellingen waarbij niemand mocht twijfelen aan de juistheid ervan. Mythevorming was een cultureel verschijnsel en geen biologische noodzaak. Volgens papa was het de culturele aanpak die daarop volgde die dogma's hielp maken of ze hielp te verhinderen.
Mijn vader citeerde ondermeer wie de laatste twee hectojaren voor de Vulkanische Winter toonde hoe bepaalde leiders voor de mensheid irrationele beslissingen konden nemen door gebruik te maken van angstpsychoses die ze zelf creëerden. Wanneer men geen serieuze analyses maakt, zijn dergelijke beslissingen

gemakkelijk het aanvaardde resultaat van een vermeende trend. Een voorbeeldje. Er waren momenten in de meer recente geschiedenis van Vineland geweest dat men vrij algemeen aanvaardde dat er een grote kans bestond om op hun grondgebied in een terroristische aanval gedood te worden en een vrij kleine kans om neergeschoten te worden door wie legaal een vuurwapen had gekocht. Een analyse van de wetenschapper Vaclav Smil toonde reeds in hectojaar 120 aan dat in dat werelddeel in de loop van tien jaar 125.000 mensen dodelijk getroffen werden door wie legaal een vuurwapens had gekocht terwijl tijdens dezelfde periode in hetzelfde gebied slechts 170 mensen door een terroristische aanval om het leven waren gekomen. En toch bleef de mensen de leiders volgen in een oorlog tegen terroristen. Ergo. Toen sommige leiders toch heel oppervlakkig de regels op de vrije wapenverkoop wilden aanpassen werden ze door de volksvertegenwoordigers gelijk weggestemd, wellicht als gevolg van het lobbyen door wie veel geld verdiende met de verkoop van vuurwapens.
Nog erger vond mijn vader, was dat men in bepaalde delen van Erebúm de wiegendood bij baby's terug zag toenemen in de eerste helft van Hectojaar 121. Jonge, vermoeide en onervaren ouders volgden voor de goedbedoelde bescherming van hun boorling sneller misleidende of verkeerde informatie van influencers op sociale media, dan de informatie verstrekt door medisch geschoold personeel.
Irrationele angsten als gevolg van onwetendheid, gebrekkige, misleidende of valse informatie bepaalden voor de Heropbouw bovendien dikwijls de agressieve houding van Dwalers en

Ignoranten ten aanzien van Wetenden en zelfs van leergemeenschappen. Volgens mijn vader en ook volgens mijn zus, voedt hetzelfde soort misleidende informatie het vertekende beeld van de Aardlingen bij de jongste marsgeneratie.
Dat was de reden waarom de Polipolische Raad ervan uitging dat het dialogeren slechts met succes kon worden opgestart zodra het helemaal duidelijk was wat de Fondsbeheerders precies wilden. Alleen als ze echt uitkwamen waar ze voor stonden was er kans om tot afspraken te komen waarbij geen enkele maatschappij of gemeenschap in elkaars vaarwater terecht zou komen.
In de GNet-Z periode waren er heel wat denktanken aan het werk geweest om informatie op te nemen en te verwerken. Daarvan maakte zowel GNet-Z als anderen gebruik van. Het *Institute For Economics and Peace,* bij voorbeeld, gaf regelmatig de *Global Peace Index* uit. In hun raamkader zat onderwijs en vrijheid van denken en spreken ingebouwd als twee elementen die een positieve invloed hadden op de wereldwijde vredelievendheid. Uiteraard nam een instituut dat *Economics* in haar naam draagt de bezitsloosheid niet in haar denkkader op. Het instituut betrok de informatie uit de toen globale Aardse Type 1 Maatschappij. Maar de Ignarometrische analyse die andere onderzoekers in verband brachten met hun analyse verstevigde de hypothese dat afwezigheid van het cultureel product geld een derde positieve invloed was op de vredelievendheid.

Het was niet helemaal zonder reden dat mijn vader voortdurend dacht aan de leergroepen met jongeren en kinderen. Hij had niet lang geleden een overzicht gevonden van

de evolutie van de bevolking op de planeet Aarde. Gegevens uit 120.18 HE gaven aan dat zo'n 7,1 miljard individuen de Aarde toen bevolkten. De volwassen populatie vertegenwoordigde daar 70 % van. In 121.39 HE, het jaar van de Vulkanische Winter, was die bevolking gegroeid tot 10,3 miljard. De groei ging minder snel dan wat analisten uit Hectojaar 120 hadden voorzien. Maar wat vooral opviel was dat de aantal kinderen en jongeren van 30% naar 25% was verminderd. Dat had volgens mijn vader enerzijds te maken met de moordende virus-aanvallen die veel onbeschermde kinderen doodde, maar ook met de vergrijzing van de bevolking als gevolg van verhoogde levensverwachtingen op bepaalde delen van de planeet. Na menselijke interventies en natuurlijke gebeurtenissen was de populatie op Aarde in 122.15 HE gestabiliseerd op ongeveer 3,5 miljard. Die bevolking bestond hoofdzakelijk uit Equivalieden van *Convivialis Civitas*. Ondertussen was het aandeel kinderen en jongeren in de Aardse bevolking terug gestegen tot 35 %. Hij legde er de nadruk op dat we goed en verstandig met dat derde deel van de bevolking moesten omgaan. Geef de leergroepen alle nodige omkadering, zei hij erbij. Het aantal bewoners buiten de Aarde en Maan was wat dat betreft in vergelijking nog steeds erg klein. Op Mars was de hele bevolking nog steeds iets minder dan veertig duizend individuen. Ganymedes en Europa samen stonden ongeveer een kwart miljoen bewoners.

***

Kort na de verspreiding van het hele Saga-verhaal hernam ik nota's van Paulo Demeester nogmaals. We hadden ons gedurende lange tijd vooral beziggehouden met de nota's

waarin zijn dochters ter sprake komen. Ergens in boek 10, *Massale Middelmatigheid* wordt even gesproken over een toevallige ontmoeting van Paulo met een collega die zich interesseerde voor wat toen nog vaak als Institutionele Pedagogie gekend was. Dezelfde naam dook op in enkele praktijkverslagen. De man had een tijdje in de randstad van het toenmalige Lissabon gewerkt. Ik sprak er Idrissa over aan en ze bevestigde mij die informatie.

Daarop begon ik met een ander ideetje te spelen als gevolg van een gesprek dat ik had opgevangen tussen Alberto en onze jongste dochter in verband met gedachtengolven, energie en het overdragen van informatie.

Ik had begrepen dat de tijd zoals wij die beleven een totaal ander karakter heeft in de quantumfysica. Voor ons gaat het om een soort eenrichtingspijl, maar dat is niet expliciet het geval in de quantum vergelijkingen. Dat aspect boeide natuurlijk de werkgroepen die zich bezig hielden met communicatie en was interessant voor de Ruimte Commissie. Om het wat duidelijker te stellen: mijn ideetje ging over reizende elektronische informatie. Net zoals ingenieurs erin geslaagd waren een werkend model van de ***RR*** te ontwikkelen zoals de reis naar Ganymedes ondertussen overduidelijk had bewezen, stelden sommige werkgroepen iets erg eigenaardig vast zonder er voorlopig met menselijke logica een sluitende uitleg aan te kunnen geven. Quantum gedreven informatiebanken waar zowat alle grote Bibliotheken toegang tot begonnen te krijgen veroorzaakten blijkbaar af en toe wat je een ‘elektronisch contact’ zou kunnen noemen met opslagplaatsen uit ons verleden. Nu was het gekke dat er blijkbaar electronisch iets

kon worden vastgelegd, maar dat er tot nog toe niemand in geslaagd was een gesprek te voeren met iemand uit ons verleden. Veel aandacht ging naar het onderzoek in verband met gedachtengolven en energiegolven. Men ging ervan uit dat die golven net zoals sommige andere aspecten van de Quantum Fysica niet tijdsgebonden waren, maar verder raakte niemand.
Het grappige van die niet verklaarde incongruentie in de ruimte-tijd, was dat er af en toe bepaalde 'kanalen' openden die snel sloten. Ook hier wist niemand vooralsnog hoe dat in zijn werk ging. Ik vernam door de gesprekken tussen Liberty en haar vader dat ze er met de Huntgemeenschap en de hele Aardse-Niet-Aardse wiskundige aanpak van de ruimte en de tijd in was geslaagd een electronisch document ergens te laten verschijnen doorheen een toegang van die collega van Paulo Demeester. Hij kon zelf helemaal niet in contact komen met ons en we hebben na de Heropbouw van die plaats nooit iets gevonden hoewel hij toch ooit had bestaan. Er waren toen nog maar weinig ervaringen van Equivalieden die een elektronisch bestand op een niet (meer) bestaande elektronische plaats geplaatst zagen. Maar het bracht me ertoe om die figuur die in de toenmalige 20ste en 21ste eeuw n.Chr. had geleefd met een electronisch bericht voor te stellen de op zijn plaats opduikende boeken niet te verwijderen maar ze eerder te lezen aan te bieden. We stelden hem gerust. Bij ons weten was er geen enkel gevaar voor het ontstaan van parallelle geschiedenissen. We wisten toen zelfs nog niet of hij die vraag ooit ontving. Omdat hij in een maatschappij leefde waarin bezit hoogtij vierde, raadden

we hem aan een copyright op zijn eigen naam op te nemen via een organisatie die het gratis verspreiden van documenten stimuleerde.

Op het einde van dit jaar stierven kort na elkaar oom Leon, de broer van Lev ook de zowat door ons aangenomen oom Kendi. Zowel mijn schoonvader als Alberto waren behoorlijk aangeslagen. Samen met Ondjoy en Erika organiseerde ik een kleine familiebijeenkomst waarbij ook onze dochters en mijn broers tweeling en familie aanwezig waren. Nídia en David hadden ondertussen een dochter van bijna zes en Wolfgang en Nadia zetten de traditie van tweelingen voort met twee jongens die net vier waren geworden. We hoopten dat de aanwezigheid van het jonge volkje beide treurenden wat zou opvrolijken. En ja, OndJoy slaagde erin Alberto zijn grootvaders rol te laten opnemen. Terwijl er met hem nogal wat paardje gehost werd in de tuin verloor mijn man zich in uitgevonden verhaaltjes met de oudste twee. Toen iedereen moe was, behalve de jongste kinderen, gingen we samen rond mijn schoonvader zitten. Hij vertelde wat over zijn avonturen met Leon op de maan. Daarop vertelde de kleinkinderen en achterkleinkinderen hoe fijn het was geweest toen Kendi en Alberto hadden ontdekt dat hun beide families afstamden van Catherine en Joana Demeester.

Daarop kwamen ook Pablo en Sayen ons vervoegen met hun jonge spruit van twee jaar. Ja, de vierde generatie na de Heropbouw kwam eraan… Op het einde van de avond, toen de kinderen al sliepen, praatten Pablo, Sayen, de beide tweelingen, mijn dochters, Halona en Dulan over de uitdagingen voor de

volgende jaren. Daarbij zouden de gesprekken met buiten de Aarde levende mensen uiteraard belangrijk worden. De afstammelingen van de broers van Fernanda Mestre waren voor het ogenblik op de Maan. Daar konden ze zonder spierversterking verblijven wat het leven wat eenvoudiger maakte. Ze hadden al een hele reeks ontmoetingen gehad met maaningenieurs. Ze wisselenden vooral informatie uit over de verdere stappen in verband met Terraformatie. Ze wisten natuurlijk ook wel dat die niet afgelopen zou zijn tijdens hun leven, maar net zoals veel andere bewoners van Ganymedes dachten ze dat het leven van hun kleinkinderen een stuk gemakkelijker zou worden. Naast het strikt biologische was ook een belangrijk psychologisch aspect. Sinds de twee artificiële zonnen rond Ganymedes draaiden, was de aanwezigheid van de reus Jupiter niet meer zo alomvattend zichtbaar. Wellicht had dat een gunstige invloed op de bevolkingstoename. Maar ze waren na een bezoek aan de JCD-Ruimte en voor ze naar de maan vertrokken net zoals anderen overtuigd dat de reden waarom het collectieve succes de verwachtingen van de meest optimistische ganyologen had overtroffen, voor een deel lag in het feit dat men zich op Ganymedes gaandeweg minder individualistisch had opgesteld. Dat maakte het uiteindelijk mogelijk zich niet autoritair maar coöperatief in te zetten voor wat voor de hele gemeenschap belangrijk was. Persoonlijk bezit was een bestaande maar meer bijkomstige bekommernis.

De Ganymedische bezoekers hadden aandachtig de bijna tweehonderd jaar oude beschrijving gelezen over de drie types maatschappijen waarover in Ignarysis sprake was. Ze gingen

ervan uit dat er op Ganymedes een brede basis was gelegd voor een succesvolle Type 2 Maatschappij. Of die, zoals Alberto beweerde, gaandeweg naar een geldloze maatschappij zou evolueren wisten ze niet, maar dat leek hen voor het ogenblik niet het belangrijkste. Ze wilden vooral uitzoeken welke vormen van samenwerking ze konden opzetten met de Marsbewoners. Het was voor de Ganymedes- en de Aardbewoners vrij duidelijk dat een erg kleine en individualistische gemeenschap op een moeilijke planeet als Mars weinig langdurige projecten zou kunnen opzetten zonder eerst zelf als gemeenschap te beslissen hoe ze zich in de toekomst wilden zien. Men wilde hen nergens toe overhalen, dat zou trouwens tot niets leiden. Als ze vasthielden aan hun Type 1 Maatschappij waarbij ook de oude Bloomberg Waarden van belang bleven, dan was er waarschijnlijk een lange tijd van dialogeren nodig om iedereen gelukkig te houden. Een hele stap vooruit zou al zijn mochten die dialogen meer vertegenwoordigers inhouden dan enkel de Fondsbeheerders. Maar ook daarover konden de Marsbewoners enkel zelf beslissen.
Het gesprek had plots een meer ernstig karakter gekregen. Mijn schoonvader bracht de *Simpele Problemen Omschrijvers* ter sprake. Misschien had de generatie van zijn kleindochters een nieuwe Vanderlei nodig.

Een nieuwe Vanderlei. Maar het zou wel iemand moeten zijn die erg goed kon aanvoelen hoe verschillend het was om met de Fondsbeheerders te praten over de volgende pakweg honderd, tweehonderd of nog meer jaar als ze op Mars wilden blijven, dan indertijd het geval was geweest. Toen had men op korte

termijn bruikbare oplossingen proberen te vinden zodat wie niet van het bezit wilde afstappen zich daarbij niet in de verdrukking zou voelen, hoe hiërarchisch verdrukkend ze zelf ook waren tegenover wie niet bezat. Het was een erg kleine minderheid die tegenwoordig persoonlijk bezit nog steeds zag als de ultieme vorm van zelfverwezenlijking. Maar de groep bestond en indien ze wilde kon ze dialogeren over de noodzakelijke hulp om zichzelf als gemeenschap verder uit te bouwen. Zoveel hadden haar leiders al begrepen.
Liberty vroeg haar grootvader of het zin had raad te vragen aan Vanderlei. Mijn schoonvader glimlachte. Volgens hem was het altijd nuttig voor jonge mensen om raad te vragen aan oudere mensen. Maar hij was bij Vanderlei op bezoek geweest en hij was bezorgd. Zijn bezorgdheid was terecht. Nog voor Liberty met hem kon gaan praten doofde Vanderlei op 89-jarige leeftijd stilletjes uit.

Idrissa en Babitha maakten na hun werk voor de Saga een soort samenvatting waarbij ze de volledige evolutie van het ignarometrisch raamkader overliepen. Toen ze hun tekst op een avond bij ons thuis aan Alberto voorstelden sprak hij over de vereenvoudiging van de analyse van zijn grootmoeder waaraan hij had gewerkt. Met het huidige raamkader zag hij hoe zich die drie vormen van maatschappij aftekenden: op aarde had je globaal gezien een netwerk van *Convivialis Civitatis* die hij zelf nog steeds de naam coöperatieve gemeenschapsmaatschappij gaf. Het leek erop dat de Type 2 of Bregmaniaanse gemeenschappen zich konden inpassen in dat Netwerk. Vandaag leek het perfect mogelijk dat beide vormen van

gemeenschapsorganisatie zich naast elkaar ontwikkelden. De eigenheid zonder geld te werken of die om te ruilen op basis van symbolische waarden, tijdseenheden of een combinatie van beiden scheen die vormen van samenleven niet negatief te beïnvloeden.
Op Ganymedes en op Mars had je hoe dan ook koloniserende maatschappijen. Ganymedes leek een Type 2 maatschappij te hebben ontwikkeld en men vond er geen Type 3 gemeenschap. Mars had een Type 3 maatschappij ontwikkeld en je vond er gen Type 2 gemeenschappen. Volgens hem had dat tot gevolg dat het risico voor totalitaire uitwassen zou toenemen omwille van het niet bestaan van andere mogelijkheden.
De onmogelijke maatschappij leidde hij af uit het feit dat men geen kant uit kan met enkel niet-arrogante ignoranten. Zo'n vorm van samenleven dreigde snel te evolueren naar een totalitaire maatschappij zoals de meeste ervaringen die aan de Heropbouw voorafgingen hadden aangetoond. Daarvoor was één arrogante leider of mytheverteller voldoende.

Hij gaf hen een schema om op te nemen in hun overzicht [Chakma B & Zoungrana I (122.16) *The Ignarometric Framework: Conception and Evolution*, Neo-Ignarysis Vol XXIV-3]. De volledige tekst is te vinden in de elektronische versie van Neo-Ignarysis. Wellicht kwamen er later opnieuw veranderingen. Net als het Dycomaat project evolueerde ook de Ignarometrie.
Hij dacht nu al dat in plaats van Totalitaire *en* Koloniserende Maatschappij, Totalitaire *of* Koloniserende Maatschappij misschien correcter zou zijn. Wellicht kwam ooit de tijd waarbij we het

woord *Aardse* konden laten wegvallen. We konden het dan hebben over de Coöperatieve Gemeenschapsmaatschappij. Misschien zouden er ook op Ganymedes ooit gemeenschappen ontstaan die bij het *Convivialis Civitatis* Netwerk aansloten. Op het moment dat dit laatste deel geschreven werd, hadden we enkel de bovenvermelde versie.

Toen Delun Huáng op 88 jarige leeftijd stierf, stelde Umut zijn inwonende dochter voor bij haar te blijven wonen. Gaandeweg hadden ze samen wat van zijn eigen familiegeschiedenis opgezocht en die opzoeking was niet helemaal ten einde. De Huáng familie zou afstammen van een niet koloniserende zeevaarders-familie. Er waren nogal wat documenten die aantoonden dat de vroegere zeevaarders uit Waçúm niet gedreven werden door het in bezit nemen van verre gebieden zoals het geval was geweest voor wie later in opdracht voer van de kerstenende Erebúm-keizers en koningen. De laatste jaren van zijn leven had Delun zijn aandacht verdeeld over de figuur van Claudius Cardinalis en andere critici van de monotheïstische godsdiensten die vaak erg agressieve leidende figuren hadden gekend doorheen hun geschiedenis. Umut was een vaste gesprekspartner. Als gevolg van heel het Saga-epos had Delun de laatste vijf jaar echter ook steeds meer met Babitha samen gewerkt. Haar familie was ook afkomstig uit Waçúm, uit een land dat vroeger Bangla Desh heette. Babitha sprak af met Umut en de kinderen van Delun het opzoekingswerk waar Delun mee bezig was toen hij stierf over te nemen en te beëindigen. De eventuele artikels voor *Historia Hominis* zouden postuum mee door hem ondertekend worden.

De groep *Simpele Problemen Omschrijvers* verdween in 122.17. Halfweg dat jaar stierven Raja en Despina, en op het einde van hetzelfde jaar moest de Auctor-familie ook afscheid nemen van mijn negentigjarige schoonvader.
Onze dochters waren elk op hun manier erg gemotiveerd om het werk van hun grootvader verder te zetten. Catherine en Halona waren uitstekende documentalisten geworden. Ze zochten voortdurend hoe ze de JCDR-werkgroepen van dienst konden zijn. De communicatie-werkgroep waar Liberty van deel uitmaakte had op haar voorstel heel wat ideeën overgenomen van de groep van haar grootvader. Ze waren op dat ogenblik druk bezig met de voorbereidingen voor de gesprekken met de Marsgemeenschap zodra de Fondsbeheerders aldaar ze wilden opstarten. Toch zou het nog bijna drie jaar duren voor het zover was. Ondertussen bereidden de verre Ganymedes neven zich voor om tegen eind 122.19 terug te reizen. Er was een **RR**-vlucht voorzien. Die zou niet meer door Wolfgang gevolgen worden, maar door een piloot die uit Culturopolis afkomstig was.

Pablo en Sayen hadden het huis waar ze bijna tien jaar in hadden gewoond vrijgemaakt en waren zoals vroeger gepland met hun twee kinderen naar Culturopolis vertrokken. Van daaruit zouden ze zoeken naar een meer definitieve woonplaats, waarschijnlijk ergens in Zuid-oost Anahuac. Zoals Sayen indertijd al had laten verstaan was ze geïnteresseerd meer te weten te komen over de ideeën van de pedagoog Moisey Pistrak die een nieuwe school had beoogd als antwoord op de burgerschool. Hij had uiteraard niets te maken met de oudere voorstellen voor de massa-school van Lancaster. Het

meer te maken met dialectische voorstellen waarbij de volwassen maatschappij als voorbeeld werd genomen tijdens wat in het begin van het 119 hectojaar de beduiding Russische Revolutie kreeg [Zie deel 7. *Loden tijden*]. Volgens Sayen zat Moisey op een bepaald moment wellicht gevangen in het denkkader van zijn eigen tijd waarin werk verheerlijkt werd als de belangrijkste en met geld beloonde activiteit van de mens. In een tijd waarin de uit de burgerij afstammende nieuwe orde eveneens enkel voordelen zag van een strakke hiërarchie met wie in opdracht van anderen werkte, was de verheerlijking van de arbeid er ook één om de arbeiders te blijven knechten en aan economische regels te binden waarbij van gelijkheid weinig sprake was. Dat was misschien niet anders mogelijk als je de centrale denkbeelden van de nieuwe school in haar tijd plaatst. Net zoals andere onderwijzende bewegingen in een aan individueel of staatskapitaal onderworpen maatschappij, konden die denkbeelden slechts punctueel een soort bevrijdend karakter kennen. Over het algemeen bleef illusie dat het mogelijk zou zijn in een hiërarchische staat een vorm van school uit te bouwen die in het algemeen de door die hiërarchie gecreëerde mistoestanden aan de kaak zou stellen. Het was dus zeker geen werkschool waarbij gedacht werd aan een geldloze maatschappij. Toentertijd was dat soort maatschappij eerder de droom van sommige anarchistische groepen. Weliswaar waardeerde Pistrak coöperatie maar enkel binnen een op hiërarchie gebaseerde structuur.

Toch was de werkschool van Pistrak gedurende het hele Hectojaar 120 een inspiratiebron voor bewegingen van

landarbeiders en veetelers die weinig of geen grond bezagen en in de werkschool een middel zagen om de volgende generaties te interesseren voor het gezamenlijk beheren van door de bewegingen bezette of in bruikleen gekregen gronden. Sayen wilde nagaan in hoeverre dit soort ideeën in de praktijk al dan niet raakpunten vertoonde met wat later als institutionele antropogogie bekend werd. Waren er in latere tijden elementen overgenomen van het ideeëngoed van een Ferrer met wat hij de Moderne School noemde?

Umut stierf toen ze 90 jaar was ergens tijdens het jaar 122.19 HE. In de JCD-Ruimte herinnerden we aan haar waardevolle bijdragen over hoe machtige figuren door middel van dogma's de menselijke geest manipuleren en hoe we hiervan meer dan 120 hectojaren lang voorbeelden konden terugvinden. Ze had ook aangetoond dat het wegvallen van persoonlijk bezit de drang naar het beheersen van de geest van anderen had verminderd, reden waarom ze zo graag aan het Saga-verhaal had meegewerkt. Ze had tot aan haar dood een moederlijke band behouden met Binh Pham, wat ook verklaarde hoe hij van de afnemende groep schrijvers de meest aangeslagen persoon was.

***

We zeiden het al hiervoor. Gaandeweg werd een hele generatie opgevolgd door en een nieuwe die zich begon zich af te tekenen. In onze familie was dat niet anders. Drie jaar nadat we onze grootvader langs vaders zijde zagen heengaan, verloren we ook onze andere grootvader. Mama's papa had zo lang zo

veel leergroepen enthousiast laten meewerken aan het nabootsen van heel wat ambachtelijke toestellen. Hij was een erg belangrijke schakel geweest voor ons in die wereld tussen Wetenden en Ignoranten en hoe we er na de Heropbouw steeds beter in slaagden schakels te leggen.

Maar nieuwe dialogen kwamen er aan. In dat jaar 122.20 HE konden we eindelijk starten met wat misschien ooit een samenwerking zou worden tussen alle mensen in door hen bewoonde plaatsen in ons zonnestelsel.
De start van de samenwerking tussen de Ganymedes, Mars, Maan en Aarde bestond uit een lange en voorzichtige aftasting van wensen, mogelijkheden en onmogelijkheden. Hoe gingen we elkaar helpen om de groeiende niet arrogante samenleving te laten evolueren naast een nog steeds bestaande kleine arrogante samenleving. Het was daarbij de bedoeling de eigen vorm van samenleving niet als een dogma te verdedigen ten opzichte van de andere vormen. Dat was wellicht eenvoudiger voor de grote niet arrogante samenleving, maar haar grootte kon uiteraard ook een gevaar inhouden. Konden een verbeterde communicatie en leergroepen die zich op de principes baseerden zoals we die in het Netwerk kenden vermijden dat de grote groep niet arroganten blijvend niet arrogant zou zijn ten aanzien van de rest? En kon men in een op bezit gebaseerde sterk hiërarchische maatschappij niet bezitters van een dogma bevrijden? Wat betekende dat voor de bezitters? En dat had uiteraard met twee andere vragen te maken. Waarom wilde vandaag na de Heropbouw nog steeds een kleine groep van onze soort bezitten? Wat betekende bezit echt voor hen? Hield

het bezitten van dingen en kapitaal automatisch ook het bezitten van het werk van anderen in? Hoe paste dit in een Empathisch Principe of in een Heterogeniteit Principe? Was mensen door onderwijs meer kennis laten opnemen en ze daarmee van het gelddogma ontdoen een vorm van arrogantie ten aanzien van wie persoonlijk bezit als element voor zelfverwezenlijking een noodzaak achtte? Dat was een goede onderzoeksvraag voor EGAL-werkgroep zeker als we in die werkgroep ook Fondsbeheerders en bestuurders van Ganymedes konden inschakelen…

In het Netwerk van *Convivialis Civitas* was het zelfs geen punt meer dat elk huis een moestuin had en dat elke moestuin door de bewoners van het huis werd onderhouden. Dat zat reeds vier generaties lang opgenomen in het Maaltijd en het Deel Principe. En voor het Maaltijdprincipe konden we zelfs van vijf generaties spreken want reeds voor de Vulkanische Winter werden maaltijden vaak gedeeld bereid in de toen gekende Drie Oorden. Maar het was niet altijd gemakkelijk het verschil uit te leggen tussen de taakverdeling opnemen onder de bewoners van een huis of de Equivalieden van een Polis en taken op te dragen, laat staan er het bevel toe te geven.

Over bezitten bestonden er ook gemakkelijk misverstanden. Wat was het verschil tussen elk huis van huisraad te voorzien, maar één centrale telefoonlijn te behouden? Aan een creatieveling een persoonlijke versiering vragen voor de kamer die je als slaapkamer gebruikt was iets anders dan soms miljoenen te betalen, voor de Heropbouw, gewoon om te kunnen zeggen dat men een beeld of kunstwerk bezat. Zo’n werk werd bovendien

dan vaak verborgen uit angst dat het zou gestolen worden.
De EGAL groep zag enkel vertrekpunten. Niet bezitters gingen nooit de arbeid van anderen bezitten. Niet bezitters trokken nooit profijt uit het delen van gebruiksvoorwerpen met anderen. Er werd niet geleend tegen een bepaalde som. Sommige voorwerpen werden gemeenschappelijk gebruikt en andere niet gewoonlijk om ecosystemische of hygiënische redenen. Het leek niet erg verstandig een tandenborstel tot gemeenschappelijk voorwerp voor de hele huisgemeenschap te maken.
Zowel het Heterogeniteit en Empathie Principe hielden in dat het werk dat iemand opnam voortkwam uit het persoonlijk plezier om een project op te zetten. Niemand hoefde een oordeel te vellen over het project van een ander nadat het was aangenomen door de gemeenschap.
Het eten van wat elders vandaan kwam had voor de Heropbouw soms met status te maken maar was voornamelijk een economische noodzaak. De wijze waarop intensief op grote schaal werd geteeld voor alle bewoners van de planeet was een vorm van globalisatie die misschien economisch verantwoord was maar grote ecosystemische vragen stelde. En zelfs dat economisch verantwoordde kon vragen oproepen. Was er ook hier niet vaak sprake van een vorm van slavenarbeid, als men het levenspatroon van bepaalde kastes naging? In een geldloze maatschappij viel het economische argument weg. Het was biologisch goed te begrijpen dat we niet heel het jaar toegang hadden tot alle voedsel waar we soms zin in hadden. Hoewel het grootste deel van de Aardbevolking nog steeds in een eerder gelijkaardig klimaat leeft wat temperatuurschommelingen

betreft, is er vandaag een vorm van seizoensgebondenheid die niemand nog echt in vraag stelt.
Een belangrijk cultureel gegeven is de wijze waarop zowel het ecosystemisch als het Coöperatief Principe de grenzen bepalen van de autonomie van projectnemers van eender welk project. Die kunnen erg lokaal zijn of juist erg breed. Er zijn projecten begrensd tot een woonst, een deel van een Polis, een Polis een continent of zelfs een geheel van continenten. Denk maar aan een lokale watervoorziening of het aanleggen van een SAV-aftakking.
Elk een project maakt aanspraak op de verantwoordelijkheid van de projectnemers. Dat soort verantwoordelijkheid duikt op in het Empatisch Principe waar een groot deel van de ethische relaties uit voorkomen.
En dat Empatisch Principe is een gegeven dat met de leergroepen cultureel versterkt wordt. Een belangrijk aspect van in de leergroepen beslaat het socialiseren van de emoties. Daarover hadden onderzoekers het al 200 jaar geleden vaak over. Het was dan ook een belangrijk aspect in de ontwikkeling van een kind. Ook vanuit pedagogisch perspectief was het belangrijk te streven naar het ontwikkelen van empathie bij kinderen. Het Empathisch Principe bevordert het individuele welzijn en draagt bij aan het vormen van leergroepen waarin iedereen graag aanwezig wil zijn. Daarom dat principe een belangrijke basis voor om een inclusieve en diverse samenleving op te zetten en te behouden.
Maar men kan niet zomaar een onderwijssysteem ombouwen door in een bepaalde gemeenschap een onderwijssysteem

verplicht te stoppen en te veranderen in een geheel van leergroepen. Een antropogogische aanpak vergt evenwicht en dialogeren vanuit de verschillende principes, anders is wat we aanbieden enkel een dogma-verandering of -verschuiving. Dat hebben de Equivalieden in *het Netwerk* ondertussen begrepen. Voor de hiërarchie van de Marsbewoners waren antropogogie of leergroepen nog steeds utopische denkbeelden zelfs toen ze naar de Aarde keken in 122.19 HE. Die leiders begrepen trouwens niet waarom de Equivalieden hun vorm van leven niet gewoon oplegden. Zelf waren ze er immers van overtuigd hun gemeenschap efficiënter werkte.

Dat was wellicht een van de grootste uitdagingen. We bleven zeggen dat het er ons niet om ging een ranking in gemeenschappen te maken, laat staan ervan uit te gaan dat onze manier van zien juist was en alle andere verkeerd. Misschien konden we stellen dat de door Equivalieden voorgestelde gemeenschap zich in het hectojaar 122 duurzamer aankondigde dan andere. Dat was een goede hypothese en geen vaststaand feit.

Wel dachten de Equivalieden dat het nodig was met hiërarchische structuren die zich op persoonlijk bezit baseren beide begrippen instructie en dialogiseren zoveel mogelijk uit te spitten. Reeds in de tijd van Paulo Demeester zei men dat instructie zich beter strikt kon beperken tot het informatief uitleggen van technieken voor bepaalde menselijke handelingen en om bepaalde reflexen aan te kweken.

Instructie in onderwijssystemen met kinderen werkt vernauwend zeker als die door arrogante machthebbers wordt

gestuurd. De instructie van een handleiding is vernauwend maar is niet gevaarlijk. Integendeel. Een goed gemaakte handleiding is een hulpmiddel waarin iemand of een groep die iets maakte uitlegt aan wie het product of werktuig niet kan maken maar het wel wil gebruiken.
En kijk. Zelfs in instructie gevoelige omgevingen, was er vaak weerstand om een instructie te lezen vooraleer met zo'n werktuig te experimenteren… en het daarbij ook naar de duivel te helpen.

Onze papa herhaalde dat een coöperatieve groep geen democratische groep was, zoals men voor de Heropbouw wel vaker had gedacht. Volgens hem was een coöperatieve groep een pluralistische groep. Daarbij kwam het niet te pas dat een meerderheid zich over een minderheid uitliet. De groep had eerder de taak het Heterogeniteit Principe in haar volle waarde te ontplooien. Bij kinderen betekende zo iets in een eerste fase van hun ontwikkeling te doen dat ze plezierig vonden zonder er anderen mee lastig te vallen waardoor ze het plezier van de andere konden bederven. Zo kwamen er al snel limieten te voorschijn waarover gedialogiseerd zal worden. Zonder dialoog kon men zich in het beste geval proberen te verbeelden wat de andere wou en zich daarbij ook vergissen. Na een dialoog kon men blij zijn dat de andere ook in dialoog kon treden en blij zijn dat de andere het project aanvaardde omdat het ons blij maakte, omdat nuttig was voor ons of voor de leergroep, of om nog andere redenen of een combinatie ervan. Dat was de moeilijke kern van de zaak.

Hoewel we onze papa nooit zwartgallig zagen of aan complot denken hoorden doen, gaf hij toch een soort waarschuwende futuristische noot. We verweten hem grappend dat hij oud werd. Hij dacht te kunnen voorzien dat misschien ergens in Hectojaar 123 al een nieuwe fase zou aanbreken. Het Mythische Paradijs had zich ontwikkeld tot een Gemoedelijke Gemeenschapsmaatschappij, maar daar zou ook weer een einde aan komen. Hij was niet erg duidelijk waarom dat zou gebeuren. Hij stelde gewoon dat het nodig zou blijken om literatuur en wetenschap opnieuw te moeten beschermen van nieuw soort *Cou-Clib-Clan*. Hij herinnerde eraan hoe geld en macht altijd opnieuw tot de verbeelding sprak van wie de in de leergroepen opgenomen principes niet of weinig kent. Die principes waren uiteindelijk, volgens hem, een soort aanpassing van het Charter van Joana Demeester in hectojaar 120. Toen begonnen de *Cou-Clib-Clans* echt amok te maken.
Hoewel hij meer fiducie had in Ganymedes dan in Mars, zag hij in beide koloniserende groepen in hun opvoedingssysteem minder aandacht aan het educatief dialogiseren dan op Aarde het geval was. Zelfs de Type 2 Gemeenschappen op Aarde dialogiseerden tegenwoordig meer met de kinderen dan ze te instrueren. Maar instrueren was nog steeds de hoofdbezigheid in het onderwijs op de buitenplaneten.
Volgens hem toonde het Ignarometrisch Raamkader dat in zo’n geval de verschuiving van Type 2 naar Type 1 net wat gemakkelijker ging dan een verschuiving Type 2 naar Type 3 of het behouden van een status quo. Type 2 Gemeenschappen waren gevoelig voor wat de Marsmaatschappij voorstelde.

Misschien vereenvoudigde hij alles wat, maar leek het hem dat de Type 3 gemeenschappen volledig vertrouwden op hun leergroepen en de negen principes. Zou het vertrouwen excessief zijn? Zou er zich op den duur een soort *Mar-Ga-Clan* kunnen ontwikkelen en terug geld en macht op Aarde invoeren, zelfs om biologische redenen en zonder fysieke aanwezigheid van de uitgewekenen?
Hij had het er al over in zijn slotnota's in *Imprimatur,* ongeveer zeven jaar geleden.

Natuurlijk hadden velen het over de moeilijkheden die afstanden met zich meebrachten. Bewoners van Mars en Ganymedes zouden over heel wat biologische aanpassingen moeten beschikken zonder dewelke terug op Aarde komen vandaag onmogelijk was. We hadden het kort geleden in onze eigen familie meegemaakt. Minstens twee generaties waren nodig om zich biologisch terug aan te passen voor het leven op aarde. Een plotse terugkeer was onmogelijk. Maar, en de communicatie via gedachtengolven? Als dat ooit mogelijk zou worden, zou dat dan betekenen dat een echt arrogante hiërarchie Equivalieden op afstand zou kunnen bezitten?
Dat zou eerder benauwend zijn en velen beschouwden het vandaag gewoon pure science fiction. Maar **RR**-vluchten waren honderd jaar voor Fernanda Mestre haar wiskundige speculaties begon ook pure science fiction. Het leek ons goed dat zelfs de groepen die zich liefst afgezonderd hielden van *het Netwerk,* tenminste hier op Aarde, toch contact zochten met psychologen en sociologen die graag wilden samenwerken om beter de logica te begrijpen die de mensheid bijna tot uitsterving bracht

op het einde van het gregoriaanse tijdperk. Dat kon natuurlijk zijn om een terugkeer van het geld voor te bereiden zonder dezelfde fouten te begaan.

Liberty wees echter op het groot verschil in nummers. Het overgrote deel van de mensen leefde op Aarde, de kolonisten vertegenwoordigden zo'n 0,0072% van de menselijke bevolking. Papa merkte fijntjes op dat in 2090 de Bloomberg 8+ groep zowat tien keer minder uitmaakte van de toenmalige bevolking en er toch *Elysium* had doorgekregen. Met *boe*-geroep noemden we dit een echte niet-vergelijking. Toendertijd was het grootste deel van de bevolking slaaf of virtueel slaaf van de Bloomkampers. Vandaag waren de Equivalieden op Aarde goed geïnformeerde dialogiserende pluralisten.
Hij gaf toe dat je beide situaties moeilijk kon vergelijken. Hij zou naar betere voorbeelden moeten zoeken. Zijn enige bedoeling was voorzichtig te verwittigen voor een andere vorm van de Steiner-mentaliteit dat we in het eeuwigdurend paradijs waren terecht gekomen en dus verder niets meer moesten doen.

En dan, lieve lezers… Dan kwam de grootste donderslag bij heldere hemel. En wat een donderslag! Alberto Auctor kwam plots te overlijden. Isabelle was 14, Manuel 13 en Iona en Upul waren beiden 11. Hij zou in dat jaar 122.22 HE 69 zijn geworden. Hij was weg. We voelden het als de grote leegte. Het was irreëel. Zowel de kinderen van Liberty als onze kinderen waren wekenlang volledig de kluts kwijt. Ze konden gewoon niet begrijpen dat hij de deur niet kwam opendoen als we naar

mama gingen. En mama! Ze kwijnde weg. Tante Olívia stelde voor bij haar te gaan inwonen.

Drie jaar later spraken de kleinkinderen over het huis van de twee grootmoeders.
Zo is de dood. Zo is het leven.
De generatie wissel gaat verder.
Zo is het leven. Gemoedelijk, op Aarde.

Voorlopig epiloog

(Door de drie auteurs samen geschreven)

En nu schrijven we het jaar 122.25 HE. Dit jaar besluiten we een definitief einde te maken aan de collectieve herzieningen. Vier van de co-auteurs zijn gestorven, twee vertrokken naar Zuid-Oost Anahuac. De anderen zijn met andere projecten bezig. Maria Liber blijft wel grammaticale onnauwkeurigheden verbeteren wanneer we hierop gewezen worden, maar aan de structuur en de inhoud van het verhaal veranderen we niets meer. We waren veertien co-auteurs en voor deze saga zullen we dat steeds blijven. We hebben allemaal autoriteit, niemand verheft zich boven de anderen.

De saga begint in 1630 n. Chr. (bij de geboorte van Wolfgang Magister) en zal eindigen in 122.30 HE, acht jaar na de dood van Alberto Auctor. Wie de boeken chronologisch doornam weet ondertussen al lang dat we focussen op de geschiedenis van de Ignarometrische Analyse. Volgens ons begint die bij John Lesmeister. Maar Wolgang liet ons toe een verbinding te maken met Comenius en met Claudius Cardinalis en met het gedachtengoed van de *Verlichting* in Erebúm.
Wolfgang en diens vader komen voor in enkele documenten die handelen over het *Athenaeum Illustre* in het toenmalige Amsterdam. Ze zaten opgeborgen in een teruggevonden archief van het *Huis der Hoofden*. De rest komt hoofdzakelijk uit de Paulo Demeester bibliotheek of archieven van plaatsen waar naar verwezen wordt en waar ondertussen ook opgravingen werden gedaan. De precieze locatie van Oostende is nog steeds

niet helemaal gekend. Van Moresnet hebben we geen enkele directe opgraving. We bezitten wel twee boeken over de geschiedenis van die streek ook al afkomstig uit de Paulo Demeester Bibliotheek.
De geschiedenis van de familie zal uiteraard enkel eindigen wanneer er geen nakomelingen van Alberto meer zullen zijn. Maar op korte termijn denkt niemand eraan addenda te schrijven. De familie is akkoord om de Saga te beëindigen in 122.30 HE. Mensen houden nu eenmaal van ronde getallen.
En we horen in gedachten Alberto pruttelen en opspelen.

De saga overspant 600 jaar vergaring van menselijke kennis en iets meer dan honderd jaar vergaring van niet-menselijke kennis. Voor dit tweede nemen we de wiskundige opzoekingen van Fernanda Mestre als beginpunt.
Het lijkt veel. Maar 600 jaar zijn zes hectojaren op de 122 sinds het jaar 0, als we ons houden aan de holocene kalender van Cesare Emiliani. Doorheen de Saga geven we enkele flitsen over ongeveer 10% van het geschreven avontuur van Homo Sapiens, indien we het spijkerschrift op wat meer dan 5000 jaar terug plaatsen. Dat zijn 2 tienden van een procent van de tijd die verloopt tussen de teruggevonden tekeningen van het geslacht Homo. Was dat niet de echte oorsprong van vastgelegde menselijke communicatie of informatie? Als we vandaag Catherine, Liberty en toen de ouders van Wolfgang Lesmeister meerekenen dan zijn die 600 jaar 22 menselijke generaties. Dat is gemiddeld 27 jaar van één generatie naar de volgende, ongeveer vier generaties per eeuw. Er zijn ongeveer 490 generaties tot ergens aan het begin van de menselijke

nederzettingen als we 25 jaar per generatie tellen en dat deel van de geschiedenis correct is. We tellen wat meer dan 2200 generaties tot het begin van boodschappen van het geslacht Homo als we 22 jaar als gemiddelde per generatie aanhouden en dus enigszins rekening houden met de levensverwachting vroeger… Een druppeltje van een druppeltje van een drupje van onze gemeenschappelijke geschiedenis dus…

Op het ogenblik dat we deze epiloog schrijven beschouwt *het Netwerk* Bibliopolis, Culturopolis, Perolapolis en Arqueopolis als de historische geheugens van de planeet.
Eender wie, geïnteresseerd in eender wat, heeft volledige digitale toegang tot alles wat bestaat, en eender wie kan een editie in papier opvragen of zelf een facsimile vragen te verzorgen van eender welk document of artefact. Uitgedrukte boeken worden altijd in de Centrale Bibliotheek van de respectievelijke Polis ter beschikking gesteld. Op die manier beheren we samen het gedrukt papier. Want gedrukte boeken zijn belangrijk, dat weten we nu. Voor kinderen en voor volwassenen.
In vier Historische Geheugens van de Planeet verwerken geïnteresseerde groepen stelselmatig alle informatie die uit de opgravingen op vele plaatsen op Aarde toestroomt. Hun centrale bibliotheken zijn in één grote quantum databasis opgenomen en alle nieuwe door Equivalieden aangenomen projecten krijgen alle directe verbindingen die ze willen voor eventuele historische informatie over wat hen bezig houdt. Dat is van onschatbaar belang, zowel voor onderzoekers, voor ingenieurs, voor ambachtslieden, voor eender wie onder jullie.
Op ongeveer de hele planeet Aarde overstijgt de zin om te

creëren de zin om geld te verdienen. Het wegvallen van de geldelijke verplichtingen en de noodzaak om voor anderen te werken in *het Netwerk* dat meer dan 90 procent van de wereldbevolking uitmaakt, zorgt ervoor dat jullie allemaal de kennis en de wetenschap kunnen opvragen over eender welk onderwerp waar je ook maar interesse voor betoont. Aan projecten die ten dienste staan van anderen — denk maar aan wie in gezondheidszorg diensten verleent of antropogoog is — is uiteraard een zekere graad van verantwoordelijkheid verbonden. Als je je tot dergelijk project aangetrokken voelt, dan weet de gemeenschap op je te kunnen rekenen binnen de afgesproken limieten. Niet Type 3 Gemeenschappen werken gewoonlijk met tijdbanken of giften voor dat soort projecten. Op Mars zijn die diensten gewoonlijk nog steeds tegen betaling. De Fondsbeheerders beweren dat maar zelden iemand niet over de middelen beschikt om geneeskundig gevolgd te worden. Antropogogen worden er nog steeds uit het onderwijssysteem geweerd. Ze blijven vasthouden aan de geautomatiseerde instructie die iedereen moet doorlopen van 4 tot 17 jaar.

Het is onmogelijk in deze epiloog niet terug te grijpen naar de aarzelende bedenkingen van Alberto in verband met, laat ons maar zeggen, de volgende honderd jaar. We zijn niet de eersten die beweren dat in een evoluerende wereld voorspellingen maken over honderd jaar meer van waarzeggerij heeft dan van wetenschappelijke analyse.

Ongeveer juiste voorspellingen bestaan misschien enkel voor het beschrijven van elliptische banen van grotere hemellichamen rond andere nog grotere hemellichamen. Daarvoor maakt zelfs

de menselijke wiskunde vrij nauwkeurige berekeningen.
Sinds Alberto is gestorven zijn er al drie jaren regelmatig gesprekken met de Fondsbeheerders op Mars en met ploegen vertegenwoordigers van Ganymedes. Op beide plaatsen is de culturele invloed van de *Elysium*-nakomelingen vele malen groter dan op Aarde. We herinneren hier dat bij de Heropbouw de meeste Elysianen Mars als nieuwe woonplaats verkozen boven Ganymedes en de Aarde zelf.
Die voorkeur om ver van de Aarde te leven werd toen vooral ingegeven door het idee dat het onmogelijk was zonder geld te leven. Op Ganymedes zijn er vandaag groepen nakomelingen die zich afvragen of hun voorouders niet heel wat biologisch comfort en een gemoedelijk leven op Aarde onkritisch naast zich neer legden omdat ze zich op persoonlijk bezit blind staarden.

We weten nog steeds niet heel goed voor wie de Fondsbeheerders op Mars spreken. We herinneren ons de voorbereidende gesprekken binnen en buiten onze eigen familiekring die Alberto hier en daar in *Imprimatur* weergeeft. Tot nog toe is het ons niet echt gelukt iedereen rond de tafel te krijgen die we er zouden willen zien. Maar we hebben tijd, er is van onze kant geen enkele druk. De **RR**-vloot is met twee eenheden is uitgebreid wat avontuurlijk aangelegde ingenieurs vaker toelaat korte empathische projecten voor te stellen en uit te werken om bepaalde moeilijkheden aan te pakken in de Marsiaanse koepelsteden Polis Arei, Polis Electorum of Nirgalopolis. Er is minder enthousiasme om in Elysiodomus zelf te werken, maar dat heeft te maken met de nog steeds erg koele ontvangst van Aardbewoners daar. De ingenieurs zijn wel ook

altijd blij als ze terug op Aarde zijn. Leven op Mars is echt geen pretje. Biologisch niet, maar ook maatschappelijk niet. Hoewel het nu overduidelijk is dat niemand op Aarde de bewoners van Elysium naar Mars verbannen heeft in 121.45 HE blijven er hardnekkige geruchten circuleren in die zin. Maar we delen Alberto's bezorgdheid niet helemaal.

En we houden ons met andere dingen. Bijvoorbeeld: we weten vandaag dat het nuttig kan zijn om bepaalde anomalieën te bestuderen die wellicht het gevolg zijn van de aan de gang zijnde omdraaiing van het magnetisme op Aarde. Zo'n omdraaiing nam tot op heden gemiddeld zo'n 40 hectojaren of 4 kilojaren in beslag. Men heeft nog totaal geen zicht op de opgetreden versnelling en of dat effectief het gevolg is van menselijke handelingen. Men kan meten dat de aan de gang zijnde omkering nu ongeveer 10% ver is. Dat is ongeveer twee keer zo snel als bij vroegere omdraaiingen. Toch wil dat zeggen dat een volledige ommekeer nog zo'n 18 hectojaar kan duren. Dat zijn ongeveer 72 generaties als we een gemiddelde blijven aanhouden van 4 generaties per hectojaar. Moeten we ons al dan niet zorgen maken in verband met langzame herstelling van de planeet? Zijn er nieuwe crisissen op komst?

Menselijke bekommernissen voor de tijdsduur van een menselijk leven zijn voor de eerst komende generaties wellicht dringender om te bekijken. De kernvraag voor ons is in welke mate de aardse gemeenschapssamenleving een gezonde niet-destructieve dialoog kan blijven onderhouden met liefhebbers van macht en geld. En nee, het is nog niet erg duidelijk hoe de gesprekken verder zullen

verlopen tussen de drie gemeenschappen, of de vier, als je er de maanbasissen bij telt.

Maar we zijn natuurlijk heel erg enthousiast over de vooruitgang van de groepen rond communicatie onder soorten. Liberty is van ons drieën wie zich hier het meest mee bezighoudt. As je hoort hoe de toekomst er zou kunnen uitzien, dan zitten we nu pas echt in een soort toekomstroman vol voor ons nog moeilijk te aanvaarden denkbeelden. En wij die dachten met de **RR**-vluchten zowat alle grenzen te hebben verlegd.

Sinds 122.23 HE worden er heel wat gesprekken opgenomen met een erg gesofisticeerd systeem. De opname op zich is een soort zwarte doos voor Aardse ingenieurs die nooit met de Hunt-gemeenschap hebben samengewerkt. De doos is zelfs voor knappe informatici zwarter dan wat een simpele lange afstand video-conferentie voor onderlegde Equivalieden vandaag is of zelfs van een **RR**-vlucht!
En in onze familie weten we al lang dat die Hunt gemeenschap van onderzoekers regelmatig voor natuurkundige opdoffers zorgt. Nu lijkt het erop dat de Niet-Aardse biologische aanpak waarvoor Niet-Aardse wiskunde nodig is vruchten afwerpt voor het experimenteren met communicatie draaggolven die niet met Aardse Wiskunde kunnen beschreven worden.
Het gaat over het vastleggen van een soort energie waarover we tot voor kort alleen speculeerden en waar we nog geen aards woord voor hebben. Het dichts aanliggende begrip zou kunnen omschreven worden als een vorm van telepathie. Maar je ziet al heel wat erg serieuze onderzoekers hun neus optrekken voor

dat woord. Bovendien is dat begrip zoals gezegd slechts een ruwe benadering gebaseerd op aardse filologische stammen. Er spelen wel degelijk zintuigen mee. Of beter gezegd, er spelen nagebootste zintuigen mee zoals de Radar de biologische echolocatie van de vleermuizen imiteert. De Hunt-gemeenschap stelt het woord *Fidgulattle* voor. Dat is een voor menselijke uitspraak bevattelijk geluid. Elders in de ruimte zou het begrip eerder te maken hebben om met een vorm van elektronische nabootsing communicatie tussen wezens van verschillende aard mogelijk te maken. Maar we weten ook niet goed wat ze ginds doen of deden. Het is ook weer niet erg duidelijk of het onderzoek plaatsvindt in het verleden, het heden of wat voor ons een soort toekomst zou kunnen zijn. Het kan door gebrek aan volledige bevatting voorlopig gewoon niet door Zonnestelsel-onderzoekers beschreven worden, hoewel het wel in zekere zin kan gebruikt worden.

Frustrerend is het zeker. Je kan alles het best vergelijken met het gebruik van een werkend toestel door een kind of iemand met veel autoriteit op een bepaald gebied zonder de precieze werking te begrijpen. Denk aan wat voor de meeste mensen de Ruimtebubbels zijn. Of een boson. De meesten weten dat er zo iets bestaat, zonder precies te weten wat het is. Zo hebben de meeste Equivalieden met een ietsepietsie belangstelling voor de ruimte wel eens over het Rovelli-Mestre getal gehoord. Alle verplaatsingen binnen ons zonnestelsel maken van de TWIST-aandrijving gebruik. Maar er zijn er nog steeds niet zoveel die precies begrijpen hoe het werkt…

En dit is het wellicht de laatste maal dat jullie van twee van de drie schrijfsters van dit deel dertien horen. De oudste blijft uiteraard in Bibliopolis. Ze zal haar grammaticale taak opnemen en de Saga af en toe opnieuw bekijken.
En wellicht ook een klein beetje treuren. Waarom?

Wel. De twee jongsten zijn met een ander, nog veel radicaler project bezig. Jongsten? Catherine is 48 en Liberty is 45. En toch. Samen met Halona, Dulan en hun vier kinderen bereiden ze zich voor op een reis met een door Niet-Aardse Wiskunde ontwikkeld ruimteschip. Het gaat over nog een heel andere aanpak dan die van de Ruimtebubbels. Geen enkele computer met de Aardse wiskunde kan de berekeningen aan. De bedoeling is niet alleen een andere melkweg spiraalarm te bereiken. Door hetzelfde tijd opheffend verschijnsel als bij de **RR**-vluchten sprake is, zouden ze maar enkele maanden nodig hebben en over een dik jaar terugzijn waarbij hun eigen tijd en de Aardse relatief gelijk oplopen. Onmogelijk zeggen de Aardse natuur en wiskundigen. Probeer het, zegt de Huntgemeenschap, we hebben er ervaring mee… en dus… misschien vertelt iemand ooit ook nog dit avontuur…

Als initiatiefneemster krijgt Maria het laatste woord. En ze stelt voor te eindigen met een kort woordje aan de tien andere co-auteurs die nog niet op de hoogte zijn van deze epiloog. De lezer las de vorige bladzijden, omdat de anderen er ondertussen hun akkoord voor gaven.

We zijn een coöperatieve groep.

Lieve vrienden.

Er gingen ondertussen drie jaar voorbij sinds Alberto overleed. We hebben ook afscheid moeten nemen van drie andere vrienden van onze groep die zich inzette voor het schrijven van de Magister-Auctor Saga.
Die Saga heeft vandaag een populariteit die we tien jaar geleden helemaal niet verwachtten toen we de elektronische versie verspreidden bij de bibliotheken van het *Convivialis Civitas* netwerk.
Zoals ik schreef in de inleiding van de Kleine Gids appreciëren de meeste vaklui de biografie in verhalende stijl. Er zijn natuurlijk Equivalieden die twijfels hebben omdat sommige verhalen niet strikt gescheiden zijn van wat ze de feitelijke geschiedenis noemen. Maar Ricœur-volgelingen feliciteren ons met onze keuze omdat we ervan uitgaan dat geschiedenis het schrijven is van verhalen in een verhaal.
De polipolische raad is akkoord dat de Centrale Bibliotheek van elke Polis een uitgave drukt van de volledige Saga. Om papier te sparen zullen verdere verbeteringen enkel elektronisch beschikbaar worden gesteld. Maar elke Polis beslist zelf wanneer haar Centrale Bibliotheek overgaat tot het drukken van één volledig exemplaar van de Saga. De Raad stelt voor de nota's en de tekeningen van de tekenaar en componist Frank Nuyts uit de XXI-ste eeuw die we terugvonden tussen de brieven van Francisco N'Kondo op te nemen in de Kleine Gids. Zijn tekeningen zouden goede kaften zijn voor de op papier uitgegeven boeken. Akkoord?
Laat ook even weten of jullie met de epiloog akkoord gaan.

Einde van boek 13

Einde van de saga… of toch niet…

Een vreemde brief

Lieve Pascal

We maken gebruik van kleine haperingen in het ruimte tijd continuum om je een saga te laten geworden van opvoeders, pedagogen en antropogogen. De saga werd voor de eerste maal gepubliceerde in 122.15 (holocene kalender), wat overeenkomt met het jaar 2215 volgens de kalender die jullie in de XXI eeuw gebruiken.
De dynastie loopt over 20 generaties, van 1630 tot 2222 in jullie jaartelling.

Toen we jouw eeuw bestudeerden bij de voorbereiding van het werk, vonden we jouw naam en je interesse in het dialogiserend leren. Dat is de reden waarom we je vriendelijk vragen de documenten, die we opsturen telkens we er de kans toe krijgen, verder te verspreiden.

Je mag gerust zijn. De hapering in het continuüm zal geen enkele invloed hebben op het verleden en de toekomst van levende mensen. Er kunnen enkel documenten doorheen gestuurd worden.
In naam van de ploeg schrijvers,

Maria Liber

Bijlagen

Soorten gemeenschappen of maatschappijen

Type 1: kapitalistische gemeenschap of maatschappij.
Concentratie van de rijkdom is essentieel om de consumptie gebaseerd op krediet in stand te houden. Dit komt globaal gezien ook de armen ten goede. Het financieel filantropische werk van persoonsgebonden stichtingen verspreidt deze zienswijze, reden waarom aan deze stichtingen meer publieke aandacht moet worden gegeven.

Type 2: Bregmaniaanse gemeenschap of maatschappij
Concentratie van de rijkdom was op de planeet Aarde een catastrofe. Om de markteconomie blijvend te laten werken, moeten projecten ontwikkeld worden die zich steunen op het Gewaarborgd Basis Inkomen, Tijdbanken en de drie P's, Planet, People, Profit. Dit vermindert lokale en globale agressieve manifestaties en geeft betere overlevingskansen aan alle individuen. Het inkomstenverschil moet blijven bestaan, om de illusie van mobiliteit te behouden.

Type 3: Illich 'convivial' gemeenschap of maatschappij
Geld is het probleem. Een pluralistische en billijke gemeenschap met algemeen welzijn kan niet zolang er geld circuleert. De wereldbevolking staart zich niet blind op het verzamelen van abstracte waarden uitgedrukt in cijfers en getallen maar kiest voor een Convivialis Civitas. Het neveneffect machtsverhoudingen tussen onderdrukker en onderdrukte verdwijnt. Arm is een zinloos begrip. Men leeft volgens samen opgestelde principes.

Actualisering van het ignarometrisch raamwerk (Alberto Auctor)

Ignorantie →

Arrogantie ↑

	Ignorantie / arrogantie	Minder					"neutraal"					Meer	
		I -5	I -4	I -3	I -2	I -1	I 0	I 1	I 2	I 3	I 4	I 5	
Meer	A 5	Fascistische leider	Commerciële onderzoeker	Autocraat	Ruimte kolonisator	Aanmatigende leider	Populistische leider	Carrièremaker	theoreticus samen-zweringen	Rechterarm populistische leider	Rechterarm fascistische leider	Anarchist alfa bommen-legger	Meer
	A 4	Secteleider	Strategische oorlogsstoker	Religieus inquisiteur	Beul	Hooligan	Vluchtige populistische leider	Samen-zweerder	Cultuur aanvaller	Dogmatische religieus gelovige	Dogmatische oorlogsstoker	Anarchist alfa populist	
	A 3	Leider particratie	Consumenten mode schepper	Agressieve oorlogsstoker	Huurling	Militante traditionalist	Anti-vooruitgang conservatief	Volgeling populistische leider	Militante aanhanger	Xenofoob nationalist	Opportu-nistische verkoper	Boek-verbrander	
	A 2	Liberaal-democratisch leider	Financierder		Sterft voor het vaderland		Middelmatige nationalist	Xenofoob	Nationalist	Xenofoob en homofoob	Omnifoob en racist	Intolerante anarchist	
	A 1	Leider westerse democratie	Tolerant ambientalist		Kritische stemmer	Kritische volger		Intolerant voor integratie	Vaste partij stemmer		Fundamenta-listische ambientalist	Ignorant "fake news" maker	
"neutraal"	A 0	Democratisch leider	Transitieleider	Middelmatige leider	Gedisciplineerd stemmer		Kleurloze figuur	Middelmatige traditionalist	Passieve stemmer	Middelmatige volgeling	Grillige volgeling	Onschadelijke anarchist	"neutraal"
	A -1	Consensus leider	Begripvolle ambientalist	Legitieme beschermer	Geïnformeerde stemmer	Tolerant voor integratie		Twijfelende volgeling	"contrarie" stemmer	Spiritist	Intolerante ambientalist	Anarchist omega	
	A -2	Anti-macht intellectueel	Bregmanist	Antropomorfe weten-schapper	Actieve verdediger integratie		Pro-vooruitgang conservatief		No man volksraad-plegingen	Pacifieke traditionalist		Anti-macht ignorant	
	A -3	Intellectueel generalist	Bewuste consument	Paterna-listische pluralist	Gewetens-bezwaarde		Middelmatige bemiddelaar		Yes man volksraad-plegingen	Volgeling samenzwerings theorie	Compulsieve consument	Ignorant "fake news" lezer	
	A -4	Ethisch onderzoeker	Consensus pluralist	Exobiotopische weten-schapper	Meditatie meester	Dialogerende mysticus	Naïeve volgeling	Dialogiserend religieus gelovige	Respectvolle militant	Volgeling spiritisme	Slippendrager	Secte ignorant	
Minder	A -5	Pluralist kosmopoliete ethiek	Onder-handelende diplomaat	Universalist	Pacifist		Consensus diplomaat	Geïntegreerde persoon	Gelaten geïntegreerd persoon		Loopt met eender wie mee	Dwaze universele dupe	Minder
		Minder					"neutraal"					Meer	

Vereenvoudigd maatschappijmodel Alberto Auctor (122.21)

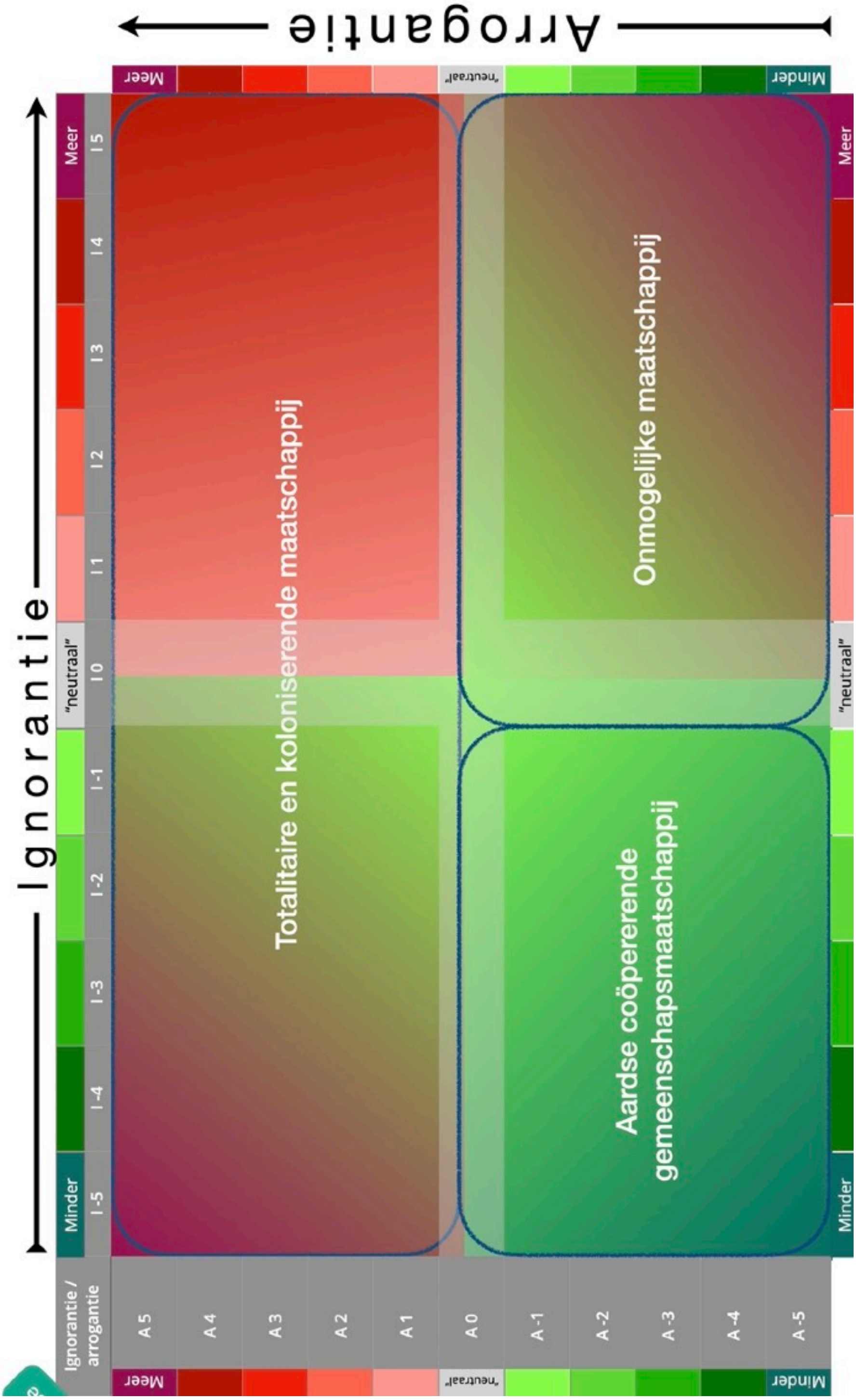

Maria Liber interesseert zich voor de ontwikkeling van de talen. Ze inspireerde dertien anderen tot het schrijven de Magister-Auctor Saga. Liberty Auctor koos communicatie, ethologie en elektronische intelligentie (E.I.) als werkterrein samen met informatica archeologen. Catherine Auctor is analiste en documentaliste. Ze werkte tot voor kort in de Centrale Bibliotheek van Bibliopolis. Ze interesseert zich voor de pos-Heropbouw geschiedenis en ruimteonderzoekingen.

In het laatste deel van de Magister-Auctor Saga maken Maria, Catherine en Liberty de balans op van de inspanning van veertien co-auteurs die samen een periode van 600 jaar belichten.
Ze vertellen de onstaansgeschiedenis van de Saga maar maken tezelfdertijd een analyse van de nieuwe uitdagingen waarvoor de Equivalieden van de Aarde zich geplaatst kunnen zien op gebied van de kunst van het leren nu de dialoog met naar andere hemellichamen uitgeweken soortgenoten een feit lijkt te zijn.